



Exclusief voor het  
**ONDERWIJS**

# KANSKE

**DROMEN OVER EEN TOEKOMST ZONDER ARMOEDE?!**

\* KANSKE IS ZWEEDS VOOR 'MISSCHIEN'

# COLOFON

Kanske is een uitgave van Spoor ZeS, de dienst van de Chiro die rond Zingeving en Solidariteit werkt. Het spel is gemaakt naar aanleiding van de Welzijnszorgcampagne 'Een toekomst zonder armoede' – maar je kunt het ook los van de campagne gebruiken.

**Spoor ZeS**  
**Kipdorp 30**  
**2000 Antwerpen**  
**03-231 07 95**

**Eindredactie**  
Evelien Van Den Bossche

**Enorm veel dank aan** Emmely Goedertier, Sara Van Looveren, Katrien Monteyne, Valerie Hudders, Sara Jacobs, Sandrien Van Nieuwenbergh, Gerlinde Mehuys, Frederik Bauwens en Steffi Beyaert. **Een speciale dankjewel aan** de tito's en keti's van Chiro Bobo uit Dendermonde en hun leiding, voor hun enthousiasme tijdens het uittesten van het spel. **Dank je** aan Sara Van Looveren, Merijn Van de Geuchte en Jane Baertsoen voor het nalezen en meedenken.

**Foto's:** Sandrien Van Nieuwenbergh

**Taalnazicht:** Bart Boone

**Vormgeving:** Jan Van Bostraeten

**Druk:** Bulckens, Herenthout

**Wettelijk Depot:** D/2015/2909/4

**Artikelcode Welzijnszorg:** WZZ-2015-4007

Heb je zin om mee te werken aan de ontwikkeling van Spoor ZeS-spelen? Laat het gerust weten via [spoorzes@chiro.be](mailto:spoorzes@chiro.be).

Reacties zijn welkom via [jongeren spel@chiro.be](mailto:jongeren spel@chiro.be).



# KANSKE

## IN HET KORT

**Groepsmaat:** 6-30

**Doelgroep:** 12- tot 18-jarigen

**Spelbegeleiding:** 1 of meer

**Duur:** ongeveer 3 uur, kan ook korter

**Terrein:** bij voorkeur buiten, kan ook binnen

**Doel:** Leerlingen ervaren hoe het is om te dromen over de toekomst als je in armoede leeft. Ze merken hoe ze mensen kansen kunnen geven en sociale uitsluiting kunnen tegengaan. Ze maken kennis met structurele armoedebestrijdingsmaatregelen.

## INLEIDING

Iedereen vraagt zich weleens af wat de toekomst brengt. Iedereen wil kunnen dromen over een gelukkige toekomst. Maar in ons land leeft een op de zeven mensen in armoede. Hoe zouden zij naar de toekomst kijken?

Tijdens **Kanske** krijgt elke deelnemer een personage als Luc, Farida of Kenneth toegewezen, uit de familie Janssens, El Amrani of Verwimp. Ze krijgen de opdracht om in 2015 te dromen over 2030. Hoe zal hun leven er dan uitzien? Wat willen ze tegen dan bereikt hebben om echt gelukkig te zijn?

Tijdens het spel doen ze opdrachten om kansenjetons te krijgen. Zo komen ze alle domeinen van het armoedeweb tegen: onderwijs, justitie, vrije tijd, enz. Die domeinen kunnen je kansen vergroten of je net tegenhouden op weg naar je droom. Via het

kansenpad geraken ze tegen het einde van het spel in 2030. Hoe ziet hun leven er dan uit? Welke doelen hebben ze bereikt? Wat is helemaal anders gelopen dan gedroomd?

Kanske is ontstaan als een drie uur durend spel op maat van **jeugdbewegingen**, voor 6 tot 30 deelnemers van 12 tot 18 jaar. Het is een spel dat verder gaat dan het spel zelf, want jongeren in de jeugdbeweging kijken graag over het muurtje en leren zo elkaars leefwereld kennen.

Voor het eerst voorzien we een aparte brochure voor het **gebruik in de klas**: Omdat dit spel inhoudelijk een aantal kansen biedt, hebben we speciaal voor het onderwijs de verhaallijnen van de gezinnen verder uitgediept. Zo kun je in de nabespreking dieper ingaan op bepaalde kansen die verloren gingen, op de verbanden tussen de verschillende domeinen, op de moeilijkheden die gezinnen soms ervaren, enz. Ook de opdrachten en uitdagingen zijn aangepast aan de klascontext. Leerlingen ervaren hoe anders het is om te dromen over de toekomst als je in armoede leeft. Ze leren structurele maatregelen kennen die de overheid kan nemen om armoede tegen te gaan. Ze ervaren hoe ze zelf het verschil kunnen maken door samen met mensen in armoede dit thema aan te pakken. Het spel is een alternatief om op een laagdrempelige manier armoede bespreekbaar te maken bij jongeren.

In deze handleiding staat beschreven hoe je het spel kunt spelen tijdens een themadag, tijdens een lesblok of een lesuur. Je kunt op een eenvoudige manier een aantal vakoverschrijdende eindtermen bereiken. Welke dat zijn, kun je bekijken op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be).

Dit is de handleiding voor het onderwijs. Ben je geïnteresseerd in de spelbrochure voor de jeugdbeweging? Kijk dan op [chiro.be/kanske](http://chiro.be/kanske).

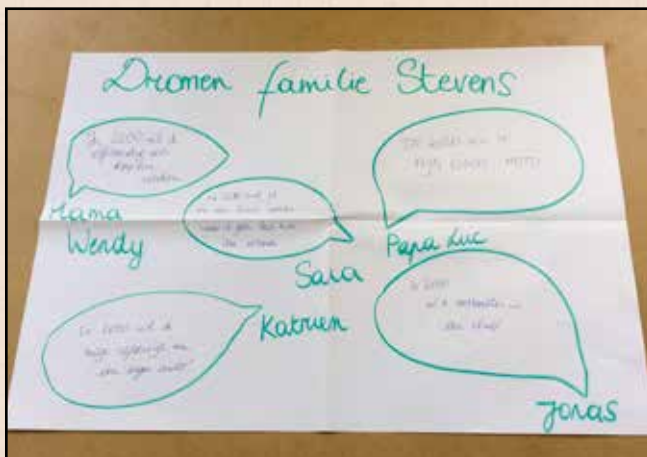


# SPEEL KANSKE TIJDENS EEN THEMADAG

De volledige versie van Kanske kun je spelen als onderdeel van een themadag. Je voorziet dan best ongeveer drie uur. De enige voorwaarde is dan dat je voldoende ruimte hebt voor de uitdagingen. Bij voorkeur speel je dit spel buiten, eventueel kan het bijvoorbeeld in de turnzaal.

Verdeel de leerlingen in drie tot zes families van maximaal vijf personen. Je kiest er best de familie Verwimp uit omdat zij in 2015 financieel vrij sterk staan, voor de keuze van de andere families kun je bekijken welke thema's uit de lijst met 'extra info bij de verhalen' in deze handleiding interessant zijn voor jouw klas. Elke familie heeft vijf personages (een à twee per deelnemer). Elke speler krijgt een uitgewerkte persoonsfiche: wie is deze persoon, hoe oud is hij of zij? Wat is er al in zijn of haar leven gebeurd, wat zijn de dromen voor de toekomst? De deelnemers lezen de fiches grondig en houden ze zelf bij, zodat ze op de achterkant kunnen noteren wat er in de loop van het spel verandert voor hun personage.

De leerlingen leven zich in hun personage in en ze dromen over de **toekomst**: hoe ziet hun leven eruit over vijftien jaar? Wat is er anders, wat blijft zeker hetzelfde? Wat zouden ze in een ideale wereld kunnen bereiken tegen dan? Ze noteren op het 'droombord' van de familie wat ze willen bereiken tegen 2030. Ze zorgen ervoor dat ze voor elke familielid een droom hebben.



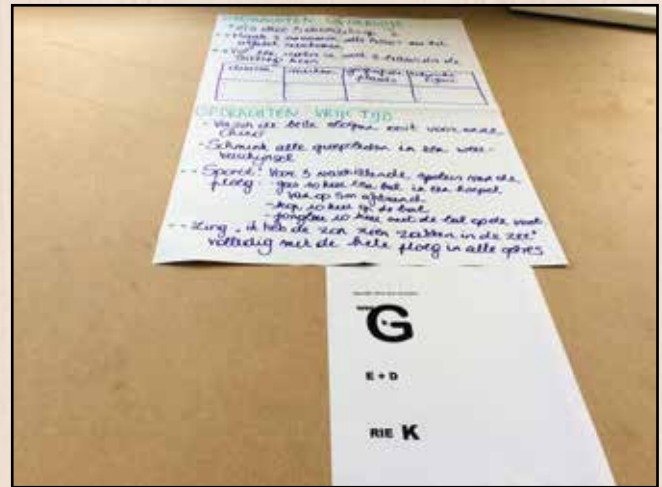
De families **verdienen kansenetons** aan de hand van opdrachten en uitdagingen.

**Opdrachten** zijn raadsels, vragen of individuele taakjes die de familie alleen kan oplossen. Deze opdrachten liggen verdeeld over het spelterrein. Met moeilijker opdrachten zijn er meer kansenetons te verdienen.

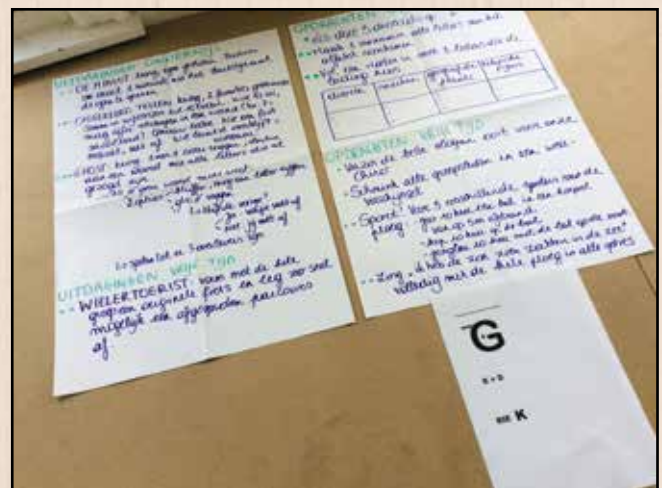
**Uitdagingen** zijn spelen die de ene familie kan spelen tegen een andere. De familie die wint, krijgt een of meerdere kansenetons, naargelang hoe lang het spel duurt. De uitdagingen zijn beschreven op affiches die ophangen op het spelterrein. De deelnemers kiezen zelf vrij welke opdrachten en uitdagingen ze doen en tegen wie. Ze gaan zelf aan de slag.

Als ze ergens mee klaar zijn, komen ze naar de spelbegeleiding. Die geeft de winnaars het aantal kansenetons dat de opdracht of uitdaging waard is.

Uitdagingen of opdrachten die je niet geschikt vindt voor jouw klas kun je vervangen door extra quizvragen over armoede, woordzoekers, doedels, rekenoefeningen, enz. of door korte gezelschapsspelen (Twister, Uno, Kubk, ...).



Met die kansenetons gaan de spelers naar het **kansenpad**. Dat is een raster dat uitgetekend is op de grond. Als je binnen speelt, kun je het gewoon op het schoolbord tekenen. De spelbegeleiding heeft een schema met het juiste pad voor elke familie. Dat schema is als bijlage toegevoegd, voor elke familie is er een ander pad uitgestippeld. De familie kan een kanseneton inruilen voor een gokje: een juiste gok brengt hen een jaar verder op het pad, een foute zorgt ervoor dat er dat jaar iets negatiefs gebeurt voor de familie. Ze moeten een nieuwe kanseneton inleveren om opnieuw te mogen gokken op het kansepad. In deze brochure is voor alle families een verhaallijn van 2015 tot 2030 uitgewerkt. De spelbegeleiding leest het positieve of negatieve verloop voor naargelang de spelers een juiste of foute gok wagen.



Het spel is afgelopen als een familie het kansepad volledig doorlopen heeft. Op dat moment is het ineens 2030 voor iedereen. Dan kijken de families wat ze bereikt hebben en vergelijken ze dat met het dreambord. De leerlingen hebben nu heel wat ervaringen opgedaan voor een groepsgeprek.

Tijdens zo'n dag kun je wat extra duiding geven over de campagne, over armoede in het algemeen, enz. Gebruik hiervoor de inleiding en de campagnetekst in de bundel. Extra informatie vind je op [welzijnszorg.be](http://welzijnszorg.be).

## VOORBEREIDING

- ◆ Print het lege kansepad af op een A3 of A1 of teken het over op het bord. Je kunt het buiten ook met krijt op de grond tekenen. De pogingen die ondernomen worden, kunnen met respectievelijk een gekleurde stift of met gekleurd krijt gemerkt worden.
- ◆ Print of kopieer de opdrachten die je wilt gebruiken en leg ze op het spelterrein.
- ◆ Maak affiches met de opdrachten en uitdagingen die je wilt gebruiken. Vervang de opdrachten waar je de ruimte en het materiaal niet voor hebt door extra quizvragen, wiskundevragen, doedels, kruiswoordraadsels, woordzoekers, enz. Uitdagingen kun je gemakkelijk vervangen door een hintspel over het thema, wie-ben-ik met voorwerpen of figuren over dat domein, enz.
- ◆ Leg de droomborden klaar. Alternatief: je kunt op het schoolbord voor elke familie een plekje voorzien om dromen op te schrijven.
- ◆ Knip de persoonsfiches uit.
- ◆ Leg het materiaal klaar zodat de deelnemers zelf alles vinden om de opdrachten en uitdagingen te doen. Zorg dat er zeker voldoende pennen en papier zijn, dat is voor verschillende opdrachten nodig

## VERDEELSPEL

We moeten de spelers verdelen in families, dus gaan we op zoek naar familietrekken. Iedereen staat in de startpositie op één lijn. De spelleiding stelt een aantal vragen met twee keuzeantwoorden. De deelnemers die A antwoorden, gaan een stap vooruit, de anderen gaan een stap achteruit. Zo ga je door tot de spelers ongeveer in het gewenste aantal groepjes staan.

Mogelijke vragen:

- ◆ Zijn je ogen eerder A) blauw of B) bruin?
- ◆ Eet je het liefste A) een appel of B) een banaan?
- ◆ Wil je liefst A) een groot huis met een kleine tuin of B) een klein huis met een grote tuin?
- ◆ Is je lievelingskleur eerder A) rood of B) groen?
- ◆ Als maar een van beide zou bestaan, heb je dan liefst A) nacht of B) dag?

## SPELUITLEG

Deel de persoonsfiches uit en geef de spelers vijf minuten tijd om voor hun personage te dromen voor de toekomst. Elke familie noteert alles op hun droombord. Hang die droomborden op in de buurt van het spelterrein.

Vertel de deelnemers dat ze **kansenjetons** moeten verzamelen. Dat doen ze door zelf een opdracht of uitdaging uit te kiezen en die tot een goed einde te brengen. Als ze een opdracht afgewerkt of een uitdaging gewonnen hebben, komen ze bij de spelbegeleiding. Die controleert de opdracht en geeft het aantal kansen dat de opdracht waard was. (Die kansen zijn pokerjetons, kroonkurkjes, kaartjes of een ander materiaal waar je er veel van hebt.)

De opdrachten horen telkens bij een bepaald domein van het armoedeweb. De deelnemers mogen zelf kiezen op welke domeinen ze kansen nodig hebben, maar ze mogen niet tweemaal na elkaar een opdracht doen uit hetzelfde domein. Elke opdracht mag maar één keer gedaan worden.

Met die kansenjetons gaan de spelers naar het **kansenpad**. Daar staat iemand van de begeleiding met het juiste pad en de verhaallijnen per familie. De groep geeft een kansenjeton af en doet een gokje. Als ze juist gokken, leest de spelbegeleiding voor wat er dat jaar positief in hun familie gebeurt, het is een goede stap in het bereiken van de dromen. Kleur het gekozen vak in of duid het aan. Die familie mag haar volgende gok vanuit de nieuwe positie wagen. Als ze fout gokken, leest de spelbegeleiding voor hoe de familie erop achteruitgaat. Duid dat niet aan op het kansepad, de spelers onthouden zelf welke gok ze gedaan hebben. De deelnemers noteren die gebeurtenis op hun eigen personagefiche zodat ze goed onthouden hoe ver ze staan in het bereiken van hun droom.

### OPGELET!

Als je het volledige spel speelt, is het aan te raden om het met minstens twee leerkrachten te begeleiden: één iemand behoudt overzicht over het kansepad en de andere volgt de opdrachten op.

Sta je er toch alleen voor en heb je er vertrouwen in dat je leerlingen het spel eerlijk zullen spelen? Laat dan de kansenjetons weg. De winnaar van de uitdaging of degene die de opdracht heeft uitgevoerd, krijgt onmiddellijk het aantal gokjes op het kansepad.

# MATERIAALLIJST

## Algemeen:

- ◆ Droomborden en personagefiches van de verhalen die je hebt gekozen.
- ◆ Kansenjetoens (dat kunnen pokerjetoens, kroonkurkjes, pareltjes, briefjes, enz. zijn – iets waar je er veel van hebt)
- ◆ Krijt om kansepad te tekenen
- ◆ Voldoende pennen en papier

## Voor de opdrachten:

- ◆ Opdrachtaffiche waar de spelers zelf kunnen kiezen welke opdrachten ze uitvoeren
- ◆ De woordzoekers, doedels, sudoku, doktersbriefje, verkeersborden, wettekst en andere downloads van [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) die je wilt gebruiken
- ◆ Tv-gids
- ◆ Speelkaarten
- ◆ Reclameblaadjes van een voedingswinkel
- ◆ Krant
- ◆ Vacaturekrant

## Voor de uitdagingen:

- ◆ Krant en schaar
- ◆ Bal, borstels, stoelen
- ◆ Kaartjes voor 'hints met huishoudproducten'
- ◆ Twee even grote doeken
- ◆ Twee emmers, een pingpongballetje, een drinkbekertje per speler
- ◆ Stickers
- ◆ Kaartjes voor 'Wie ben ik?'
- ◆ Kaartjes voor 'Hints met beroepen'
- ◆ Een groot doek, twee hoeden
- ◆ Tafel



# NABESPREKING

Het spel is afgelopen wanneer de eerste ploeg helemaal tot het einde geraakt van het kansepad en dus 2030 bereikt. Op dat moment is het plots 2030 voor alle gezinnen. Elke familie bekijkt aan de hand van de **droomborden** en de **aanvullingen op de persoonsfiches** hoe ver ze nu staan in het bereiken van hun gedroomde toekomst.

De winnaar van het spel is niet zeker de groep die als eerste 2030 bereikte. Het is de groep die het meeste dromen heeft verwezenlijkt.

Praat over waarom bepaalde dromen niet zijn uitgekomen.

De volgende vragen kunnen helpen om het gesprek op gang te brengen.

- ◆ Wat zijn de verschillen in de startsituatie van de gezinnen? Hoe zag jouw startsituatie eruit?
- ◆ Wat zijn de verschillen tussen de dromen die elk gezin uiteindelijk heeft bereikt? Hoe ziet je eindsituatie eruit?
- ◆ Welke dromen hadden de gezinnen en in hoeverre verschillen de dromen tussen de gezinnen?
- ◆ Wat verliep vlot en wat verliep minder vlot?
- ◆ Welke omstandigheden hebben een grote rol gespeeld in het al dan niet bereiken van dromen?
- ◆ Waarmee had je problemen? Welke problemen kwamen erbij? (inzicht in de domeinen van armoede)
- ◆ Wat was de impact van de veranderingen op beleidsniveau?
- ◆ Hoe hadden de tegenslagen een invloed op je verhaal/ levensweg?
- ◆ Wat heb je geleerd tijdens het verhaal?
- ◆ Zag je dat een probleem op één vlak soms andere problemen met zich meebracht? Kun je hiervan een voorbeeld geven?
- ◆ Op welke manier kon je tijdens het spel zelf mensen helpen of werd jij door anderen geholpen?
- ◆ Welke gevoelens had je (als je personage) tijdens het kansepad? Hoe zou iemand in die situatie zich voelen?
- ◆ Wanneer kwam je wel een stuk vooruit? Wat kan daarbij helpen?
- ◆ Kunnen mensen in armoede nog dromen?

De volgende inzichten worden in het gesprek duidelijk.

- ◆ Armoede is niet louter een individueel probleem, maar evengoed een maatschappelijk probleem. Het wordt eerder veroorzaakt door dingen die mensen overkomen. 'Ik werd ziek, waardoor mijn gezin en ik in de problemen raakten. We hadden een lager inkomen' – 'Ik werd gediscrimineerd op het werk, waardoor ik moeilijk aan het werk geraakte'.
- ◆ Armoede is meer dan geen geld hebben. Wie in armoede leeft, heeft moeilijkheden op verschillende domeinen: werk, onderwijs, huisvesting, inkomen, gezondheid, vrije tijd, gezin, sociale contacten, justitie en mobiliteit.
- ◆ Al die domeinen zijn met elkaar verweven – zoals het armoedeweb. Daarom is een structurele aanpak van armoede nodig: 'Toen de werkloosheidsuitkering omhoog ging en de kinderbijslag anders verdeeld werd, kregen we plots heel wat meer kansen' - 'De duurzame renovatiepremie heeft voor ons gezin een groot verschil gemaakt, daardoor hebben we het vochtprobleem kunnen aanpakken, wat een effect had op de gezondheid van de gezinsleden.'
- ◆ Strijd tegen armoede kan alleen als we dat samen doen! 'Toen de andere groep ons even meehielp, gingen we echt vooruit' – 'Mijn personage heeft heel veel kunnen oplossen doordat de mensen in haar buurt even de tijd namen om haar verder te helpen' – 'Mijn personage ging vlot vooruit in het bereiken van haar droom toen ze zich begrepen voelde en niet meer gepest werd'.

## TIP!

Gebruik de verhalen, de extra info bij de verhalen op p. 19-23 en de campagnetekst op p. 18 om de discussie te voeden. Laat de deelnemers vooral praten vanuit wat zij hebben ervaren tijdens het spel.

# SPEEL KANSKE TIJDENS EEN LESBLOK

In principe kunnen de deelnemers in een lesblok van 100 minuten al relatief ver geraken op het kansepad. Hou zeker een kwartier over voor de nabespreking, desnoods in een volgende les.

Als je merkt dat de tijd te snel gaat, kun je de groep gokjes laten wagen zonder dat ze kansjetons moeten inleveren. Elke ploeg mag om beurten een gokje wagen.

Het is mogelijk dat in 100 minuten tijd nog geen enkele groep 2030 bereikt heeft, maar dat is niet erg. Je kunt in dat geval bespreken welke dromen elke familie al heeft bereikt, wat ze allemaal hebben meegemaakt, welke hindernissen en kansen ze tegenkwamen, enz.

# SPEEL KANSKE TIJDENS EEN LESUUR

Om het spel in één lesuur te spelen, kun je het nog vlotter en sneller laten verlopen door alle groepen na een kwartier een kansjeton meer te geven per opdracht. Zo zullen zij zich sneller kunnen verplaatsen over het kansepad. Vergeet opnieuw niet om minstens een kwartier tijd te maken voor de nabespreking, desnoods in een volgende les.

Een andere optie is om met de hele klas het verhaal van twee gezinnen te spelen. Je kiest er best de familie Verwimp uit

omdat zij in 2015 financieel vrij sterk staan, voor de keuze van de andere familie kun je bekijken welke thema's uit de lijst met 'extra info bij de verhalen' in deze handleiding interessant zijn voor jouw klas. Zo heb je grotere groepen, is het makkelijker te volgen en verloopt het spel sneller. Geef de persoonsfiche dan aan een groepje leerlingen, die samen nadenken over de dromen van het personage. Je kunt in dat geval meer tussentijdse groepsgesprekjes houden, telkens wanneer er iets positiefs of negatiefs gebeurt.

# BIJLAGEN

## UITGETEKENE STARTPOSITIE RASTER

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
																A
START FAMILIE STEVENS																B
																C
START FAMILIE BOGAERTS																D
																E
START FAMILIE FRANK																F
																G
START FAMILIE VERWIMP																H
																I
START FAMILIE EL AMRANI																J
																K
START FAMILIE JANSSENS																L
																M



# OPLOSSING VOOR SPELBEGELEIDING

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
					■	■									■	A
START FAMILIE STEVENS	■	■	■	■			■	■	■					■		B
										■			■			C
START FAMILIE BOGAERTS	■			■		■					■	■		■	■	D
		■	■	■	■		■	■		■	■	■	■			E
START FAMILIE FRANK	■	■	■		■			■	■				■			F
		■	■			■	■		■	■		■		■	■	G
START FAMILIE VERWIMP	■			■					■	■	■		■	■	■	H
			■	■	■		■	■		■	■	■				I
START FAMILIE EL AMRANI	■	■			■	■			■		■	■	■		■	J
			■	■		■	■	■						■		K
START FAMILIE JANSSENS	■	■			■		■	■	■			■	■	■		L
						■				■	■				■	M

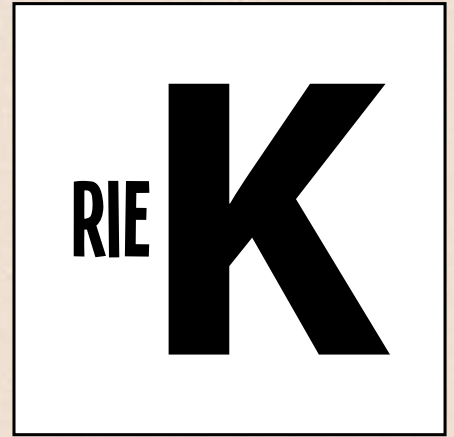
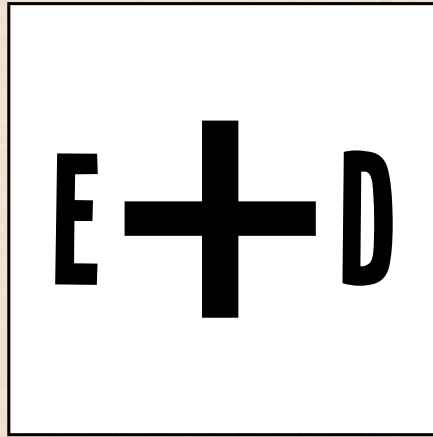
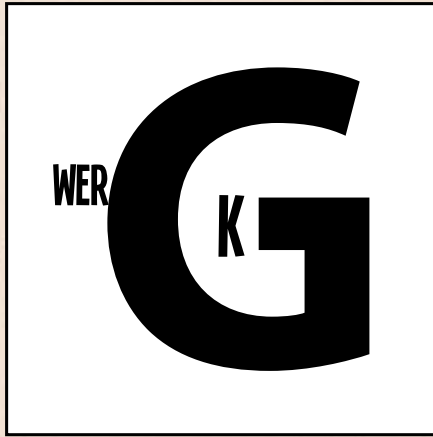
# OPDRACHTEN




Deze opdrachten zijn één kansjeton waard.

Deze opdrachten zijn twee kansjetons waard.


## ONDERWIJS




 Los deze drie droedels op.

**MATERIAAL:** droedels


**OPLOSSING:** werking – eend – kanarie

 Maak één zin waarin alle letters van het alfabet voorkomen.

 Vul een raster in met drie letters die de spelleiding koos.


**VOORBEELD:**


Dieren	Merken	Geografische plaats	Historische figuur	Lichaamsdelen
Nijlpaard	Nutella	Namen	Napoleon	Nek

 Los de woordzoeker op

**MATERIAAL:** woordzoeker [download de 'woordzoeker onderwijs' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]


## VRIJE TIJD


 Verzin de beste slogan ooit voor de Chirogroep in jouw buurt.

 Schmink alle groepsleden in een weerverschijnsel.

**MATERIAAL:** schmink

10

 Zing 'Ik heb de zon zien zakken in de zee' volledig met de hele ploeg in alle opties. Er zijn zes mogelijkheden: zon zien zakken in de zee, zon zien zeeën in de zak, zak zien zonnen in de zee, enz.

 Stel een gevarieerde tv-avond samen (van 18 tot 22.30 uur) volgens de volgende criteria: je moet naar vier verschillende zenders kijken, en er moet zeker een informatieprogramma, een serie en een documentaire bij zitten. Kondig de tv-avond aan als een volleerde presentator of presentatrice.

**MATERIAAL:** tv-gids

## HUISVESTING

- Orden de volgende huizen: het duurste helemaal links, het goedkoopste helemaal rechts.  
**MATERIAAL:** foto's van huizen [download de 'huizen' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be).]

- Schrijf vijf tips op om water te besparen in huis.
- Beeld samen een piramide uit.
- Maak een kaartenhuisje van vier verdiepingen.  
**MATERIAAL:** speelkaarten
- Verwarm jezelf: laat iemand van de groep zweten.



## GEZONDHEID

- Ontcijfer wat er op dit doktersbriefje staat.  
**MATERIAAL:** doktersbriefje [download 'doktersbriefje' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]
- Stel een gezond dagmenu samen met een budget van € 3 per persoon per dag.  
**MATERIAAL:** reclameblaadjes van voedingswinkels
- Schrijf tien eetbare dieren op waarvan de naam begint met een k.
- Haal tien ziektes uit de woordzoeker  
**MATERIAAL:** woordzoeker [download de 'woordzoeker gezondheid' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]

## INKOMEN

- Los deze sudoku op.

4	8	7				5		3
	5	6						
	3	1	5				9	
			8	4			5	1
	7		6		5		3	
3	1			7	2			
	6				9	3	1	
						9	7	
7		3				8	2	5

4	8	7	2	9	1	5	6	3
9	5	6	4	3	7	1	9	2
2	3	1	5	8	6	4	9	7
6	2	9	8	4	3	7	5	1
8	7	4	6	1	5	2	3	9
3	1	5	9	7	2	6	4	8
5	6	8	7	2	9	3	1	4
1	4	2	3	5	8	9	7	6
7	9	3	1	6	4	8	2	5

- Raad van welk land deze euro's afkomstig zijn.  
**MATERIAAL:** euro's van verschillende landen. [download de 'euro's - landen' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]
- Haal de verschillende soorten inkomens uit de woordzoeker.  
**MATERIAAL:** Woordzoeker [download de 'woordzoeker inkomen' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]

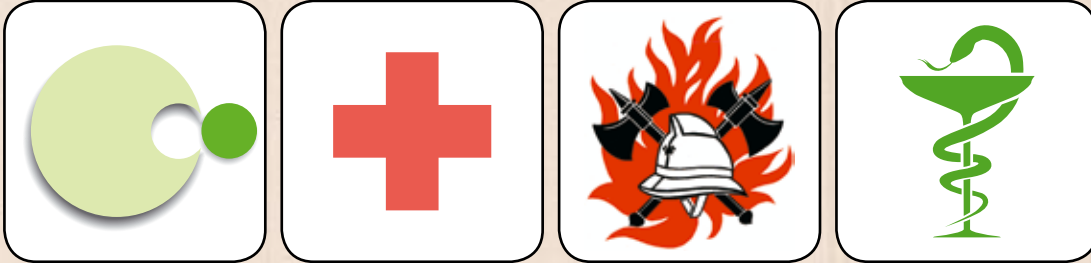
# HULPVERLENING

Wat moet je doen als je de volgende brief krijgt?

**MATERIAAL:** ingewikkelde brief + oplossing [download 'ingewikkelde brief hulpverlening' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]

Zoek op/achterhaal waar de volgende afkortingen voor staan: BJB (*Bijzondere Jeugdbijstand*) – OCMW (*Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn*) – CAW (*Centrum voor Algemeen Welzijnswerk*) – CGGZ (*Centrum Geestelijke Gezondheidszorg*) - MPI (*Medisch-Pedagogisch Instituut*)

Waarvoor staan de volgende logo's?



**OPLOSSING:** OCMW – Rode Kruis – Brandweer - Apotheek

Zoek een bepaald woord in de krant.

**MATERIAAL:** krant

# JUSTITIE

Los deze vragen uit het theoretisch rijexamen op.

**MATERIAAL:** vragen theoretisch rijexamen [download 'rijexamen' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]

Wat betekenen deze verkeersborden?



**OPLOSSING**

A: Verboden toegang voor bestuurders van een voertuig waarvan de breedte, lading inbegrepen, groter is dan de aangeduide

B: Vrachtwagenverkeer – verboden in te halen

C: Verboden stil te staan

D: Aanduiding slipgevaar

E: Vooraanduiding groot wild

Welke rechtbank bestaat er niet: rechtbank van tweede aanleg – politierechtbank – rechtbank van derde aanleg – kerkelijke rechtbank?

**OPLOSSING:** rechtbank van derde aanleg

Zet de volgende politierangen in de juiste volgorde: commissaris – hoofdinspecteur – aspirant-inspecteur – aspirant-hoofdinspecteur – hoofdcommissaris – inspecteur – agent – aspirant-agent – aspirant-commissaris.


**OPLOSSING**

hoofdcommissaris – commissaris – aspirant-commissaris – hoofdinspecteur – aspirant-hoofdinspecteur – inspecteur – aspirant-inspecteur – agent – aspirant-agent

Leer een wettekst zo snel mogelijk vanbuiten, de leerkracht zal er een vraag over stellen.

**MATERIAAL:** wettekst [download de 'wettekst' op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)]

## SOCIALE CONTACTEN

 Wat betekent de volgende zin?

15 për qind e popullsisë jeton në varfëri *(Albanees)*

人口的15%生活在贫困中 *(Chinees)*


15 τοις εκατό του πληθυσμού ζει σε συνθήκες φτώχειας *(Grieks)*


15 per cent de la població viu en la pobresa *(Catalaans)*

Nüfusun yüzde 15'i yoksulluk içinde yaşıyor *(Turks)*


### OPLOSSING


15 % van de bevolking leeft in armoede.


 Lijst de vijf beste/slechtste manieren op om thuis te vertellen dat je een slecht rapport hebt.


 Zoek twee mensen in de groep die dezelfde ogen hebben, een andere haarkleur, allebei met hun tong aan hun neus kunnen, maar niet met hun tong kunnen rollen.

## ARBEID EN TEWERKSTELLING

 Vouw twintig bootjes uit kladpapier.


 Verzamel een kledingstuk van elke deelnemer en plooi netjes op.

 Wat doen deze mensen: chiropractor - croupier – oncoloog?  
**OPLOSSING:** bottenkraker – persoon die achter de speeltafel staat in een casino – specialist die bezig is met kankeronderzoek en -behandeling.


 Vind in de vacaturekrant een job voor een van je gezinsleden.

**MATERIAAL:** een vacaturekrant


## GEZIN

 Los het volgende raadsel op. Twee vaders en twee zonen gaan vissen. Iedereen vangt één vis, in totaal worden er drie gevangen. Hoe kan dat?


**OPLOSSING:** zoon, vader en grootvader zijn gaan vissen


 Verjaardagsfeest! Geef alle ingrediënten van een klassieke tiramisu.


**OPLOSSING:** lange vingers, Amaretto, mascarpone, eierdooiers, eiwit, suiker, koffie


 Los het volgende vraagstuk op. Een moeder van 33 jaar heeft twee kinderen, van vier en twee jaar. Over hoeveel jaar zal ze dubbel zo oud zijn als haar twee kinderen samen?

**OPLOSSING:** over 7 jaar

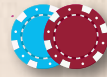
 Maak een weekschema en plan er de activiteiten van al je gezinsleden in.

 Maak een origineel dagboekverslag over jouw familie – elk vanuit je eigen personage.

 Vertaal het woord 'tante' in vijf talen.

 Geef drie meisjesnamen voor elke letter van het alfabet.

# UITDAGINGEN



Deze opdrachten zijn twee kansjetons waard.



Deze opdrachten zijn drie kansjetons waard.

## ONDERWIJS

### De minuut

Iedereen zit bijeen in een kring en sluit de ogen. Iedereen probeert om exact één minuut na het startsignaal de ogen te openen. De ploeg van de persoon die het dichtst bij die minuut zit, wint.

### Omgekeerd tellen

Ga in een kring zitten met de twee families geschrinkt. De deelnemers tellen samen in wijzerzin tot 15: de eerste zegt 1, de tweede zegt 2, enz. Wanneer de kring rond is, mag degene die 15 zei een van de cijfers vervangen door een woord (bv: 7 wordt schoolbord). Dan tellen de groepsleden opnieuw tot 15 maar degene die 7 moest zeggen, zegt nu schoolbord. Degene die 15 zegt, mag opnieuw een cijfer vervangen door een woord. Wie een fout maakt, valt af. Degene die als laatste overblijft, heeft gewonnen – die ploeg mag door.

### Ghost

De deelnemers zitten in een kring. Ze zeggen één voor één een letter en proberen een woord te zoeken met alle letters die al gezegd werden. Als X geen woord meer weet, heeft hij of zij twee opties: X kan bluffen en nog een andere letter zeggen, of X kan 'Ghost' zeggen, waarop degene die laatst een letter zei (persoon Y) een woord met alle letters moet zeggen. Als Y daarin slaagt, dan valt X af. Als Y dat niet kan, en dus aan het bluffen was, valt Y af. Speel door tot er maar drie overlevenden zijn. De groep die bij die drie in de meerderheid is, krijgt drie kansjetons.

## VRIJE TIJD

### Viswapperen

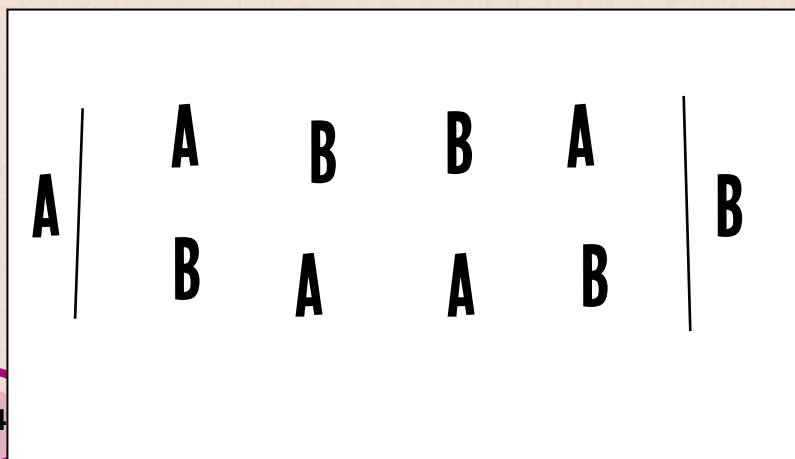
Elke ploeg tekent een vis op krantenpapier en knipt die uit. Elke ploeg maakt een wapperinstrument. Leg de vissen op de startpositie, bijvoorbeeld de ene kant van een lange tafel. Na het startsignaal probeert elke ploeg zijn vis zo snel mogelijk naar de overkant te wapperen.

**MATERIAAL:** krant en scharen

### Zittend handbal

De doelwachtters zitten achter het doel, en zij hebben een borstel waarmee ze de bal uit hun doel proberen te houden. Alle spelers moeten op hun aangeduide plaats blijven zitten. Speel je dit naast een muur, dan geeft dat mogelijkheden om via kaatsen de bal door te spelen.

**MATERIAAL:** bal, borstels, voor elke speler een stoel



## HUISVESTING

### Hints met huishoudproducten

De twee ploegen duiden om beurten iemand aan die een kaartje trekt en het huishoudproduct uitbeeldt voor de hele groep, de anderen raden. De familie die het meeste van de tien kaartjes heeft geraden, wint.

**MATERIAAL:** kaartjes met huishoudproducten: keukenpapier – vaatwastablet – afwasmiddel – stofdoekje – allesreiniger – luchtverfrisser – ontkalker – zwabber – bruine zeep – kristalsoda – schuurborstel – lijnolie – alcoholazijn – vlekkenverwijderaar – ontstopper

### Krap behuisd

Sta met de hele groep op een doek en probeer het zo snel mogelijk om te draaien zonder de grond te raken.

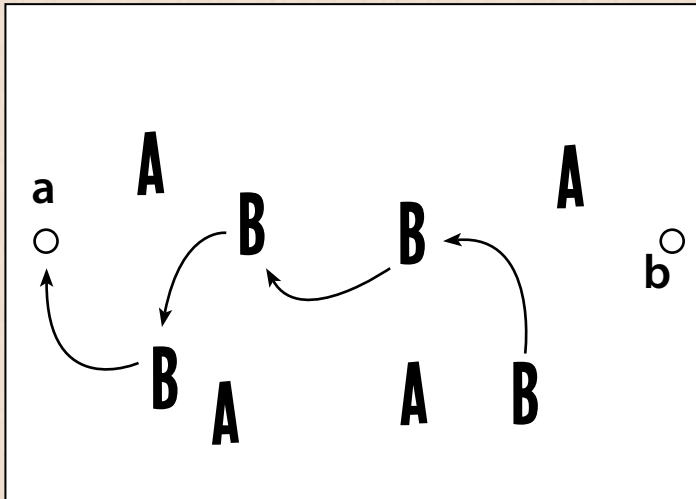
**MATERIAAL:** twee even grote doeken

## GEZONDHEID

### Niet besmetten

Elke ploeg krijgt als doel een emmer. Elke speler krijgt een drinkbekertje. De bedoeling is dat het pingpongballetje in de emmer van de andere ploeg terecht komt. Het balletje wordt van bekertje tot bekertje doorgespeeld, zodat niemand aan het besmette pingpongballetje moet komen. De speler met het balletje gooit het dus met zijn bekertje door naar het bekertje van een ploeggenoot. Als het balletje de grond raakt, gaat het naar de andere ploeg. Er mag niet gelopen worden met het balletje. De ploeg die als eerste drie doelpunten maakt, is de winnaar.

**MATERIAAL:** twee emmers, een pingpongballetje, een drinkbekertje per speler



## INKOMEN

### Money money money

Zing met de families om beurten een lied dat met geld te maken heeft. De familie die als eerste geen lied meer kent, heeft verloren.

### Inbrekertje

De ene ploeg maakt een cirkel, met de handen in elkaar gehaakt. Eén speler van de andere ploeg probeert in de cirkel in te breken. Draai daarna de rollen om. De ploeg die het snelste kon inbreken, is de winnaar.

# HULPVERLENING

## **Sterke slang**

Eén ploeg zit in een kring, de armen in elkaar gehaakt. De andere ploeg probeert de cirkel te breken. Daarna wordt er gewisseld. De ploeg die het langst met de armen in elkaar gehaakt kan blijven zitten, wint.

## **Hulp bieden**

Zorg ervoor dat degene die nog het minst ver staat op het kansenpad twee jaar vooruit gaat.

## **Stickersteun**

Elke ploeg heeft een kapitein die de grond niet mag raken. Op elke kapitein hangen een aantal stickers. De kapiteins moeten proberen bij elkaar stickers af te pakken, terwijl ze de grond niet mogen raken. Wie na twee minuten het meeste stickers over heeft, wint.

**MATERIAAL:** stickers

# JUSTITIE

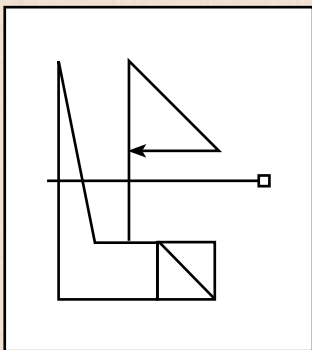
## **Nuchterheidstest**

Alle spelers staan in de kring. Eén persoon per ploeg gaat in het midden staan. De spelers in de kring steken hun armen uit en beginnen te draaien. De spelers in het midden bepalen samen het tempo door instructies te roepen: 'sneller', 'trager', 'om het snelst', enz. Als iedereen ongeveer zat gedraaid is, roepen degenen in het midden ja en proberen zij zo snel mogelijk alle leden van de andere ploeg te tikken.

# SOCIALE CONTACTEN

## **Blind vertrouwen**

Teken zo goed mogelijk een complexe figuur over. Eén persoon per team tekent zonder dat hij of zij de voorbeeldtekening gezien heeft. Een andere persoon van elk team geeft mondeling aanwijzingen zonder dat zij zien wat hun tekenaar doet.



## **Wie ben ik?**

Elke ploeg krijgt een kaartje met een naam van een bekende persoon. De ene ploeg raadt welke persoon de andere ploeg in handen heeft door om beurten ja-nee vragen te stellen. De ploeg die het snelst de bekende persoon van de andere ploeg raadt, heeft gewonnen.

**MATERIAAL:** kaartjes met bekende mensen: Bob de Bouwer – Barack Obama – Guy Verhofstadt – Frank Deboosere – Siska Schoeters – koningin Mathilde – Jeanne d'Arc – Clara Cleymans

## **Handje-klap**

De twee ploegen zitten geschrant rond een tafel met hun handen op het tafelblad. Je linkerhand ligt boven de rechterhand van je linkerbuur, je rechterhand ligt onder de linkerhand van je rechterbuur. Iemand slaat met een hand op tafel. De handen slaan een voor een verder, zo gaat het in wijzerzin de cirkel rond. Als iemand tweemaal met de hand op tafel klopt, keer je om en ga je in tegenwijzerzin verder. Wie een fout maakt (bv.: slaan als het niet jouw beurt is, of niet snel genoeg slaan), neemt de hand weg waarmee dat gebeurde. Speel door tot alle spelers van één ploeg uitgeschakeld zijn.

## **Uitbrekertje**

De ene ploeg maakt een cirkel met de handen in elkaar gehaakt. Eén speler van de andere ploeg zet zich in de cirkel en probeert uit te breken. Draai daarna de rollen om. De ploeg die het snelste kon uitbreken, is de winnaar.



# ARBEID EN TEWERKSTELLING

## Hints met beroepen

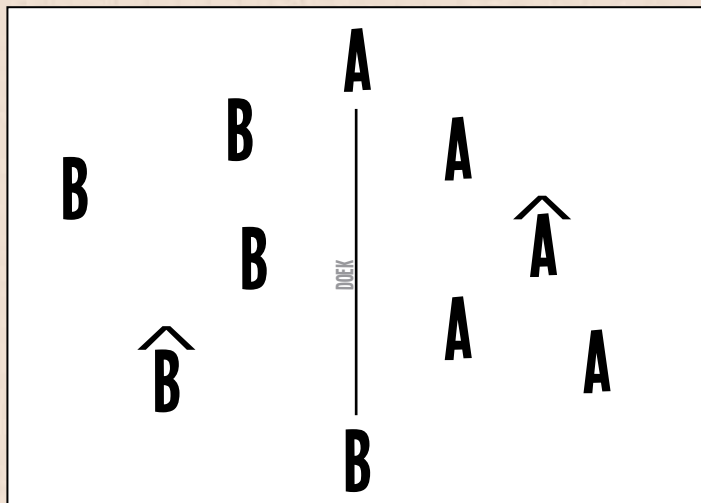
De twee ploegen duiden om beurten iemand aan die een kaartje trekt en het beroep uitbeeldt voor de hele groep, de anderen raden. De familie die het meeste van de tien kaartjes heeft geraden, wint.

**MATERIAAL:** Kaartjes met beroepen: acteur – boswachter – chirurg – dakwerker – elektricien – fotograaf – garagist – hulpkok – ingenieur – journalist – kassamedewerk(st)er – landmeter – minister – notaris – opticien

## Hoedje op

Twee spelers (van elke ploeg één) houden een groot doek verticaal gespannen vast, als een muur. De andere spelers zitten verspreid in de ruimte, elke ploeg aan één kant van het doek zodat ze elkaar niet zien. Bij elke ploeg is één speler het diensthoofd, hij of zij zet een hoed op. Het doek wordt naar beneden gedaan. Iedereen probeert zo snel mogelijk de naam te zeggen van de speler van de andere ploeg die de hoed op heeft. Het doek wordt vijf keer naar beneden gedaan.

**MATERIAAL:** een groot doek, twee hoeden



# GEZIN

## Opvangen

Voor twee ploegen, ze krijgen elk twee jetons. Een vrijwilliger van elke familie staat boven op een tafel met de rug naar de groep toe. Op de grond nemen de families elkaars handen vast. De speler op de tafel laat zich vallen, de rest vangt hem of haar op. Elke ploeg waarvan iemand dit probeert, krijgt een punt.

**MATERIAAL:** tafel

# CAMPAGNETEKST

## 'EEN TOEKOMST ZONDER ARMOEDE'

### CAMPAGNE WELZIJNSZORG 2015

Iedereen vraagt zich weleens af wat de toekomst brengt. Hoe zal ons leven er binnen enkele jaren uitzien? Benieuwd in welk land en welke wereld we dan zullen leven? Iedereen wil kunnen dromen van een gelukkige toekomst. Dat is wat we wensen voor onszelf, onze kinderen en onze kleinkinderen. Niemand wil een toekomst in armoede. Toch zien we dat nog altijd heel veel mensen in ons land uit de boot vallen: een op de zeven leeft in armoede. Hoe zouden zij naar de toekomst kijken? Voor hen is het moeilijk om te dromen van een mooie toekomst en lijkt het bijna onmogelijk om te ontsnappen uit een leven in armoede.

Welzijnszorg wil deze mensen hoop geven. Maar hoe kunnen we dat aanpakken? Zo'n toekomstdroom is een zaak van ons allemaal. Hoe gaan wij om met mensen dicht bij ons die het moeilijk hebben? Welzijnszorg kijkt naar wat we kunnen doen om mensen die in ons land in armoede leven kansen te geven en de hand te reiken. Welzijnszorg gelooft in een solidaire samenleving waar niemand uit de boot valt en iedereen evenveel rechten heeft.

Met de campagne van 2015 wil Welzijnszorg de aandacht vestigen op het belang van een duurzame armoedebestrijding om die solidaire samenleving vorm te geven. Duurzame armoedebestrijding pakt de oorzaken aan van de ongelijkheid die armoede creëert, ze pakt de wortels van het armoedeprobleem aan.

Welzijnszorg kan dit natuurlijk niet alleen. Werken aan een solidaire samenleving, waarin iedereen gelijkwaardig is, is een gedeelde verantwoordelijkheid. Duurzame ontwikkelingen zijn pas mogelijk als de maatschappelijke voorwaarden hiertoe beschikbaar zijn. Het is aan de politiek om het beleid effectief af te stemmen op de noden van maatschappelijk kwetsbare groepen, zodat ook zij echt vooruit kunnen. Vandaag en ook morgen, voor een toekomst zonder armoede.

Een mooie toekomst waar iedereen van kan dromen, is voor mensen in armoede nog veraf. Vooral op het vlak van wonen, vervoer en gezondheid stelt Welzijnszorg vast dat nog heel wat duurzame maatregelen ontbreken waardoor mensen in armoede het extra moeilijk hebben. Daarom voert Welzijnszorg campagne in 2015, daarom hopen we ook dat jij meedoet. Samen voor een toekomst zonder armoede!

18

### EEN TOEKOMST IN EEN GEZOND HUIS

Welzijnszorg pleit al vele jaren voor een recht op wonen, bijvoorbeeld met extra sociale woningen en een echte huursubsidie zodat mensen een betaalbare woning kunnen huren. Maar het gaat over meer dan betaalbaar wonen. Ook de leefomgeving is van belang. We moeten werken aan een kwaliteitsvolle leefomgeving, met gezonde lucht, voldoende groene ruimte, enz. Bovendien is de kwaliteit van de woning cruciaal. Voldoende ruimte, voldoende licht, verluchting en

isolatie zorgen voor een huis dat een thuis kan worden. Mensen in armoede wonen vaak in slechte, energieverblindende huizen. Daardoor betalen ze een te hoge energiefactuur. Er is nood aan meer structurele oplossingen om de (energie)kwaliteit van heel wat woningen te verbeteren. Energiebesparende maatregelen of renovaties worden niet uitgevoerd in woningen waar ze het meest nodig zijn omdat ze niet binnen handbereik liggen van hun inwoners. En ook de eigenaars willen of kunnen niet investeren.

Naast energie blijkt vocht een toenemend probleem. Een vochtig of koud huis is slecht voor de gezondheid en de kwaliteit van leven.

### EEN TOEKOMST MET BASISBEREIKBAARHEID

67% van de mensen in armoede geeft aan dat mobiliteit een grote drempel vormt bij het vinden van werk. Ook vrijetijdsactiviteiten, boodschappen doen, medische zorg en familiebezoek lijden onder de beperkte mogelijkheid van die mensen om zich vlot en duurzaam te verplaatsen (mobikansen). Wie in armoede leeft, wil of moet ook de kans hebben om op het werk te geraken, om familie te bezoeken, om naar het ziekenhuis te gaan of om eens een uitstap te maken. Ze geraken er niet! Mobiliteit is echter een basisrecht en pas echt duurzaam als het verplaatsingssysteem werkt en betaalbaar is, ecologisch verantwoord, veilig en rechtvaardig. Mensen in armoede verplaatsen zich door omstandigheden al behoorlijk duurzaam: met het openbaar vervoer, te voet of met de fiets. Vaak gaat het hier om een vorm van vervoersarmoede. Financiële knelpunten, een gebrek aan informatie of niet toegankelijke informatie, fysieke beperkingen of een gebrekkig aanbod zijn vaak gehoorde oorzaken. Nochtans is een goede mobiliteit de sleutel tot deelname aan de samenleving.

### EEN TOEKOMST IN GOEDE GEZONDHEID

Armoede geeft niet alleen geldzorgen. Ook je gezondheid lijdt eronder. Zo'n huis waar het koud en vochtig is, daar word je ziek van. Maar er komt ook heel wat stress kijken bij een leven in armoede. Niet weten hoe je de maand doorkomt, je zorgen maken om de toekomst van je kinderen of wat je die avond zal eten, ook daar word je ziek van. Zowel je lichaam als je hoofd lijden onder een leven in armoede.

Voor iedereen is gezond leven belangrijk: genoeg bewegen, gezond en afwisselend eten, op tijd naar de dokter of de tandarts, noem maar op. Zorgen voor een gezonde geest in een gezond lichaam. Maar ook hier weer vallen mensen in armoede uit de boot. Arm maakt ziek. Voortdurende stress weegt op je mentale en fysieke gezondheid. In die omstandigheden is het niet gemakkelijk om jezelf een gezonde levensstijl aan te meten.

# EXTRA INFO BIJ DE VERHALEN

Deze extra informatie kun je gebruiken om de verhalen extra inhoudelijk te staven. Als je niet alle verhalen kunt spelen, kun je hier bekijken welke het meest aansluiten bij jouw doelgroep.

## ONDERWIJS

### GON-leerkracht

*Dit vind je bij de familie El Amrani.*

GON staat voor 'geïntegreerd onderwijs'. Zo'n leerkracht helpt leerlingen die met ernstige leerproblemen, opvoedingsproblemen of een handicap toch in een gewone school les volgen. De hulp die zo'n leerkracht aanbiedt, kan uiteenlopend zijn: hulp voor het kind zelf, ondersteuning aan de ouders, ondersteuning van de leerkracht(en), aangepast materiaal aanmaken, enz.

### Brugfiguur

*Dit vind je bij de familie Bogaerts.*

In het basisonderwijs doen sommige leerlingen het minder goed zonder dat hier een intellectuele reden voor is. Het gaat vaak om kinderen uit kwetsbare en/of allochtone gezinnen. Via brugfiguren proberen scholen te werken aan gelijke kansen voor alle kinderen. Brugfiguren maken een 'brug' tussen de school, de ouders en de wijk. Zij zijn neutrale vertrouwenspersonen omdat ze werken voor verschillende scholen van verschillende onderwijsnetten. Ze maken deel uit van het zorgteam in de basisschool, maar zijn geen werknemer van die school. Ze kunnen het vertrouwen van de ouders in de school weer doen groeien. Een brugfiguur komt op huisbezoek, organiseert ontmoetingen met de ouders, legt contacten met diensten. Een brugfiguur organiseert informatiemomenten over activiteiten, opvoeding en onderwijs. Een brugfiguur helpt zoeken naar oplossingen als het thuis moeilijk gaat en dat invloed heeft op het kind in zijn of haar schoolomgeving.

### Huiswerkbegeleiding

*Dit vind je bij de familie Frank.*

Huiswerkbegeleiding kun je vaak op school krijgen na de schooluren, maar sommige socio-culturele verenigingen die zich inzetten voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren geven gratis huiswerkbegeleiding. Voor sommige kinderen en jongeren, en vaak voor veel ouders, is dat laatste beter. Vrijwilligers doen de begeleiding, en betrekken de ouders er zoveel mogelijk bij. Sommige ouders zijn bang of zijn enorm kritisch naar leerkrachten toe omdat ze zelf in hun jeugd slechte schoolervaringen hadden. Dan kan het beter zijn om de begeleiding door een vrijwilliger te laten doen.

### OKAN

*Dit vind je bij de familie El Amrani.*

Een onthaakklas of een onthaalschool voor anderstalige nieuwkomers. Die klassen en scholen dienen om anderstalige leerlingen te helpen om zich in te passen in het Vlaamse secundair onderwijs. Je hebt toegang tot OKAN wanneer je tussen 12 en 18 jaar bent, het Nederlands niet als moedertaal hebt, maximaal twaalf maanden ononderbroken in België verblijft, het Nederlands onvoldoende beheerst en maximaal negen maanden Nederlandstalig onderwijs hebt gevolgd. Meestal is één schooljaar te weinig, dan kun je een vervolgschool volgen. Naar welk leerjaar je mag gaan in het regulier onderwijs hangt af van:

je leeftijd, de gevolgde studies in het land van herkomst, en je beheersing van de Nederlandse taal.

### Studietoelagen voor het hoger onderwijs

*Dit vind je bij de families Bogaerts.*

Verschillende studenten van het hoger onderwijs hebben recht op een studietoelage van de Vlaamse overheid. Of je daarop recht hebt, hangt grotendeels af van je gezinssituatie, het inkomen, het kadastraal inkomen en de studievoorwaarden. Momenteel moet je een studietoelage nog altijd zelf aanvragen bij het Vlaams ministerie voor Onderwijs en Vorming. Dat kan digitaal of per post. Je ontvangt minstens 253,54 euro, en hoogstens 3923,71 euro voor kotstudenten en 2354,99 euro voor niet-kotstudenten, voor een voltijds studietraject. Als je een beurs krijgt, moet je minder inschrijvingsgeld betalen voor je opleiding aan de universiteit of hogeschool.

Welzijnszorg pleit al jaren voor de automatische rechtentoekenning. Dat wil zeggen dat we willen dat alle rechten, waaronder het recht op een studietoelage, automatisch toegekend worden zonder dat je daarvoor een aanvraag moet indienen. Voor veel mensen zijn die aanvraagformulieren namelijk veel te ingewikkeld. Anderen weten zelfs niet dat ze er recht op hebben. Automatische toekenning zou het dus voor veel mensen eenvoudiger maken.

### Omscholing via VDAB

*Dit vind je bij de familie Frank.*

Via de VDAB kun je verschillende omscholingstrajecten volgen, met als doel een diploma te hebben dat je meer kansen biedt op de arbeidsmarkt.

## VRIJE TIJD

### Verlaagd tarief socio-culturele en sportieve participatie

*Dit vind je bij de familie Stevens.*

Via het OCMW kan een bijdrage voor socio-culturele en sportieve participatie aangevraagd worden. Door zo'n bijdrage wordt onder andere het lidmaatschap bij een sportclub goedkoper. Naar een concert, theater of tentoonstelling gaan is voor veel mensen te duur. Cliënten van het OCMW kunnen een bijdrage vragen om deel te nemen aan die activiteiten.

### Taalkampen voor anderstalige nieuwkomers

*Dit vind je bij de familie Frank.*

Sommige socio-culturele verenigingen, zoals vzw Roeland, organiseren taalkampen Nederlands voor anderstalige nieuwkomers. Dat zijn kampen of vakanties waarbij een extra duwtje wordt gegeven om de kennis van het Nederlands te verbeteren. Dat wordt aangeboden voor een betaalbare prijs (bv. 20 euro voor vier weken).

### Sabatjaar

*Dit vind je bij de familie Verwimp.*

Soms heb je na een lange opleidingsduur of loopbaan nood aan iets anders. Dan kun je een sabbatjaar nemen: om een droomreis te maken of er even tussenuit te zijn. Het lijkt allemaal

rooskleurig, maar toch houdt zo'n sabbatjaar risico's in: je hebt een jaar geen inkomsten, behalve als je al gewerkt hebt. Dan heb je soms nog recht op een werkloosheidsuitkering voor beperkte duur. Bovendien heeft dit een invloed op je pensioenrechten: de kans is groot dat je minder pensioen krijgt en/of een jaar langer zal moeten werken.

## HUISVESTING

### Renovatiepremies

*Dit vind je bij de families Stevens, Frank, Verwimp, El Amrani en Janssens.*

Een goede woning is voor mensen in armoede vaak beperkt tot een woning die min of meer betaalbaar is. Met alle gevolgen van dien. De energiekosten lopen hoog op, er zijn vochtproblemen of andere ernstige gebreken. Meestal is de totale woonkost te hoog om te dragen. De voorbije jaren zijn onze woningen wel al energiezuiniger geworden, maar de vochtproblemen zijn toegenomen!

Als je eigenaar bent, heb je het voordeel dat je zeker bent van je woning. Je hebt een dak boven je hoofd en kunt dat niet – of toch moeilijk – verliezen. Maar voor wie als eigenaar een laag inkomen heeft, kunnen kosten aan het huis voor aanpassingen en renovaties wel zwaar doorwegen. Bovendien eist de regering dat iedereen tegen 2020 bepaalde maatregelen en aanpassingen doet, om woningen energiezuiniger te maken.

Hoe kunnen we dit aanpakken? Enerzijds is er nood aan informatie, op maat van de meest kwetsbare bewoners.

Daarnaast zullen er grotere aanpassingen aan woningen nodig zijn in de strijd tegen vocht. Hiervoor zullen de nodige middelen vrijgemaakt moeten worden in de ondersteuning van eigenaars, verhuurders en huurders. Welzijnszorg vraagt in de campagne 'Een toekomst zonder armoede' aan de regering om een groot renovatiepact af te sluiten dat aandacht heeft voor de structurele problemen aan woningen, isolatie en energiezuinigheid, maar ook voor de grote vochtproblemen. De regering moet renovatiemaatregelen nog meer aanmoedigen, zowel op de huur- als op de woonmarkt.

### Sociale woningen

*Dit vind je bij de families Stevens en Bogaerts.*

Momenteel is de sociale woonmarkt en vooral de sociale huurmarkt nog veel te klein. Slechts 6,7 % van de woningen zijn sociale woningen. Bovendien snoeit Vlaanderen met de huidige regering 15 % in de middelen voor de sociale huurwoningen en stelt ze de eigen doelstellingen voor het bouwen van 43 000 extra sociale huurwoningen nog maar eens bij. Deze keer van 2023 tot 2025, terwijl de oorspronkelijke doelstelling tegen 2020 was. De overheid ondersteunt in het woonbeleid dus vooral de gezinnen die bovenaan op de inkomensladder staan. Wie een laag inkomen heeft, moet hopen dat hij of zij snel aan een sociale woning geraakt.

Sociale huisvesting biedt – voorlopig? – meer woonzekerheid en zekerheid over de betaalbaarheid. Dat geldt evenwel niet voor iedereen. Het grootste probleem bij de sociale huisvesting is het tekort aan woningen: er worden 148 000 woningen verhuurd, maar er staan nog zo'n 107 000 mensen op de wachtlijst! Kortom: de regering kan het zich niet veroorloven om de doelstelling uit te stellen om meer sociale huurwoningen te creëren. Er zijn zo snel mogelijk extra sociale huurwoningen nodig, en het zal niet voldoende zijn om 43 000 woningen extra te bouwen aangezien er meer dan 100 000 mensen op de wachtlijst staan.

### Budgetmeter

*Dit vind je bij de familie Stevens.*

Een budgetmeter is een elektriciteits- of aardgasmeter waarbij je op voorhand betaalt voor wat je verbruikt. Met een budgetmeter kun je je budget beter beheren en het verbruik goed opvolgen. Je plaatst vooraf een bepaald bedrag op je budgetmeterkaart, en die plaats je in je budgetmeter. Zolang het bedrag niet opgebruikt is, heb je elektriciteit en gas. Een groot probleem is dat je terugvalt op een hulpkrediet als je over het krediet van je kaart gaat. Zo val je dus niet zonder elektriciteit – dat is goed – maar het kost je wel veel meer! Gebruik je ook het hulpkrediet op, dan val je al snel zonder elektriciteit of gas.

Je kunt een budgetmeter niet zelf plaatsen of aanvragen. Je netbeheerder plaatst dat als je de facturen al lange tijd niet betaald hebt en je dus een groot bedrag schuldig bent.

Je kunt je budgetmeterkaart opladen bij het OCMW of bij je netbeheerder. Er bestaat wel wat discussie over de plaats waar mensen hun kaart kunnen opladen: dat is meestal op heel zichtbare plaatsen, waardoor het goed zichtbaar is wie een budgetmeter heeft en wie niet. Mensen die moeten opladen, schamen zich daar weleens voor.

## GEZONDHEID

### Maximumfactuur

*Dit vind je bij de families Frank en Janssens.*

De maximumfactuur (MAF) zorgt ervoor dat een gezin per jaar voor verzekerde en noodzakelijke gezondheidskosten niet meer moet uitgeven dan een bepaald bedrag. Het maximumbedrag is afhankelijk van je gezinsinkomen. Hoe lager je inkomen, hoe lager het maximum, en hoe sneller je recht hebt op terugbetaling. Als je aangesloten bent bij een ziekenfonds zal je ziekenfonds alle kosten voor geneeskundige verzorging bijhouden. Je krijgt de maximumfactuur automatisch toegekend wanneer het ziekenfonds merkt dat je in aanmerking komt.

### Chronisch zieken

*Dit vind je bij de familie Verwimp.*

Chronisch zieken die hoge medische kosten hebben en sterk afhankelijk zijn van de hulp van anderen, kunnen een beroep doen op het zorgforfait voor chronisch zieken. Dat forfait wordt in principe automatisch door het ziekenfonds uitbetaald. Wanneer het verlies van zelfredzaamheid niet gekend is bij je ziekenfonds (wat vaak zo is) moet je eerst nog een aanvraag indienen. Het forfait is een som tussen 296 en 592 euro, maar vaak wordt dat als veel te weinig ervaren om alle ziekenkosten te betalen.

### Tandzorg

*Dit vind je bij de familie Janssens.*

Een van de zaken die mensen in armoede uitstellen, is de tandzorg, zoals de jaarlijkse controle. Tandzorg is namelijk heel duur. Bovendien is er nog geen derdebetalersregeling waarbij je enkel het deel betaalt dat je zelf moet betalen. Mocht er een derdebetalersregeling zijn, dan zou de financiële drempel al veel lager zijn.

## FAMILIE STEVENS

De familie Stevens is een nieuw samengesteld gezin. Mama Wendy had al een dochter en een zoon: Sara en Jonas. Papa Luc had al een dochter Katrien. Het gezin woont in 2015 in een huurappartement met heel wat vocht en schimmel, daardoor moeten ze heel erg hun best doen om vooruit te komen. Ze moeten **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Mama Wendy

Is 35 jaar in 2015. Ze werkte als schoonmaakster maar heeft door die zware job ernstige rugproblemen gekregen. Ze is sinds enkele maanden thuis om te herstellen, maar dat verloopt heel moeizaam. Ze krijgt een ziekte-uitkering. Wendy heeft geen diploma secundair onderwijs, ze wilde vroeger altijd kapster worden.



## FAMILIE STEVENS

De familie Stevens is een nieuw samengesteld gezin. Mama Wendy had al een dochter en een zoon: Sara en Jonas. Papa Luc had al een dochter Katrien. Het gezin woont in 2015 in een huurappartement met heel wat vocht en schimmel, daardoor moeten ze heel erg hun best doen om vooruit te komen. Ze moeten **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Papa Luc

Is veertig jaar in 2015. Hij werkt in een garage voor moto's vlak bij de deur. Hij heeft zijn diploma carrosserie. Hoewel hij zot is van moto's, heeft hij er zelf geen want dat is te duur.



## FAMILIE STEVENS

De familie Stevens is een nieuw samengesteld gezin. Mama Wendy had al een dochter en een zoon: Sara en Jonas. Papa Luc had al een dochter Katrien. Het gezin woont in 2015 in een huurappartement met heel wat vocht en schimmel, daardoor moeten ze heel erg hun best doen om vooruit te komen. Ze moeten **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Sara

Is de dochter van Wendy. Ze is vijftien jaar, studeert wetenschappen-wiskunde en wil graag dierenarts worden. Ze heeft astma, wat erger wordt door het vocht en de schimmel in huis.



## FAMILIE STEVENS

De familie Stevens is een nieuw samengesteld gezin. Mama Wendy had al een dochter en een zoon: Sara en Jonas. Papa Luc had al een dochter Katrien. Het gezin woont in 2015 in een huurappartement met heel wat vocht en schimmel, daardoor moeten ze heel erg hun best doen om vooruit te komen. Ze moeten **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Jonas

Is de zoon van Wendy. Hij is dertien jaar, hij heeft net zijn eerste jaar gedaan in de A-stroom, maar hij was er niet door en gaat naar de B-stroom, in een andere school. Dat vindt hij heel jammer, omdat hij heel wat vrienden had in de klas. Hij is bang zijn sociale contacten te verliezen. Hij voetbalt graag, maar is niet bij een club aangesloten.

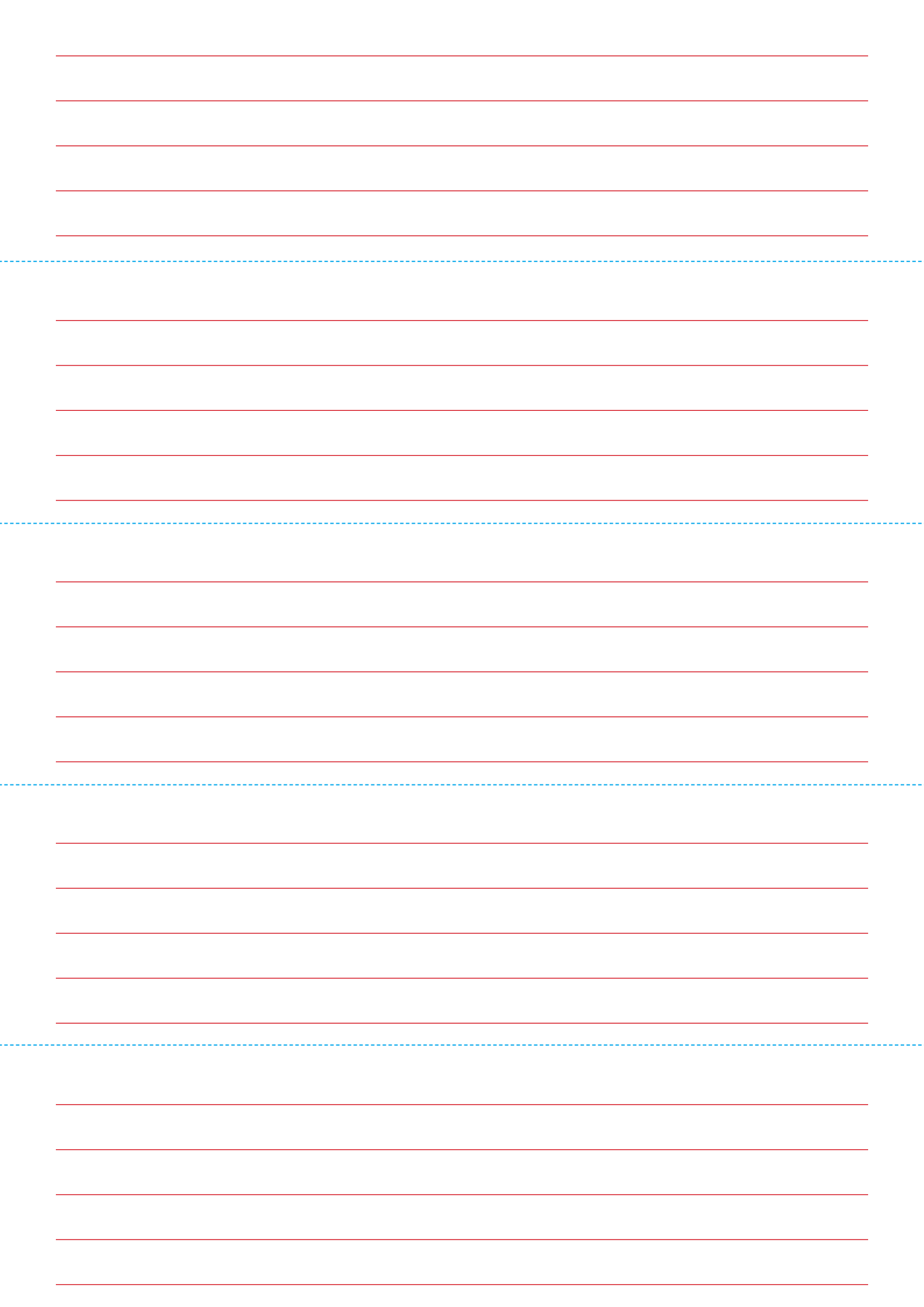


## FAMILIE STEVENS

De familie Stevens is een nieuw samengesteld gezin. Mama Wendy had al een dochter en een zoon: Sara en Jonas. Papa Luc had al een dochter Katrien. Het gezin woont in 2015 in een huurappartement met heel wat vocht en schimmel, daardoor moeten ze heel erg hun best doen om vooruit te komen. Ze moeten **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Katrien

Is de dochter van papa Luc. Ze is zeventien jaar en zit in haar vijfde jaar voeding-verzorging. Ze wil graag met kinderen werken later. Ze heeft een weekendjob in de horeca. Ze wil graag haar rijbewijs halen, maar dat is moeilijk aangezien er thuis geen auto is en rijlessen erg duur zijn.



## FAMILIE BOGAERTS

Mama Chantal was getrouwd met Marc en kreeg met hem twee dochters: Celine en Frauke. Tien jaar geleden overleed Marc. Enkele jaren daarna leerde Chantal Dirk kennen. Zij kregen samen twee zoontjes: Elias en Daan. Enkele maanden geleden hebben Chantal en Dirk besloten om uit elkaar te gaan. Het gezin woont sindsdien in een klein huurhuisje en staat op de wachtlijst voor een sociale woning. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Mama Chantal

Is 35 jaar. Ze werkt deeltijds als leerkracht geschiedenis in de derde graad van het secundair onderwijs. Ze krijgt een aanvullend overlevingspensioen sinds het overlijden van haar man. Sinds ze er alleen voor staat, is het vaak een heel geregeld om opvang en vervoer te voorzien voor de kinderen. Gelukkig springt oma af en toe in. Chantal heeft nog weinig vrienden en is eigenlijk alleen bezig met de kinderen. Ze droomt er al lang van om eens naar Rome te gaan.



## FAMILIE BOGAERTS

Mama Chantal was getrouwd met Marc en kreeg met hem twee dochters: Celine en Frauke. Tien jaar geleden overleed Marc. Enkele jaren daarna leerde Chantal Dirk kennen. Zij kregen samen twee zoontjes: Elias en Daan. Enkele maanden geleden hebben Chantal en Dirk besloten om uit elkaar te gaan. Het gezin woont sindsdien in een klein huurhuisje en staat op de wachtlijst voor een sociale woning. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Celine

Is de oudste dochter van het gezin. Ze is zestien jaar en doet niets liever dan op haar broertjes en zus passen. Ze wil later ook graag een groot gezin. Ze zit momenteel in het vierde jaar van de opleiding toerisme. En dat vindt ze wel leuk!



## FAMILIE BOGAERTS

Mama Chantal was getrouwd met Marc en kreeg met hem twee dochters: Celine en Frauke. Tien jaar geleden overleed Marc. Enkele jaren daarna leerde Chantal Dirk kennen. Zij kregen samen twee zoontjes: Elias en Daan. Enkele maanden geleden hebben Chantal en Dirk besloten om uit elkaar te gaan. Het gezin woont sindsdien in een klein huurhuisje en staat op de wachtlijst voor een sociale woning. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Frauke

Is dertien jaar en is een echte bolleboos. Ze doet het heel goed op school en zit thuis voortdurend achter de boeken. Ze heeft weinig vrienden op school. Ze wil heel graag verder studeren, maar weet al dat dat met de huidige financiële toestand van het gezin niet makkelijk zal zijn.



## FAMILIE BOGAERTS

Mama Chantal was getrouwd met Marc en kreeg met hem twee dochters: Celine en Frauke. Tien jaar geleden overleed Marc. Enkele jaren daarna leerde Chantal Dirk kennen. Zij kregen samen twee zoontjes: Elias en Daan. Enkele maanden geleden hebben Chantal en Dirk besloten om uit elkaar te gaan. Het gezin woont sindsdien in een klein huurhuisje en staat op de wachtlijst voor een sociale woning. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Elias

Is zes jaar. Hij is altijd al heel sportief en lenig geweest. Zijn papa gelooft dat hij een topvoetballer kan worden!

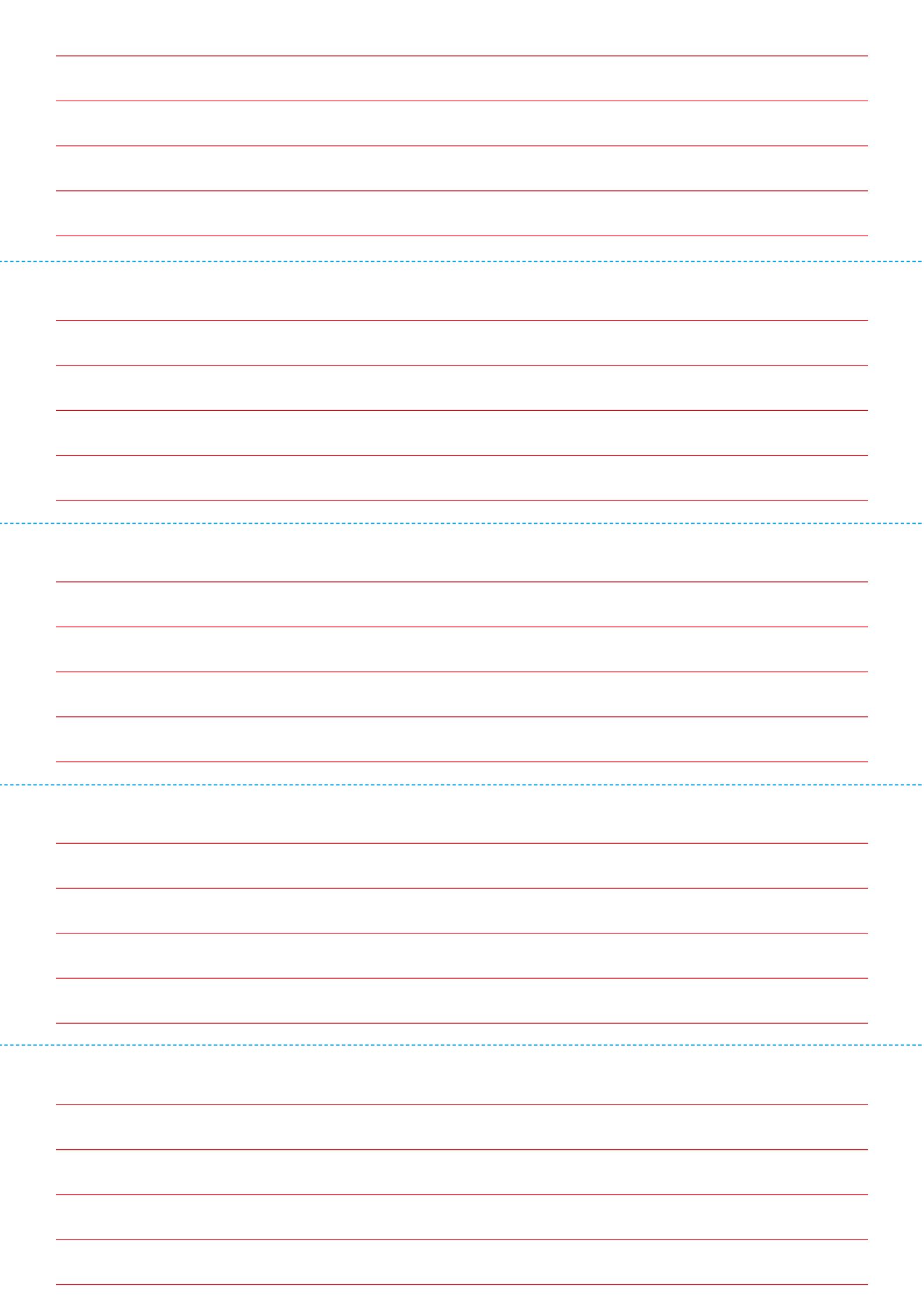


## FAMILIE BOGAERTS

Mama Chantal was getrouwd met Marc en kreeg met hem twee dochters: Celine en Frauke. Tien jaar geleden overleed Marc. Enkele jaren daarna leerde Chantal Dirk kennen. Zij kregen samen twee zoontjes: Elias en Daan. Enkele maanden geleden hebben Chantal en Dirk besloten om uit elkaar te gaan. Het gezin woont sindsdien in een klein huurhuisje en staat op de wachtlijst voor een sociale woning. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Daan

Is drie jaar en begrijpt nog niet zoveel van wat er allemaal in zijn gezin aan het gebeuren is. Hij heeft een sterk karakter, en het is duidelijk dat hij heel creatief zal zijn.





## FAMILIE FRANK

Christa en Ann leerden elkaar vijftien jaar geleden kennen. Het was liefde op het eerste gezicht. Ze hadden beiden een grote kinderwens en hebben zeer veel geld betaald voor verschillende ivf-behandelingen. Vijf jaar geleden bracht Christa hun dochter Justine ter wereld. Drie jaar geleden werd Ann zwanger van Aaron. De familie Frank heeft een adoptiezoontje uit Senegal: Ben. Het gezin woont in de stad, in een te klein appartement. Ze dromen ervan om een huis te bouwen aan de rand van de stad. Omdat ze achter staan met het betalen van de facturen moeten ze telkens **twee opdrachten** doen om een kans te verdienen op het kansenpad.

### Mama Christa

Is 36 jaar en werkt deeltijds als verpleegkundige. Ze heeft hierdoor heel wat last aan haar rug. Drie kinderen op korte tijd, dat brengt heel wat chaos met zich mee. Het is allemaal wat drukker dan gedacht. Christa heeft in het verleden al eens een depressie gehad, ze is bang om te hervallen.



## FAMILIE FRANK

Christa en Ann leerden elkaar vijftien jaar geleden kennen. Het was liefde op het eerste gezicht. Ze hadden beiden een grote kinderwens en hebben zeer veel geld betaald voor verschillende ivf-behandelingen. Vijf jaar geleden bracht Christa hun dochter Justine ter wereld. Drie jaar geleden werd Ann zwanger van Aaron. De familie Frank heeft een adoptiezoontje uit Senegal: Ben. Het gezin woont in de stad, in een te klein appartement. Ze dromen ervan om een huis te bouwen aan de rand van de stad. Omdat ze achter staan met het betalen van de facturen moeten ze telkens **twee opdrachten** doen om een kans te verdienen op het kansenpad.

### Mama Ann

Is veertig jaar en werkt als zelfstandig kinesitherapeute in een groepspraktijk. Ze doet nu heel veel uren en zou het niet erg vinden om wat minder te gaan werken, zodat ze wat meer thuis kan zijn bij de kinderen. Ann is altijd geïnteresseerd geweest in Afrika.



## FAMILIE FRANK

Christa en Ann leerden elkaar vijftien jaar geleden kennen. Het was liefde op het eerste gezicht. Ze hadden beiden een grote kinderwens en hebben zeer veel geld betaald voor verschillende ivf-behandelingen. Vijf jaar geleden bracht Christa hun dochter Justine ter wereld. Drie jaar geleden werd Ann zwanger van Aaron. De familie Frank heeft een adoptiezoontje uit Senegal: Ben. Het gezin woont in de stad, in een te klein appartement. Ze dromen ervan om een huis te bouwen aan de rand van de stad. Omdat ze achter staan met het betalen van de facturen moeten ze telkens **twee opdrachten** doen om een kans te verdienen op het kansenpad.

### Justine

Is vijf jaar en het langverwachte eerste dochtertje van Christa en Ann. Ze is erg gevoelig en pikt heel snel zaken op. Ze is heel sociaal tegen mensen die ze nog niet kent.



## FAMILIE FRANK

Christa en Ann leerden elkaar vijftien jaar geleden kennen. Het was liefde op het eerste gezicht. Ze hadden beiden een grote kinderwens en hebben zeer veel geld betaald voor verschillende ivf-behandelingen. Vijf jaar geleden bracht Christa hun dochter Justine ter wereld. Drie jaar geleden werd Ann zwanger van Aaron. De familie Frank heeft een adoptiezoontje uit Senegal: Ben. Het gezin woont in de stad, in een te klein appartement. Ze dromen ervan om een huis te bouwen aan de rand van de stad. Omdat ze achter staan met het betalen van de facturen moeten ze telkens **twee opdrachten** doen om een kans te verdienen op het kansenpad.

### Aaron

Is drie jaar en is altijd een heel rustig baasje geweest. Hij is een echt moederskindje en trekt heel erg naar Ann. Zij neemt hem weleens mee naar de kinepraktijk, dat vindt hij heerlijk!

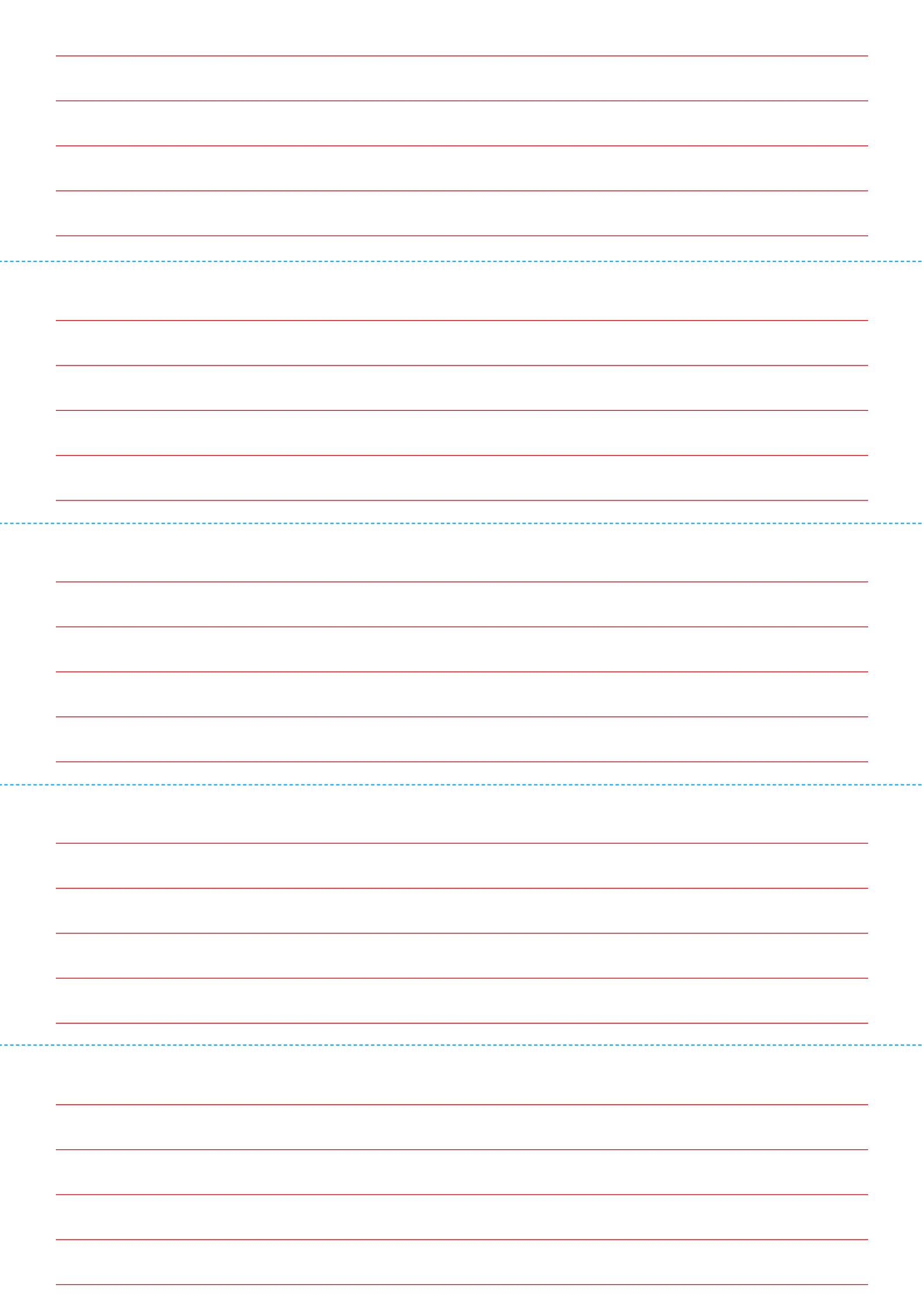


## FAMILIE FRANK

Christa en Ann leerden elkaar vijftien jaar geleden kennen. Het was liefde op het eerste gezicht. Ze hadden beiden een grote kinderwens en hebben zeer veel geld betaald voor verschillende ivf-behandelingen. Vijf jaar geleden bracht Christa hun dochter Justine ter wereld. Drie jaar geleden werd Ann zwanger van Aaron. De familie Frank heeft een adoptiezoontje uit Senegal: Ben. Het gezin woont in de stad, in een te klein appartement. Ze dromen ervan om een huis te bouwen aan de rand van de stad. Omdat ze achter staan met het betalen van de facturen moeten ze telkens **twee opdrachten** doen om een kans te verdienen op het kansenpad.

### Ben

Is vijf jaar en is net geadopteerd vanuit Senegal. Hij heeft het nog heel erg moeilijk om zich aan te passen en heeft veel heimwee naar zijn geboorteland.



## FAMILIE VERWIMP

Dirk en Christine wonen met hun drie zonen in een groot huis met vijf slaapkamers, aan de rand van de stad. Zij en hun kinderen komen niets tekort. Ze hebben twee wagens: een voor Dirk en een voor Christine. De kinderen gaan alle drie met de trein of bus naar school, aangezien er een vlotte verbinding is. De kosten om het huis te onderhouden, zijn wel redelijk hoog, maar uiteindelijk was dat nooit een probleem. Deze familie moet maar **één opdracht** doen voor ze gokjes kunnen wagen op het kansepad.

### Papa Dirk

Is vijftig jaar. Hij is bedrijfsleider van een communicatie- en pr-bedrijf. Het gaat het laatste jaar minder goed met zijn bedrijf. Dirk gelooft echter dat dit een tijdelijke dip is ten gevolge van de economische crisis. Na een moeilijk jaar kan het nu alleen maar weer beter gaan. Dirk leeft voor zijn bedrijf. Hij wil carrière maken en meer en meer geld verdienen. Hij wil ervoor zorgen dat zijn gezin niets tekort komt. Hij zou graag een eigen villa met een zwembad bouwen.



## FAMILIE VERWIMP

Dirk en Christine wonen met hun drie zonen in een groot huis met vijf slaapkamers, aan de rand van de stad. Zij en hun kinderen komen niets tekort. Ze hebben twee wagens: een voor Dirk en een voor Christine. De kinderen gaan alle drie met de trein of bus naar school, aangezien er een vlotte verbinding is. De kosten om het huis te onderhouden, zijn wel redelijk hoog, maar uiteindelijk was dat nooit een probleem. Deze familie moet maar **één opdracht** doen voor ze gokjes kunnen wagen op het kansepad.

### Mama Christine

Is 48 jaar. Zij is architecte en werkt in een bureau dat de laatste jaren gegroeid is. Kort geleden is er bij haar chronischevermoeidheidssyndroom (CVS) vastgesteld. Dat is een gezondheidsprobleem waarbij er sprake is van slopende vermoeidheid die maanden of zelfs jaren kan aanslepen. Patiënten hebben een groot aantal lichamelijke en psychische klachten en geen weerstand tegen stress. Toch blijft ze aan het werk, omdat ze het hoge werktempo moet kunnen volgen. Er blijven namelijk nieuwe klanten bij komen die ze niet kan weigeren.



## FAMILIE VERWIMP

Dirk en Christine wonen met hun drie zonen in een groot huis met vijf slaapkamers, aan de rand van de stad. Zij en hun kinderen komen niets tekort. Ze hebben twee wagens: een voor Dirk en een voor Christine. De kinderen gaan alle drie met de trein of bus naar school, aangezien er een vlotte verbinding is. De kosten om het huis te onderhouden, zijn wel redelijk hoog, maar uiteindelijk was dat nooit een probleem. Deze familie moet maar **één opdracht** doen voor ze gokjes kunnen wagen op het kansepad.

### Olivier

Is de oudste zoon van Christine en Dirk. Hij is achttien jaar. Hij zit in zijn laatste jaar economie-wiskunde. Hij wil volgend jaar starten met de opleiding communicatiewetenschappen zodat hij later bij zijn vader aan de slag kan in het bedrijf. Wie weet kan hij zijn vader wel opvolgen? Olivier houdt van exclusieve, snelle wagens.



## FAMILIE VERWIMP

Dirk en Christine wonen met hun drie zonen in een groot huis met vijf slaapkamers, aan de rand van de stad. Zij en hun kinderen komen niets tekort. Ze hebben twee wagens: een voor Dirk en een voor Christine. De kinderen gaan alle drie met de trein of bus naar school, aangezien er een vlotte verbinding is. De kosten om het huis te onderhouden, zijn wel redelijk hoog, maar uiteindelijk was dat nooit een probleem. Deze familie moet maar **één opdracht** doen voor ze gokjes kunnen wagen op het kansepad.

### Quinten

Is de tweede zoon van Christine en Dirk. Hij is zestien jaar. Hij is een heel sociale jongen. Hij zit ondertussen al vijf jaar in de plaatselijke Chirogroep. Momenteel volgt hij humane wetenschappen. Hij wil later psycholoog worden, maar zijn ouders willen dat hij na het behalen van zijn secundair diploma een master probeert in de rechten.

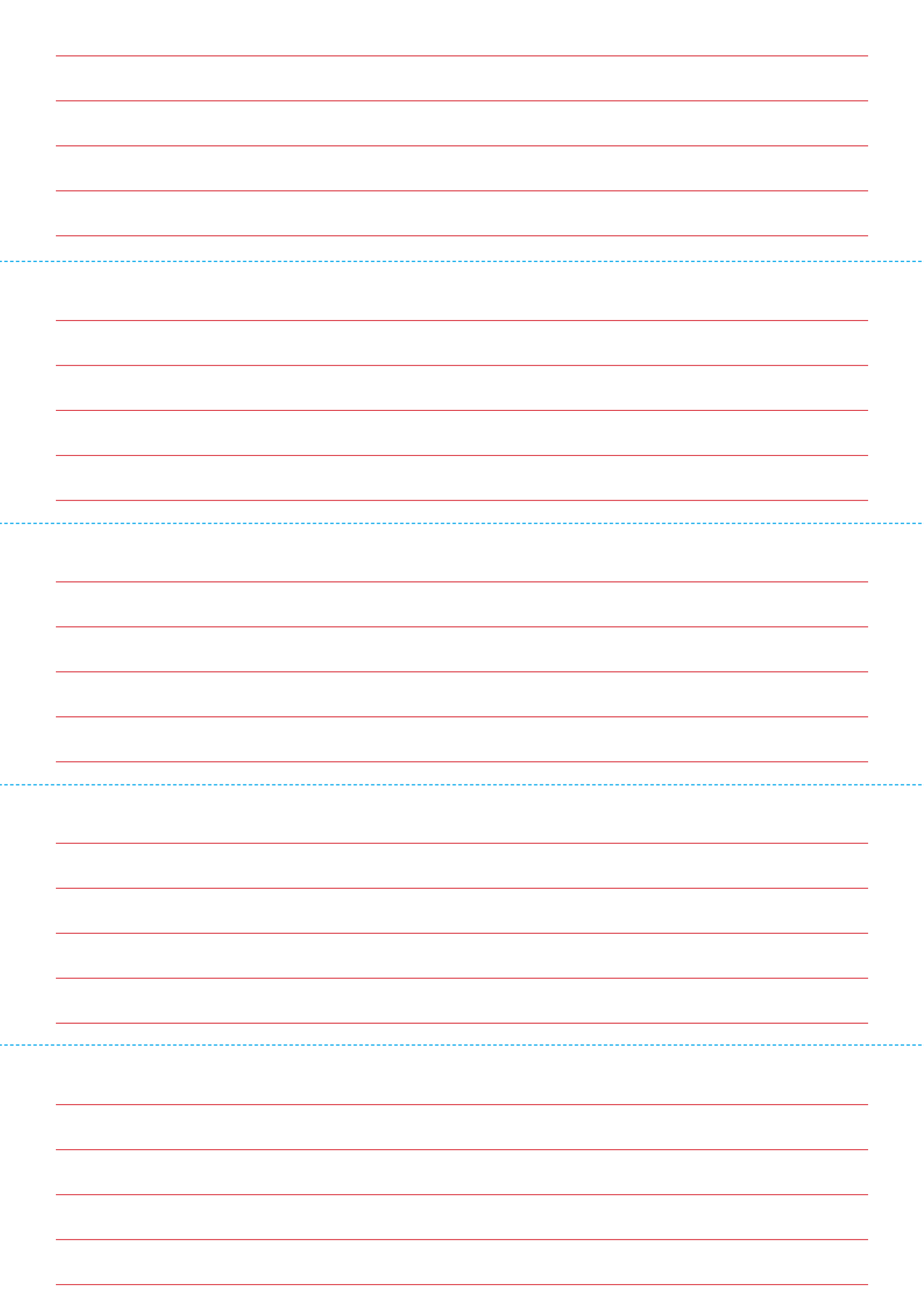


## FAMILIE VERWIMP

Dirk en Christine wonen met hun drie zonen in een groot huis met vijf slaapkamers, aan de rand van de stad. Zij en hun kinderen komen niets tekort. Ze hebben twee wagens: een voor Dirk en een voor Christine. De kinderen gaan alle drie met de trein of bus naar school, aangezien er een vlotte verbinding is. De kosten om het huis te onderhouden, zijn wel redelijk hoog, maar uiteindelijk was dat nooit een probleem. Deze familie moet maar **één opdracht** doen voor ze gokjes kunnen wagen op het kansepad.

### Diederik

Is de jongste zoon. Hij is veertien jaar. Momenteel zit hij in zijn derde jaar Grieks-Latijn. Hij is een artistieke duizendpoot. Hij voelt zich heel goed in de naschoolse tekenlessen. Hij is heel goed in tekenen, schilderen, boetseren, enz. maar is alles behalve sociaal aangelegd. Diederik is gek op de kunstscène in Parijs.



## FAMILIE EL AMRANI

Farouk en Marima trouwden in Marokko toen Marima nog maar achttien was. Ze hebben samen drie dochters: Farida, Aisha en Leila. Farouk zag geen toekomst meer voor zijn gezin in Marokko. Het gezin emigreerde vorig jaar naar België. Ze wonen momenteel in een stadswoning met maar twee slaapkamers, slechte beglazing en isolatie, geen warm water en geen verwarming. Zij konden deze woning op de privémarkt huren aan een spotprijs. Het gezin heeft geen wagen. Er wordt hen aangeraden om de fiets te nemen. Dat is niet zo evident, want ze hebben nog nooit gefietst. Het gezin spreekt geen Nederlands. Hun moedertaal is Arabisch. De familie  **twee opdrachten**  doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Papa Farouk

Is vijftig jaar. Hij is hoogopgeleid als bio-ingenieur. In Marokko geraakte hij niet aan werk. Tijdens zijn doctoraatsstudie liep hij in België stage. Hij hoopt in België werk te vinden. Farouk spreekt dankzij zijn opleiding vloeiend Engels.



## FAMILIE EL AMRANI

Farouk en Marima trouwden in Marokko toen Marima nog maar achttien was. Ze hebben samen drie dochters: Farida, Aisha en Leila. Farouk zag geen toekomst meer voor zijn gezin in Marokko. Het gezin emigreerde vorig jaar naar België. Ze wonen momenteel in een stadswoning met maar twee slaapkamers, slechte beglazing en isolatie, geen warm water en geen verwarming. Zij konden deze woning op de privémarkt huren aan een spotprijs. Het gezin heeft geen wagen. Er wordt hen aangeraden om de fiets te nemen. Dat is niet zo evident, want ze hebben nog nooit gefietst. Het gezin spreekt geen Nederlands. Hun moedertaal is Arabisch. De familie  **twee opdrachten**  doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Mama Marima

Is 37 jaar. Ze trouwde op jonge leeftijd en kreeg snel kinderen. Daardoor is ze altijd thuisgebleven om voor de kinderen te zorgen en het huishouden te doen, en was een opleiding niet nodig. Ze spreekt enkel Arabisch. In Marokko was ze enorm geliefd en bracht ze geregeld alle vrouwen uit de buurt bijeen. Dat vond ze erg plezant.



## FAMILIE EL AMRANI

Farouk en Marima trouwden in Marokko toen Marima nog maar achttien was. Ze hebben samen drie dochters: Farida, Aisha en Leila. Farouk zag geen toekomst meer voor zijn gezin in Marokko. Het gezin emigreerde vorig jaar naar België. Ze wonen momenteel in een stadswoning met maar twee slaapkamers, slechte beglazing en isolatie, geen warm water en geen verwarming. Zij konden deze woning op de privémarkt huren aan een spotprijs. Het gezin heeft geen wagen. Er wordt hen aangeraden om de fiets te nemen. Dat is niet zo evident, want ze hebben nog nooit gefietst. Het gezin spreekt geen Nederlands. Hun moedertaal is Arabisch. De familie  **twee opdrachten**  doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Farida

Is de oudste dochter, ze is zeventien jaar. Farida vindt het niet leuk dat ze moesten verhuizen en dat ze Marokko en haar vele vrienden heeft moeten achterlaten. In België kent ze niemand, en ze spreekt de taal niet. Ze voelt zich zo alleen. Farida wil graag iets in de verkoop doen. Ze moet met haar jongere zussen één kamer delen en dat vindt ze helemaal niet leuk. Ze is te oud om een kamer te delen. Ze wil wat privacy.



## FAMILIE EL AMRANI

Farouk en Marima trouwden in Marokko toen Marima nog maar achttien was. Ze hebben samen drie dochters: Farida, Aisha en Leila. Farouk zag geen toekomst meer voor zijn gezin in Marokko. Het gezin emigreerde vorig jaar naar België. Ze wonen momenteel in een stadswoning met maar twee slaapkamers, slechte beglazing en isolatie, geen warm water en geen verwarming. Zij konden deze woning op de privémarkt huren aan een spotprijs. Het gezin heeft geen wagen. Er wordt hen aangeraden om de fiets te nemen. Dat is niet zo evident, want ze hebben nog nooit gefietst. Het gezin spreekt geen Nederlands. Hun moedertaal is Arabisch. De familie  **twee opdrachten**  doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Aisha

Is vijftien jaar. Zij is zeer sociaal en ziet de verhuis wel als een uitdaging. In Marokko had ze wel enkele vriendinnetjes – en die zal ze wel missen – maar ze zal hier wel snel nieuwe vriendinnen vinden! Aisha was een goede studente in Marokko. Ze is een krak in talen. Naast haar moedertaal spreekt ze Engels en Frans. Aisha houdt van fotografie. Het is toch leuk om je herinneringen te kunnen vastleggen op beeld?

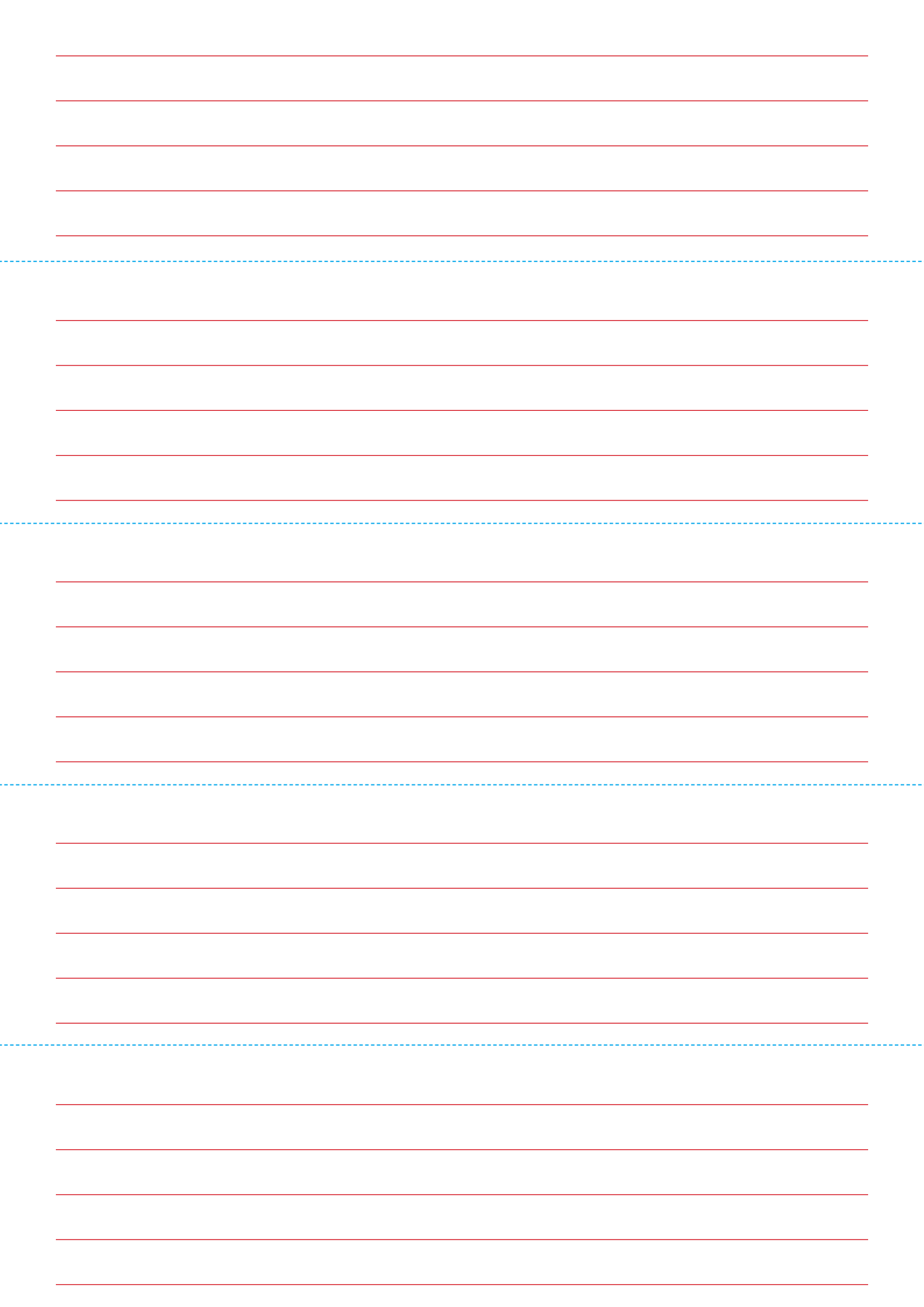


## FAMILIE EL AMRANI

Farouk en Marima trouwden in Marokko toen Marima nog maar achttien was. Ze hebben samen drie dochters: Farida, Aisha en Leila. Farouk zag geen toekomst meer voor zijn gezin in Marokko. Het gezin emigreerde vorig jaar naar België. Ze wonen momenteel in een stadswoning met maar twee slaapkamers, slechte beglazing en isolatie, geen warm water en geen verwarming. Zij konden deze woning op de privémarkt huren aan een spotprijs. Het gezin heeft geen wagen. Er wordt hen aangeraden om de fiets te nemen. Dat is niet zo evident, want ze hebben nog nooit gefietst. Het gezin spreekt geen Nederlands. Hun moedertaal is Arabisch. De familie  **twee opdrachten**  doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Leila

Is de jongste dochter. Zij is twaalf jaar. In Marokko noemden de leerkrachten haar al een hevig kind. Zij ging helemaal niet graag naar school, ze vond het allemaal veel te moeilijk. Ze had in Marokko op school maar weinig vriendinnen en speelde veel alleen.



## FAMILIE JANSSENS

Karin en Rudy zijn ondertussen al 25 jaar gelukkig getrouwd en zijn de ouders van twee tieners: Kenneth en Deborah. Eén jaar geleden kwam de moeder van Karin, oma Maria, bij hen inwonen omdat zij niet meer in staat is om alleen te wonen. Het gezin woont in een kleine gezinswoning op het platteland met vier slaapkamers. De woning is echter niet aangepast aan de zorgen en noden van oma Maria, en ook niet aan die nieuwe woonvorm. Het is moeilijk om rond te komen met het loon van Karin, de werkloosheidsuitkering van Rudy en het klein pensioentje van oma Maria. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Mama Karin

Is vijftig jaar. Zij werkt voltijds als opvoedster in een gesloten jeugdinstelling. Ze doet dit werk zeer graag, maar het is een zeer zware job met af en toe nacht- en weekendwerk. Ze wil graag minder gaan werken om beter voor haar moeder te kunnen zorgen, die meer en meer zorg vraagt. Ze kookt heel graag, maar heeft meestal te weinig tijd om zich hier echt in uit te leven.



## FAMILIE JANSSENS

Karin en Rudy zijn ondertussen al 25 jaar gelukkig getrouwd en zijn de ouders van twee tieners: Kenneth en Deborah. Eén jaar geleden kwam de moeder van Karin, oma Maria, bij hen inwonen omdat zij niet meer in staat is om alleen te wonen. Het gezin woont in een kleine gezinswoning op het platteland met vier slaapkamers. De woning is echter niet aangepast aan de zorgen en noden van oma Maria, en ook niet aan die nieuwe woonvorm. Het is moeilijk om rond te komen met het loon van Karin, de werkloosheidsuitkering van Rudy en het klein pensioentje van oma Maria. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Papa Rudy

Is 48 jaar. Hij werkte al sinds zijn 25 jaar in de automobielsector, maar door de financiële crisis werd hij ontslagen. Hij krijgt nu een lage werkloosheidsuitkering. Hij heeft het er enorm moeilijk mee dat hij niet kan werken om zijn gezin te onderhouden. Hij zoekt al twee jaar naar een nieuwe job, maar door zijn leeftijd is dat niet makkelijk. Zijn hobby is vissen.



## FAMILIE JANSSENS

Karin en Rudy zijn ondertussen al 25 jaar gelukkig getrouwd en zijn de ouders van twee tieners: Kenneth en Deborah. Eén jaar geleden kwam de moeder van Karin, oma Maria, bij hen inwonen omdat zij niet meer in staat is om alleen te wonen. Het gezin woont in een kleine gezinswoning op het platteland met vier slaapkamers. De woning is echter niet aangepast aan de zorgen en noden van oma Maria, en ook niet aan die nieuwe woonvorm. Het is moeilijk om rond te komen met het loon van Karin, de werkloosheidsuitkering van Rudy en het klein pensioentje van oma Maria. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Oma Maria

Oma Maria is 76 jaar. Zij is de moeder van Karin. Ze krijgt maar een klein pensioen omdat ze tijdens haar carrière enkele jaren thuis bleef voor de kinderen. Ze wil wel graag in een woonzorgcentrum wonen, maar dat is niet mogelijk. Ze woont nu bij Karin, maar ziet dat ze daar veel last veroorzaakt.



## FAMILIE JANSSENS

Karin en Rudy zijn ondertussen al 25 jaar gelukkig getrouwd en zijn de ouders van twee tieners: Kenneth en Deborah. Eén jaar geleden kwam de moeder van Karin, oma Maria, bij hen inwonen omdat zij niet meer in staat is om alleen te wonen. Het gezin woont in een kleine gezinswoning op het platteland met vier slaapkamers. De woning is echter niet aangepast aan de zorgen en noden van oma Maria, en ook niet aan die nieuwe woonvorm. Het is moeilijk om rond te komen met het loon van Karin, de werkloosheidsuitkering van Rudy en het klein pensioentje van oma Maria. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Kenneth

Kenneth is de zoon van Karin en Rudy. Hij is zeventien jaar. Hij is metselaar met een leercontract en dat doet hij zeer graag. Hij vindt het tof om zijn handen uit de mouwen te steken. Hij kan niet wachten om te beginnen werken. Hij is al twee jaar samen met Ellen.

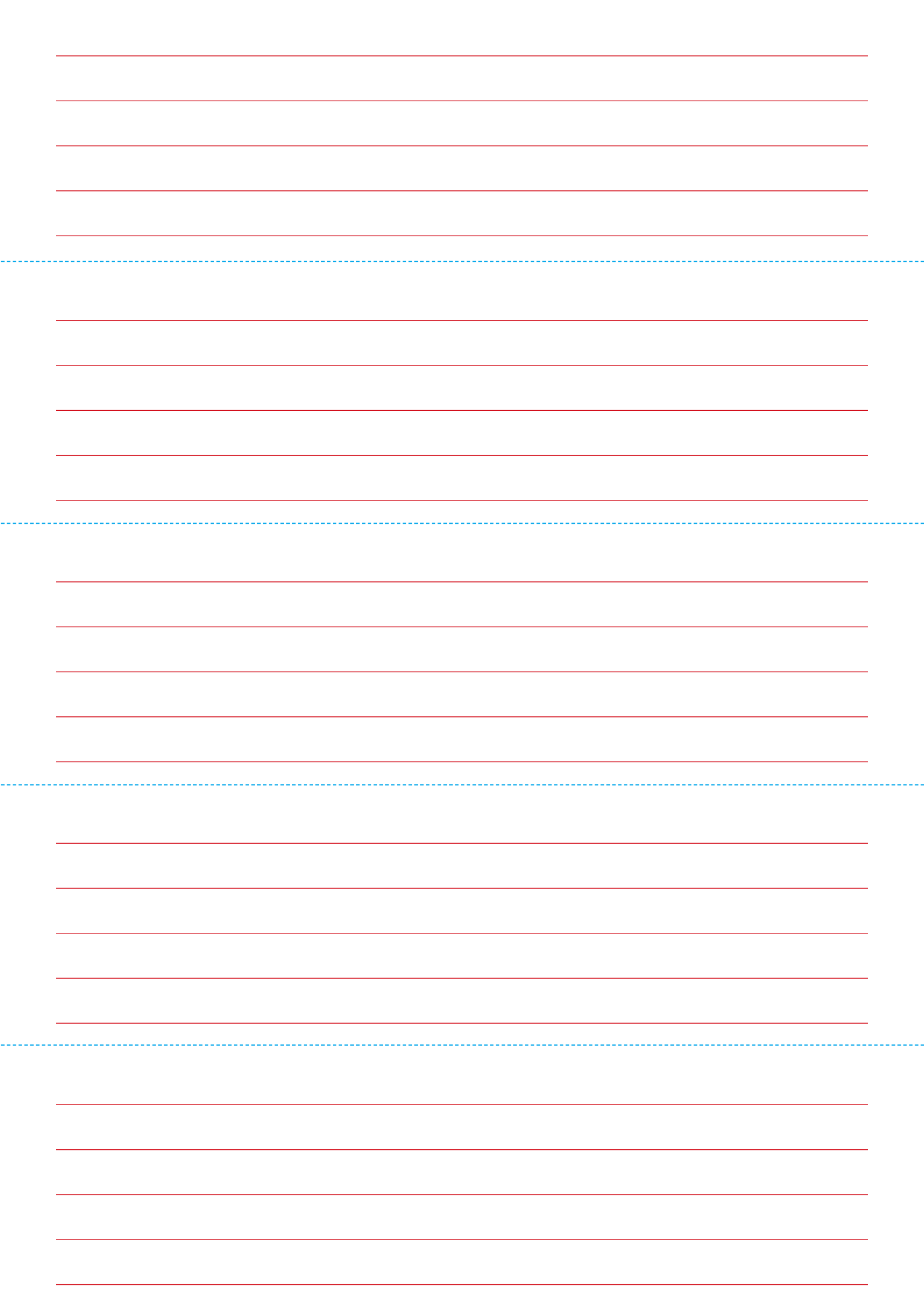


## FAMILIE JANSSENS

Karin en Rudy zijn ondertussen al 25 jaar gelukkig getrouwd en zijn de ouders van twee tieners: Kenneth en Deborah. Eén jaar geleden kwam de moeder van Karin, oma Maria, bij hen inwonen omdat zij niet meer in staat is om alleen te wonen. Het gezin woont in een kleine gezinswoning op het platteland met vier slaapkamers. De woning is echter niet aangepast aan de zorgen en noden van oma Maria, en ook niet aan die nieuwe woonvorm. Het is moeilijk om rond te komen met het loon van Karin, de werkloosheidsuitkering van Rudy en het klein pensioentje van oma Maria. Dit gezin moet **elke keer twee opdrachten** doen voor ze een gokje mogen wagen op het kansepad.

### Deborah

Dochter Deborah is vijftien jaar. Zij volgt al een aantal jaar handel. Tot nu toe doorloopt ze haar schoolcarrière zonder veel problemen. Deborah wil echter graag model worden en is daar veel mee bezig. Het is duidelijk dat haar passie meer daar ligt dan in de handel.





# INKOMEN

## Kinderbijslag

*Dit vind je bij de families Stevens, Bogaerts, Frank, Verwimp en El Amrani.*

Kinderbijslag is een maandelijkse toelage voor iedereen die een of meer kinderen heeft. De regeling verschilt voor werknemers, ambtenaren en zelfstandigen. Als in een gezin één ouder zelfstandige is en de andere niet, dan geldt de regeling voor werknemers of voor ambtenaren.

Je vraagt dit aan bij het kinderbijslagfonds of als je zelfstandige bent bij het sociaal verzekeringsfonds.

Hoe het nu is:

Voorwaarden

- ◆ Kinderen van 0 tot 18 jaar: er zijn geen voorwaarden, kinderen krijgen kinderbijslag tot 31 augustus van het jaar waarin ze 18 worden.
- ◆ Jongeren van 18 tot 25 jaar: de jongere moet onderwijs of een opleiding volgen, de jongere mag maar beperkt werken of maar een klein inkomen hebben uit werk of een sociale uitkering.

Bedrag?

- ◆ Het bedrag van de kinderbijslag is onder meer afhankelijk van het aantal kinderen, de leeftijd en een aantal specifieke voorwaarden.
- ◆ Je kunt het bedrag online berekenen: [famifed.be/home](http://famifed.be/home) (werknemers) of [rsvz.be/nl/gezin-en-kinderen](http://rsvz.be/nl/gezin-en-kinderen) (voor zelfstandigen).

Hoe het kan zijn?

Op zich kunnen we hierover nog niet veel zeggen. Er bestaat nog altijd heel wat discussie over hoe de kinderbijslag uiteindelijk hervormd zal worden.

Het laatste voorstel houdt geen rekening meer met de leeftijd, rang en jaarlijkse toeslag.

Voor gezinnen met twee kinderen geeft de simulatie een gemengd beeld. Als beide kinderen jonger zijn dan zes jaar, bedraagt de maandelijkse kinderbijslag voor de twee kinderen samen 39 euro meer dan vandaag. Als beide kinderen echter ouder zijn dan achttien ligt de maandelijkse kinderbijslag 59 euro lager dan vandaag. Gezinnen met twee kinderen winnen alleen zolang beide kinderen jonger zijn dan twaalf. Alle andere gezinnen met twee kinderen gaan erop achteruit. Zodra er drie of meer kinderen zijn in een gezin zal de kinderbijslag altijd lager zijn dan vandaag. Het exacte verlies hangt af van het aantal kinderen en hun leeftijd, maar kan oplopen tot meerdere honderden euro's per maand. Algemeen geldt: hoe ouder de kinderen, hoe groter het verschil. Dat verlies wordt een klein beetje gecompenseerd door het hogere bedrag dat een gezin krijgt tijdens de periode vóór de geboorte van het derde kind en nadat de oudste kinderen het huis uit zijn. Elk groot gezin is immers altijd eerst een klein gezin en wordt na verloop van tijd opnieuw een klein gezin.

**Conclusie:** We zouden eigenlijk voor elk gezin de kinderbijslag moeten berekenen op het moment dat er een wijziging komt, om dan te bekijken wat een nieuw systeem van invloed zou hebben. De schrik die erin zit bij de kinderbijslaghervorming is dat mensen in armoede getroffen zullen worden als er geen sociale correcties zijn (omdat gezinnen in armoede vaak grote gezinnen zijn).

## Arbeidsongeschiktheid

*Dit vind je bij de familie Stevens.*

Dat betekent dat de werknemer geen arbeid kan uitvoeren door ziekte of ongeval. Als je arbeidsongeschikt bent, wordt de uitvoering van je arbeidsovereenkomst geschorst. Wanneer de

arbeidsongeschiktheid blijvend blijkt, kun je je werk verliezen. Wat moet je doen als je arbeidsongeschikt bent? Bij ziekte moet je je werkgever onmiddellijk verwittigen. Dat kan telefonisch, per fax, per mail of via een collega. Je moet een medisch getuigschrift en een medisch attest indienen dat je arbeidsongeschiktheid bewijst.

Tijdens de periode van de arbeidsongeschiktheid heb je als werknemer recht op een gewaarborgd loon dat je werkgever moet betalen. De regels en duur van uitbetaling verschillen naargelang je een arbeider, bediende op proef of met vast contract bent.

## Werkloosheidsuitkering

*Dit vind je bij de families Bogaerts en Frank.*

Als je je job verliest, kom je in bepaalde gevallen in aanmerking voor een werkloosheidsuitkering. Je krijgt zo'n uitkering als je een tijd in loondienst gewerkt heb. De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) bepaalt of je er recht op hebt of niet en hoe hoog het bedrag zal zijn. Je moet dat aanvragen bij de vakbond. Als je zelf ontslag nam, ben je niet altijd uitkeringsgerechtigd!

Hoeveel je krijgt, is afhankelijk van het loon dat je verdiende in je laatste job en van je huidige gezinssituatie. Wanneer je gezinssituatie verandert, kan het bedrag van je uitkering dus veranderen.

Het bedrag van de uitkering zal na verloop van tijd zakken – dat heet degressiviteit. Hoe langer je werkloos bent, hoe minder uitkering je krijgt. Zo wil de regering stimuleren dat je als werkloze zo snel mogelijk weer aan de slag gaat.

Het is nodig dat de werkloosheidsuitkeringen opgetrokken worden, die bedragen liggen nog altijd onder de armoederisicogrens. Meer dan 1,6 miljoen mensen in ons land moeten rondkomen met een inkomen dat onder die Europese armoedegrens ligt. Voor een alleenstaande ligt dat op € 1028,30, voor een koppel op € 1542 en voor een koppel met twee kinderen op € 2364 (berekening VVSG). Dat is mensonwaardig: volwaardig deelnemen aan de maatschappij lukt niet.

Tijdens de vorige campagne van Welzijnzorg vroeg de organisatie om alle uitkeringen en vervangingsinkomens, dus ook de werkloosheidsuitkering, op te trekken: minstens tot aan de armoedegrens én voor alle gezinstypes.

## Ziekte-uitkering

*Dit vind je bij de familie Verwimp en Janssens.*

Die uitkering krijg je als je voor een lange tijd arbeidsongeschikt bent. De eerste weken krijg je als werknemer een gewaarborgd loon van je werkgever: 14 dagen voor een arbeider, 30 dagen voor een bediende. Daarna krijg je een vervangingsinkomen van je ziekenfonds. Het bedrag wordt bepaald op basis van je laatste brutoloon. Als je dus deeltijds werkte voor je arbeidsongeschikt werd, zul je een lager bedrag krijgen dan als je voltijds werkte.

## Lenen

*Dit vind je bij de familie Verwimp.*

Lenen houdt risico's in. Je moet namelijk in staat zijn om maandelijks een bepaald bedrag af te betalen. Dat is geen probleem als je een vast loon hebt, maar als dat inkomen wegvalt, dan heb je een probleem. Er zijn veel verhalen van mensen die in de schulden geraken omdat ze hun lening niet meer konden afbetalen.

## Pensioenrechten

*Dit vind je bij de familie El Amrani.*

Na een loopbaan verdien je je pensioen. De hoogte van het bedrag van je wettelijk pensioen is afhankelijk van het aantal jaren dat je gewerkt hebt en van de hoogte van je inkomen. Als je een tijd niet gewerkt hebt, heb je dus een probleem. Dan moet

je nog een aantal jaren langer dan de wettelijke pensioenleeftijd werken om tot een degelijk pensioenbedrag te komen. Daarnaast is er het aanvullend pensioen (de tweede pijler) die je werkgever voor jou kan opbouwen en het pensioensparen (de derde pijler), waarvoor je zelf moet sparen.

## HULPVERLENING

### Psychologische hulp

*Dit vind je bij de familie Stevens.*

In België is de uitoefening van de klinische psychologie en van de psychotherapie nog niet volledig wettelijk geregeld. Daardoor worden prestaties of consultaties bij psychologen nog zeer weinig terugbetaald en kan er dus geen derdebetalersregeling toegepast worden (waarbij je maar het deel moet betalen dat je effectief zelf moet betalen). Sommige mutualiteiten betalen prestaties door psychologen wel deels of volledig terug onder specifieke voorwaarden. Maar er zijn grote verschillen tussen verschillende mutualiteiten.

### CAW

*Dit vind je bij de familie Bogaerts.*

Het CAW biedt:

- ◆ Ontmoeting via het inloopcentrum: een plek waar je kunt binnenspringen, even tot rust kunt komen, en kunt kennismaken met anderen. Je kunt er wat praktische, dagelijkse dingen regelen: paperassen, de was en de plas, iets opzoeken op de computer, enz. Mensen met een lager inkomen kunnen er aan heel lage prijzen eten en hun kleren wassen. Er worden activiteiten georganiseerd die gratis of ten minste goedkoop zijn.
- ◆ Begeleiding: woonbegeleiding, begeleiding bij gezins- en relatieproblemen, bij opvoeding, persoonlijke problemen, financiële en administratieve problemen. Begeleiding van slachtoffers van geweld en misbruik, betrokkenen bij verkeersongevallen en misdrijven, gedetineerden en hun naasten. Elke begeleiding is gratis.
- ◆ Crisis hulp: (tele-)onthaal wanneer het lijkt dat de problemen uit de hand lopen. Het CAW bekijkt dan welke actie nodig is.
- ◆ Opvang: crisisopvang, vrouwenopvang, vluchthuis, mannenopvang, jongerenopvang, gezinsopvang, winteropvang, enz.
- ◆ Preventie: het CAW wil niet alleen werken aan problemen oplossen. Het wil werken aan die problemen voorkomen via vorming en groepswerking, projecten en acties, individuele preventiebegeleiding, enz.

## JUSTITIE

### Juridische kosten en een advocaat in de arm nemen

*Dit vind je bij de familie Bogaerts.*

22

Als je vragen hebt over juridische problemen kun je voor gratis advies terecht in een justitiehuis. Ook bij de meeste OCMW's kun je hiervoor terecht. Zij zullen je zaak echter niet kunnen behandelen.

Als je een advocaat nodig hebt voor verder juridisch advies, bijstand in een procedure of rechtbank, kun je een beroep doen op een pro-Deoadvocaat als je een laag inkomen hebt. Afhankelijk van je inkomen krijg je dan volledig of gedeeltelijk kosteloze juridische bijstand.

## SOCIALE CONTACTEN

### Sociale uitsluiting

*Dit vind je bij alle families.*

Sociale uitsluiting is een tekort aan sociale contacten. Dat kan verschillende oorzaken hebben: je wordt ziek, je kent weinig mensen in de buurt, je hebt geen tijd of geld om deel te nemen aan het 'maatschappelijk verkeer'. En wie geen toegang heeft tot onderwijs, huisvesting en zorg heeft geen toegang tot de 'aspecten van sociaal burgerschap'. Ook dat wordt als sociale uitsluiting gezien. Luisteren naar mensen in armoede, en hen erkenning geven in wat ze wél kunnen en hebben, kan daarom al een groot verschil maken.

### Mobiliteit en basisbereikbaarheid

*Dit vind je bij de familie El Amrani.*

Om volwaardig aan de samenleving te kunnen participeren, is een duurzame mobiliteit noodzakelijk. Werk, school, vrije tijd, familie, zorg, dienstverlening: om deel uit te maken van het maatschappelijk leven moeten we ons kunnen verplaatsen. Mensen in armoede zijn het eerste slachtoffer als het openbaar vervoer niet voldoet. Je toekomst mag niet bepaald worden door al dan niet een eigen wagen te bezitten, een goede fysieke conditie te hebben of in de stad te wonen. Iedereen heeft recht op een duurzame mobiliteit.

## ARBEID EN TEWERKSTELLING

### Discriminatie

*Dit vind je bij de familie El Amrani.*

Er zijn heel wat vooroordelen bij werkgevers ten opzichte van sollicitanten. Dat kan gaan over de nationaliteit, de huidskleur, de afkomst, de leeftijd, het geslacht, fysieke of mentale beperking, enz. Zo gaan werkgevers er soms van uit dat sollicitanten met een vreemd klinkende naam of een donkere huidskleur, zelfs met een gelijkwaardig diploma of met dezelfde ervaring, een gebrekkige kennis van de landstaal hebben, minder stipt zijn, enz. Vaak gebruiken ze de vooroordelen van personeel en klanten als argument om geen mensen van buitenlandse origine aan te nemen: 'om spanningen in het bedrijf te vermijden'. Dat is echter niet wettelijk en onaanvaardbaar.

### Onthaalouder worden

*Dit vind je bij de familie Stevens.*

Om onthaalouder te worden, moet je woning aan een aantal voorwaarden voldoen:

- ◆ Ze moet voldoende ruim, veilig en kindvriendelijk zijn, net zoals het materiaal waarmee je werkt.
- ◆ De plaatsen waar de kinderen verblijven, moeten proper zijn en voldoende verlicht en verlucht worden.
- ◆ Alle opvangruimtes moeten volledig rookvrij zijn.
- ◆ Je tuin is veilig en bij voorkeur volledig afgesloten.

En ten slotte moet je over een vaste telefoon of een gsm beschikken. Dat is niet voor iedereen evident.

### Sociaal verlof

*Dit vind je bij de familie Bogaerts.*

Sociaal verlof geeft je het recht om als werknemer afwezig te zijn op het werk door dwingende redenen zoals ziekte, een ongeval of een ziekenhuisopname van een nabij familielid. In principe is sociaal verlof onbetaald. Toch kan het bedrijf een andere regeling overeenkomen en bijvoorbeeld een aantal dagen je loon uitbetalen. Elke werknemer mag jaarlijks maximaal 10 dagen 'verlof om dwingende redenen' nemen.

# GEZIN

## Kinderopvang

*Dit vind je bij de familie Stevens.*

Kinderopvang kost tussen de 5 en de 27,72 euro per dag per kind voor opvang. Het tarief dat jij moet betalen per kind wordt berekend op basis van je inkomen.

## Alimentatie

*Dit vind je bij de familie Bogaerts.*

Elke ouder is verplicht om bij te dragen in de kosten die verbonden zijn aan het levensonderhoud en de passende opleiding van het kind. Alimentatie is een vergoeding van de ene ouder aan de andere, voor het kind. De rechtbank kent die vergoeding toe aan de ouder die in hoofdzaak instaat voor het levensonderhoud en de opvoeding van het kind, meestal diegene bij wie het kind woont. Je betaalt alimentatie voor alle kinderen die op het moment van de scheiding of het uit elkaar gaan minderjarig zijn, dus ook voor adoptiekinderen. Je moet alimentatie betalen zolang het kind zijn of haar opleiding niet heeft voltooid en minstens tot het meerderjarig is.

### *Wat als je ex-partner de alimentatie niet betaalt?*

Dan kun je een beroep doen op de Dienst Alimentatievorderingen (DAVO). De DAVO zal dan een deel van de alimentatie betalen in plaats van je ex-partner. Nadien zal de DAVO dat bedrag dan invorderen bij (dus opeisen van) je ex-partner. Je moet wel aan de volgende voorwaarden voldoen om recht te hebben op steun van DAVO:

- ◆ Je moet in België wonen.
- ◆ Het onderhoudsgeld moet in de twaalf maanden voor de aanvraag minstens tweemaal niet of niet volledig betaald zijn.
- ◆ Het onderhoudsgeld moet vastgesteld zijn in een vonnis of in een document met dezelfde kracht als een vonnis.
- ◆ Als een voorschot op het onderhoudsgeld gevraagd wordt, mag het nettobedrag van je maandelijkse inkomen niet hoger zijn dan 1224 euro (+ 58 euro/kind ten laste).

## Co-ouderschap

*Dit vind je bij de familie Bogaerts.*

Co-ouderschap betekent dat ouders die niet meer bij elkaar zijn, wel samen voor de kinderen zorgen. In de praktijk verdelen de ouders dan de kosten en zorg- en opvoedingstaken gelijk. Dat houdt in dat de kinderen ongeveer even vaak bij de moeder als bij de vader zijn. Als er een echte 50/50-verdeling is van de zorg voor de kinderen, hebben de ouders meestal gelijke kosten. Meestal betaalt degene met het hoogste inkomen nog een klein deel alimentatie aan degene met het laagste inkomen.

## Tol van de liefde

*Dit vind je bij de families Bogaerts en Frank.*

Het bedrag van uitkeringen wordt onder andere door je gezinssituatie bepaald. Als je met iemand gaat samenwonen, zonder dat je al kinderen ten laste hebt, verander je van gezinssituatie. Je gaat dan van alleenwonende naar 'samenwonende zonder gezinslast'. Doorgaans is dat laatste nadeliger, omdat ze ervan uitgaan dat je als samenwonenden de gezinskost kunt delen en het leven dus 'minder duur is'. Je krijgt dus minder geld omdat je samenwoont. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor een alleenstaande ouder die een volwassen, werkende zoon of dochter in huis neemt: dan ben je samenwonenden zonder gezinslast. Sommige mensen willen daardoor hun zoon of dochter niet in huis nemen, omdat zij een nog lager inkomen zullen hebben.

## Mantelzorgpremie

*Dit vind je bij de familie Janssens.*

Wie zorgt voor een ouder, kind of een ander inwonend familielid heeft recht op een tegemoetkoming voor mantelzorgers. Dat kan via de Vlaamse zorgverzekering aangevraagd worden. Sommige gemeenten hebben een gemeentelijke mantelzorgpremie.

## Dagverzorgingscentrum

*Dit vind je bij de familie Janssens.*

Een DVC biedt overdag opvang en verzorging. Het centrum neemt tijdelijk de opvang en zorg over van de mensen die normaal thuis voor de oudere zorgen (mantelzorgers of thuisverpleegkundigen). De oudere kan een of meerdere dagen of uren per week naar het DVC gaan. Je kunt er terecht als je 65 of ouder bent, maar het is meestal niet geschikt voor ouderen die zware verzorging en verpleging nodig hebben.

## Woonzorgcentra

*Dit vind je bij de familie Janssens.*

Een verblijf in een woonzorgcentrum kost gemiddeld 45 euro per dag! Dat betekent dat je voor je verblijf al snel ongeveer 1300 euro per maand betaalt. Heel wat van de zorgkosten zijn echter niet inbegrepen in die dagprijs: de dokterskosten, paramedische kosten en medicatie, sondevoeding, de kapper, enz. Voor veel ouderen is een verblijf in een woonzorgcentrum dus onbetaalbaar.

# Een toekomst zonder armoede



V.U. Daniëlle Coisoul, Huidvetterstraat 165, 1000 Brussel, WZ-2015-001

**BE21 0000 0000 0303**

welzijnszorg.be

24



### 2016

⊕ **Jonas** kan eindelijk beginnen voetballen in clubverband dankzij de sportpremies van de gemeente. Hij vindt zijn draai volledig in de ploeg. **Katrien** studeert af in de richting voeding-verzorging, ze wil nog een zevende jaar kinderzorg volgen.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over socio-culturele en sportieve participatie.*

⊖ **Jonas** gaat absoluut niet graag naar school. Zijn gedrag loopt de spuigaten uit, hij wordt van school gestuurd. Hierdoor moet hij weer afscheid nemen van vrienden. **Sara** heeft het moeilijk op school. Ze is een goede student, maar voelt zich niet gelukkig in haar opleiding.

### 2017

⊕ De kinderbijslag wordt grondig hervormd. Dit is een serieuze meevaller. Daardoor zal **Sara** vanaf volgend jaar verder kunnen studeren. Vanaf nu moeten jullie per keer maar **één opdracht** meer doen.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over kinderbijslag en waarom die hervormd zou moeten worden!*

⊖ **Jonas** zit in een nieuwe school, opnieuw tussen allemaal nieuwe mensen. Hij is nergens in geïnteresseerd en voelt zich er niet thuis. **Katrien** doet een zevende jaar kinderzorg maar ze wil ook al wat geld verdienen. Ze werkt zo hard in de horeca dat ze haar jaar moet overdoen.

### 2018

⊕ **Jonas** is nu zestien en krijgt de kans om deeltijds te werken in hetzelfde bedrijf als papa Luc. Hij doet dat heel graag. **Sara** kiest voor de opleiding dierenverzorging. Dat is maar drie jaar studeren, dus financieel beter haalbaar. **Katrien** heeft haar theorielessen voor haar rijbewijs B kunnen volgen op school, ze betaalt de rijlessen met het extra geld dat ze verdient in de horeca. Ze behaalt haar rijbewijs.

⊖ **Wendy** krijgt een depressie. Haar dagen lijken eindeloos lang. De schimmelvorming in het huis is verergerd. **Sara** krijgt enorm veel last van haar astma en moet bijkomende medicatie nemen, wat veel geld kost.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over sociale uitsluiting.*

### 2019

⊕ Een klant van de motorwinkel is zo gelukkig met het werk van **Luc** dat hij zijn tweede motor aan hem cadeau doet. Er is nog wat werk aan maar Luc kan dat wel repareren en is dolgelukkig. Hij krijgt opslag op het werk. **Katrien** studeert af, ze gaat aan de slag in de crèche waar ze stage deed. Ze leert Wim kennen, met wie ze een relatie begint. **Luc** onderhandelt met hun huisbaas om enkele werken uit te voeren waardoor het huis minder vochtig wordt.

⊖ Het papier komt opnieuw van de muren af, de vochtigheid is enorm verhoogd in het huis. In een van de slaapkamers is het zelfs zo erg dat er niemand kan slapen. **Luc** is het beu, hij vreest voor de gezondheid van zijn gezin. Dit is toch niet meer leefbaar? **Jonas** maakt een testritje met een moto waar je pas op je 21e

mee mag rijden, en hij wordt betrapt. Zijn leercontract wordt stopgezet, en hij moet naar de jeugdrechtbank, wat heel wat kosten meebrengt.

### 2020

⊕ De operatie aan de rug van **Wendy** wordt mogelijk door het hogere loon van Luc. Dat doet Wendy dromen van een job, ze start een kappersopleiding in volwassenenonderwijs. **Jonas** maakt zijn opleiding niet af. **Sara** voelt zich enorm goed in de opleiding dierenverzorging, dat is echt haar ding. Ze bloeit enorm open en voelt zich minder onzeker.

⊖ Met **Jonas** gaat het van kwaad naar erger. Hij wil weer gaan werken maar voor een echte job is hij nog te jong, en voor een nieuw leercontract moet hij een blanco strafblad hebben. De energiefactuur was door de vochtproblemen zo hoog dat er een betalingsachterstand is opgebouwd. De familie moet een budgetmeter laten installeren om de energiekosten te beperken.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over een budgetmeter.*

### 2021

⊕ Er worden een heel groot aantal sociale woningen bij gebouwd, waardoor de wachttijd inkort. De families die een sociale woning nodig hebben, kunnen er direct één krijgen. **Jonas** verhuist naar een sociale woning, zodat hij zijn leven terug een beetje in eigen handen kan nemen. Dat maakt een groot verschil voor de sfeer thuis. Het gezin krijgt een **extra kans**. **Sara** behaalt haar bachelordiploma dierenverzorging. Tijdens haar laatste jaar leert ze **Dieter** kennen. Ze gaan samen aan de slag in een dierenasiel.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over sociale woningen.*

⊖ **Katrien** en Wim maken een moeilijke periode door. Hun verschillende opvoeding brengt vaak wederzijds onbegrip teweeg. Zo wil Katrien graag snel aan kinderen beginnen, maar Wim ziet dat niet zitten. **Wendy** moet een half jaar revalidatietherapie volgen na haar operatie. Ze heeft nog altijd last van haar rug en die therapie kost toch wel wat geld.

### 2022

⊕ **Luc** klust bij om extra revalidatiebehandelingen van **Wendy** te kunnen betalen. **Wendy** voelt zich daardoor beter en concentreert zich op haar kappersopleiding. Het boeit haar enorm. Ondertussen werkt ze parttime in de buurtwinkel, zodat ze haar opleiding daarmee kan betalen. **Sara** en Dieter gaan samenwonen in een vochtvrij appartement. Dat zorgt ervoor dat haar astma verbetert.

⊖ **Jonas** is nog altijd op zoek naar werk. Dat weegt zwaar door op zijn gemoed en hij komt minder en minder buiten. Hij raakt geïsoleerd en krijgt een depressie, psychologische hulp is te duur. **Luc** krijgt een zware longontsteking, waardoor hij even out is. Dat weegt financieel zwaar door.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over psychologische hulp.*

## 2023

☒ **Katrien** trekt in bij haar vriend Wim. Ze hebben allebei een vaste job en kunnen geld sparen. **Jonas** vindt eindelijk werk: hij kan aan de slag in een fabriek. Niet zijn droomjob, maar hij komt weer buiten en het brengt geld in het laatje.

☒ Dieter verliest zijn job, net terwijl **Sara** zwanger is van hun eerste kindje.

## 2024

☒ **Wendy** rondt haar opleiding als kapster af. Ze werkt samen met de kapster in de buurt, bij wie ze één dag in de week aan de slag kan. Ze doet dat heel graag en leert veel mensen kennen in de buurt. **Katrien** start, met hulp van haar partner Wim, als onthaalmoeder. Ze wordt zwanger van een tweeling. **Sara** krijgt een dochter Ella. Ze kan blijven werken doordat Wendy drie dagen in de week op Ella past. De andere dagen gaat Ella naar onthaalmoeder Katrien.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over kinderopvang.*

☒ **Sara** verliest haar werk in het dierenasiel, zagezegd wegens besparingen. Ze is er het hart van in. Ze deed dit juist zo graag. Hoe zullen ze nu rondkomen?

## 2025

☒ Er komt een renovatiepremie waardoor iedereen (ook gezinnen in armoede) kunnen investeren in duurzame, groene maatregelen voor hun huis. Door het extra inkomen van **Wendy** en van **Luc** is er een spaarpotje. Hiermee kunnen ze een lening aangaan bij de bank en een eigen woning kopen. Met de nieuwe renovatiepremies kunnen ze er voor relatief weinig geld een energiezuinige woning van maken. **Katrien** bevalt van Louis en Robin. Dieter gaat aan de slag in het bedrijf van zijn oom, zodat hij zeker wat meer geld kan verdienen, nu **Sara** haar werk is kwijtgeraakt.

💡 *Ops [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over renovatiepremies.*

☒ Kind & Gezin komt op controle bij **Katrien** voor haar onthaaldienst. Ze wordt verplicht om toch nog wat verbouwingen te doen en moet hiervoor een lening aangaan bij de bank.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over onthaalouder worden.*

## 2026

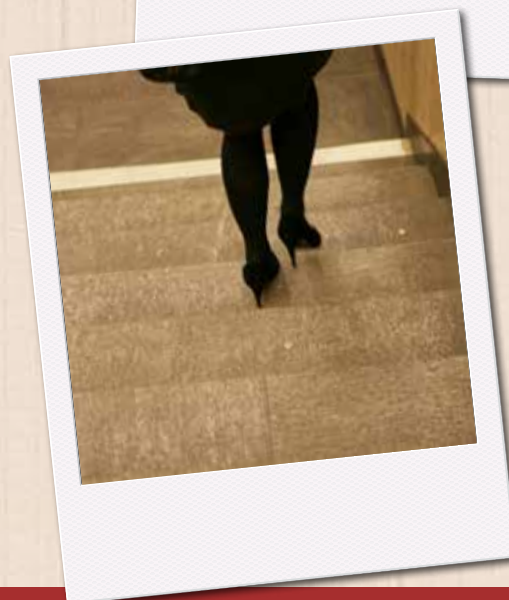
☒ **Wendy** krijgt de kans om officieel partner te worden in de kapperszaak waar ze al werkt. Zo stijgt haar inkomen en voelt ze zich zelfzekerder. **Sara** vindt werk als dierenverzorgster in een manege.

☒ Katriens zontje **Robin** heeft wat zuurstoftekort gehad tijdens de geboorte, wat heel wat extra ziekenhuiskosten met zich meebrengt. Bovendien hebben Katrien en Wim constant ruzie over de opvoeding van de kinderen. Katrien voelt zich niet door Wim gesteund. **Luc** verliest zijn werk.

## 2027

☒ **Jonas** vindt eindelijk zijn droomjob: hij mag aan de slag als reparateur in een motorwinkel. Hij is enorm blij, want dit was de boost die hij nodig had. Hij voelt zich meteen beter in zijn vel: eindelijk wat toekomstperspectief. **Katrien** heeft voldoende geld gespaard om een gezinswagen te kopen, waardoor het voor haar haalbaarder wordt om verplaatsingen te doen met de kinderen.

☒ De relatie tussen **Katrien** en haar vriend Wim loopt stuk. Ze komt weer bij **Wendy** en **Luc** wonen. Het is daardoor erg vol en erg druk in huis. Aangezien Luc toch werkloos thuis zit, kan hij wel op de kinderen letten.



## 2028

⊕ **Jonas** leert op zijn werk Dorien kennen. Hij is eindelijk gelukkig, want zij gelooft in hem. **Luc** sluit zich aan bij een motorclub. Hij voelt zich heel goed in de club en maakt veel nieuwe vrienden. Via deze club kan hij voor een goede prijs eens op trip gaan.

⊖ **Sara** wordt gebeten door een hond en is drie maanden arbeidsongeschikt. Luc en Wendy moeten weer rondkomen met heel weinig geld. **Luc** is 52 en vindt geen job meer, het babysitten op de kleinkinderen brengt ook geen geld in het laatje.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over arbeidsongeschiktheid.*

## 2029

⊕ De hele familie gaat samen op reis: twee weken Zuid-Frankrijk! **Luc** en **Wendy** hebben hier lang voor gespaard en hebben er heel erg naar uit gekeken. Het wordt de reis van hun leven met alle kinderen en kleinkinderen.

⊖ Er wordt ingebroken bij **Sara** en Dieter. Alle juwelen, de laptops, de tablet, enz. zijn gestolen. Ze hebben geen diefstalverzekering, waardoor ze hiervoor niet vergoed worden. Ze zijn alles kwijt. **Wendy** heeft opnieuw wat last van haar rug, kapsters staan immers veel recht. Ze moet minder werken.

## 2030

⊕ **Katrien** leert een nieuwe partner kennen. Hij is een paar jaar ouder dan zij en heeft al twee kinderen uit een vorige relatie. Haar kinderen en zijn kinderen kunnen goed met elkaar overweg.

⊖ **Sara** krijgt een miskraam.

# FAMILIE BOGAERTS

## 2016

⊕ **Chantal** hoort dat de voetbalclub in het dorp een goedkoper tarief geeft aan kinderen van gezinnen die het financieel moeilijk hebben. Daardoor kan **Elias** naar het voetbal.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over goedkopere tarieven van jeugdverenigingen.*

⊖ De papa van **Elias** en **Daan** kan of wil zijn alimentatiebijdrage niet betalen. Daardoor moet **Chantal** met haar gezin verhuizen naar een kleinere woning. De kinderen moeten samen slapen. Dat vindt vooral **Frauke** niet leuk.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over alimentatie.*

## 2017

⊕ De kinderbijslag wordt anders verdeeld. Daardoor krijgt de familie nu meer geld. Vanaf nu moet het gezin nog maar **één opdracht** doen om een gokje te wagen op het kansepad.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over kinderbijslag.*

⊖ **Chantal** en haar ex-man belanden in een vechtscheiding. Dat zorgt voor heel wat extra juridische kosten. In de voetbalclub van **Elias** vertellen ze dat hij dringend nieuwe schoenen nodig heeft, met noppen, maar dat is te duur. **Daan** gaat niet graag naar school. De kleuterjuf zegt dat hij heel stout is, en dat hij met zijn gedragsproblemen misschien eerder in het buitengewoon onderwijs thuishoort.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over juridische problemen en over een advocaat in de arm nemen.*

## 2018

⊕ **Celine** werkt haar opleiding af en behaalt haar diploma in toerisme. Ze gaat op zoek naar werk. Ondertussen is ze een grote hulp in het huishouden voor Chantal. De buurvrouw stelt voor om **Elias** mee te nemen naar het voetbal in een ander, naburig dorp. Hij kan de voetbaluitrusting van haar zootje gebruiken. Dat is een groot pak van het hart van Chantal. Het gezin krijgt een **extra kans**.

⊖ **Frauke** doet het nog altijd goed op school, maar ze voelt zich niet zo goed in haar vel. Daardoor heeft ze weinig vrienden in de klas. **Elias** maakt het vaak te bont op school, hij mag nog niet naar het eerste leerjaar. Er zijn heel wat frustraties en chaos in het gezin. Chantal wordt er radeloos en ongelukkig van.

## 2019

⊕ Na heel wat discussies en gesprekken is de scheiding tussen **Chantal** en de papa van Elias en Daan definitief. Ze hebben nu co-ouderschap, wat maakt dat hij voor heel wat kosten mee betaalt. Hij gelooft erg in het voetbaltalent van **Daan**. Hij betaalt de voetbaluitrusting en maakt de verplaatsingen voor de matches.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over co-ouderschap.*

⊖ **Celine** vindt maar geen werk in de toeristische sector. Ze wordt er radeloos van. Ze kan wel thuis op **Elias** letten, die vaak ziek is. Hij gaat vaak niet naar school (en al zeker niet naar het voetbal). **Chantal** neemt hiervoor sociaal verlof. Dat vinden haar collega's niet leuk.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over sociaal verlof.*

## 2020

⊕ Er komen extra uren geschiedenis vrij op school. **Chantal** kan die uren innemen. Dat betekent een drukker leven, maar vooral (heel welkom!) meer loon. **Celine** volgt sollicitatiebegeleiding bij VDAB. Daar ontmoet ze Davy, ze zijn heel gelukkig.

⊖ **Frauke** zit in haar laatste jaar. Ze wil graag verder studeren, maar **Chantal** laat weten dat dat heel moeilijk zal zijn: de stad is te ver, er is geen geld voor een kot en de opleidingen op zich zijn heel duur!

## 2021

⊕ Er wordt een groot aantal sociale woningen gebouwd, waardoor de wachttijd inkort. De familie Bogaerts kan in een van de nieuwe woningen intrekken. Alle kinderen krijgen een eigen slaapkamer. Het hele gezin krijgt **twee extra kansen**. Vooral **Frauke** is er zeer gelukkig mee. Bovendien kan zij gaan studeren, doordat haar mama meer geld verdient. Ze begint alvast het papierwerk in te vullen voor haar studiebeurs! Ze wil graag rechten studeren.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over sociale woningen. Op [spoorzesindeklas.be](#) vind je wat extra info over studietoelagen voor het hoger onderwijs.*

⊖ Het is heel hectisch in het gezin, met een paar pubers in huis, een veel te kleine woning en een werkloze dochter. **Chantal** moet meer voorbereiden op school doordat ze nu lessen geeft die ze nog nooit gaf. Ze heeft geen tijd meer voor zichzelf en heeft het gevoel dat ze zichzelf voorbijloopt.

## 2022

⊕ **Celine** vindt  
Ze kan

schoonmaken  
in een  
hotelketen.  
droomjob,  
maar hopelijk  
wel de  
opstap naar  
andere functie  
binnen de keten.

**Elias** rondt  
lagere  
school  
succesvol  
af. Om  
school te



werk!  
gaan

grote  
Geen

een

zijn



zijn  
kunnen



combineren met voetbal gaat hij in de week bij papa wonen.

☒ **Daan** blijft sukkelen op school. **Frauke** is blij dat ze verder kan studeren maar ze worstelt nog altijd met zichzelf en is een buitenbeentje in de klas. **Chantal** heeft het veel te druk. Ze wil dat haar kinderen niets tekortkomen en cijfert zichzelf daardoor helemaal weg! Ze heeft geen vrienden of sociale contacten meer en werkt zeer veel uren.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over sociale uitsluiting.*

## 2023

☒ **Daan** gaat af en toe langs bij een brugfiguur op school. Zij luistert naar hem en Daan voelt zich gewaardeerd. Hij kan zijn verhaal doen, over de moeilijke situatie thuis, of het feit dat zijn mama weinig tijd heeft voor hem. Samen zoeken ze naar oplossingen. Daan kan een uurtje langer op school blijven om huiswerk te maken, zo kan hij wat bijbenen. Dat neemt veel druk weg in het gezin, ze krijgen **een extra kans**. **Frauke** wordt verliefd, op een meisje. Ze voelt zich veel beter in haar vel nu ze heeft ontdekt dat ze op vrouwen valt.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over brugfiguren.*

☒ Oma – die de kinderen vaak vervoert, eens mee kookt voor het gezin, wat verlichting brengt voor **Chantal** – krijgt een beroerte. Een hele klap voor het gezin: iemand die veel voor het gezin zorgde, heeft nu zelf heel veel zorg nodig. Chantal heeft het moeilijk met het feit dat ze haar zoon zo vaak moet missen. Ze gaat eronderdoor en is vaker afwezig op school.

## 2024

☒ **Daan** haalt merkbaar betere resultaten op school. **Frauke** voelt zich veel beter in haar vel, ze vindt een paar leuke vrienden op school. Voor **Elias** gaat het op school erg makkelijk, dat vindt hij leuk. Hij kan zich daardoor ook meer op het voetbal concentreren. **Celines** grote droom komt uit: ze krijgt een dochtertje, Noor. **Chantal** is in de wolken over haar nieuwe kleindochter.

☒ **Chantal** heeft het heel moeilijk met het feit dat haar dochter Frauke lesbisch is. Het veroorzaakt heel wat ruzies in het gezin.

## 2025

☒ **Frauke** studeert af in de rechten. Ze heeft veel geluk, ze kan direct beginnen op haar stageplaats. Ze gaat alleen wonen, best doenbaar met haar goed loon. **Daan** studeert een jaartje later dan voorzien af van de lagere school. Samen met de brugfiguur gaat hij op zoek naar een gepaste studie. Hij gaat grafische communicatie studeren. Op aanraden van de buurvrouw gaat **Chantal** naar een psychologe, gelukkig kan dit bij het CAW aan een verlaagd tarief.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over het CAW.*

☒ Het interimwerk van **Celine** is fysiek veel te zwaar, zeker in combinatie met het moederschap. Ze wil er graag mee stoppen, maar Davy is nog altijd werkloos, dus ze moet blijven werken. Het gaat niet goed met haar.

## 2026

☒ **Celine** vindt ander werk, aan de receptie van het hotel waar ze werkt. De uren zijn heel onregelmatig maar het is fysiek wel doenbaar. **Frauke** ontmoet Delphine, het klikt heel goed. Ze gaan zeer snel samenwonen. **Daan** is heel blij met zijn studierichting. Hij studeert veel beter en voelt zich goed in de klas, waardoor hij geen probleemgedrag meer vertoont.

☒ **Chantal** krijgt het erg zwaar bij de psycholoog. Ze besluit om wat meer tijd voor zichzelf te nemen. Hoe moeilijk het ook is, Elias komt nog minder bij mama thuis. Daan gaat meer en meer bij zijn papa logeren. De papa van Elias en Daan laat weten aan Chantal dat hij het volledige hoederecht over de kinderen op zich wil nemen. Een grote klap voor Chantal.

## 2027

☒ De psycholoog van **Chantal** slaagt erin om haar te doen inzien dat ze aan zichzelf moet denken. Ze sluit zich aan bij de heemkundige kring van het dorp. Op die manier leert ze heel wat nieuwe mensen kennen. **Celine** is intussen dolblij dat ze zwanger is van haar tweede kind. Het zal wel zwaar worden, omdat ze weinig op de hulp van Davy kan rekenen, die vaak maar een week op voorhand weet of hij interimwerk heeft de volgende week.

☒ **Frauke** kan niet voldoende tijd steken in haar werk. Omdat het advocatenkantoor waar ze werkt moet besparen, verliest ze haar werk. Omdat ze samenwoont met Delphine krijgt ze maar een beperkte werkloosheidsuitkering – de tol van de liefde. **Celine** heeft het zwaar in haar nieuwe job.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over werkloosheidsuitkeringen. Op spoorzesindeklas.be staat meer uitleg over 'de tol van de liefde'.*

## 2028

⊕ **Chantal** wordt door een vriendin van de heemkundige kring gekoppeld aan Robert, een heel charmante man. Hij is een schrijver en heeft zijn eigen bedrijf. Hij heeft het heel druk en verdient goed zijn boterham. Gelukkig kan hij nog wel wat tijd vrijmaken voor Chantal. **Frauke** vindt nieuw werk. Ze kan doctoreren aan de universiteit. Echt wat ze wilde. Ze is heel gelukkig.

⊖ **Celine** heeft een miskraam, ze is er het hart van in. **Elias** kiest ervoor om voltijds bij zijn vader te wonen. **Chantal** is hierdoor enorm verdrietig maar ze kan er weinig aan doen.

## 2029

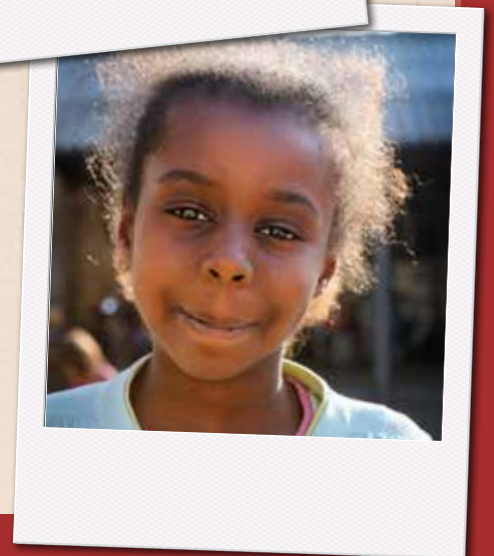
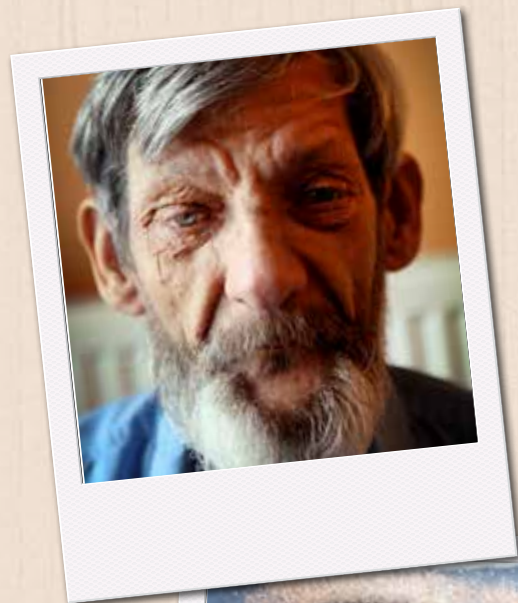
⊕ **Daan** maakt de affiches voor de evenementen van de heemkundige kring van Chantal. Op die manier verdient hij een centje bij om de nieuwe computer te betalen die hij nodig heeft voor de opleiding. **Chantal** en Robert gaan samenwonen. Ze zijn heel gelukkig. **Elias** krijgt een profcontract aangeboden. Zijn droom en die van zijn papa komen uit!

⊖ **Celine** heeft het psychologisch heel zwaar. Chantal doet haar best om haar te helpen, maar Celine krijgt een burn-out.

## 2030

⊕ **Celine** wordt opnieuw zwanger. Eindelijk het grote gezin waar ze altijd van droomde. **Chantal** krijgt de kans om met haar klas naar Rome te gaan. Robert helpt haar om alles voor te bereiden. Ze gaan alvast samen eens op verkenning.

⊖ **Elias** loopt een ernstige blessure op. De kans bestaat dat zijn professionele voetbalcarrière definitief voorbij is.



# FAMILIE FRANK

## 2016

⊕ **Aaron** gaat naar school, dat brengt wat structuur in het gezin. Er zijn herstructureringen op het werk van **Christa**. Zij verliest haar job, ze krijgt een werkloosheidsuitkering.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over werkloosheidsuitkering en de 'tol van de liefde'.*

⊖ **Ben** kan zich heel moeilijk aanpassen. Hij lijkt geen klik te hebben met zijn nieuwe mama's.

## 2017

⊕ De kinderbijslag wordt anders verdeeld. Daardoor krijgt de familie nu meer geld. Ze moeten vanaf nu maar **één opdracht** doen om een kans te wagen. **Justine** en **Ben** gaan naar het eerste leerjaar. Justine doet dat heel goed, ze is een heel sociaal kind en pikt de dingen snel op. **Ben** heeft het wat moeilijker, vooral omdat zijn Nederlands nog erg moeilijk is.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over kinderbijslag.*

⊖ De werkloosheidsuitkering van **Christa** daalt sterk. Een grote hap uit het gezinsbudget. Christa vindt geen werk. **Aaron** doet enorm moeilijk wanneer Ann hem naar school brengt. Hij zet dan het hele kot op stelten.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over werkloosheidsuitkering en de degressiviteit ervan.*

## 2018

⊕ **Ben** gaat op taalkamp en neemt een paar grote stappen in het Nederlands leren. Dat maakt de algemene communicatie in het gezin makkelijker en zorgt ervoor dat Ben zich al veel beter thuis voelt. De juf van **Aaron** zorgt voor de nodige afleiding door zeer creatief met hem bezig te zijn. Daardoor lijkt hij Ann minder te missen in de loop van de schooldag.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over taalkampen voor anderstalige nieuwkomers.*

⊖ Er is blijkbaar een en ander fout gegaan met de adoptiepapieren van **Ben**. Er moet heel wat extra papierwerk in orde gemaakt worden om dat allemaal recht te zetten. De kans bestaat dat Ben teruggestuurd wordt. **Christa** en **Ann** zijn er niet goed van. **Christa** heeft nog altijd geen werk, ze is bang om te hervallen in een depressie.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over sociale uitsluiting.*

## 2019

⊕ De VDAB-consulente van **Christa** stelt haar voor om zich om te scholen. Christa ziet dat wel zitten, al zal dat heel wat extra stress met zich meebrengen. Ze volgt de extra opleiding bejaardenhulp. **Ann** doet meer uren zodat er toch wat meer geld in het laatje komt. **Aaron** gaat ondertussen al veel liever naar school, hij mag vlot overgaan naar het eerste leerjaar.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over omscholing via de VDAB.*

⊖ De adoptiedienst komt op controle bij de familie Frank. Ze stellen heel wat lastige vragen. Ze raden **Christa** en **Ann** aan om uit te kijken naar een nieuwe woning. De drie kinderen kunnen niet voor altijd samen blijven slapen. Dat zorgt opnieuw voor heel wat druk bij de familie.

## 2020

⊕ De werkloosheidsuitkeringen worden algemeen opgetrokken. Dat maakt een groot verschil voor **Christa** en dus voor het hele gezin. Het gezin krijgt **twee extra** kansen. Die extra financiële zekerheid zorgt ervoor dat Ann en Christa bouwgrond kunnen kopen, iets buiten de stad. Net wat ze altijd wilden!

⊖ **Justine** wordt gepest omdat ze twee mama's heeft. Ze krijgt het moeilijk op school.

## 2021

⊕ De papa van een klasgenoot van **Aaron** is architect. Hij biedt aan om de plannen voor het huis te tekenen tegen een goedkoop tarief. Hij kent een goede aannemer die na zijn uren nog wel wat wil komen bijklossen. **Ben** gaat bij de lokale Chirogroep. Hij vindt dat zeer leuk, want hij krijgt nieuwe vrienden en hij kan zijn Nederlands verder oefenen.

⊖ Het gezin heeft de grond gekocht, maar een lening afbetalen in combinatie met het huurappartement valt hen zwaarder dan gedacht! **Ann** neemt er nog wat extra patiënten bij, waardoor ze nu wel heel veel uren in de week werkt. Daardoor staat **Christa** meer en meer alleen in de opvoeding van de kinderen. Ze geeft haar opleiding op.

## 2022

⊕ Het gezin kan verhuizen naar een huis van vrienden die een jaar op wereldreis vertrekken. Ze moeten hier maar heel weinig huur voor betalen en dat scheelt een hele hap in de maandelijkse vaste kosten. Dit huis is op fietsafstand van de middelbare school waar **Justine** en **Ben** volgend jaar zullen starten. Hierdoor moeten Justine en Ben het openbaar vervoer niet gebruiken. Dat maakt alles praktischer en voordeliger.

⊖ De bouwgrond blijkt ernstig vervuild en moet eerst volledig gesaneerd worden. Daarom was de prijs zo goed! Nu zorgt dit wel voor heel wat extra kosten en een grote vertraging van het bouwproject. **Justine** voelt zich niet goed op school. Ze wil graag dezelfde schoenen als haar vriendinnen, maar die zijn te duur. Ze wordt uitgelachen op school. Haar schoolresultaten lijden eronder.

## 2023

⊕ De verbouwing gaat eindelijk goed van start. Het ziet er naar uit dat het gezin volgend jaar zeker kan verhuizen! En dat is goed, want zowel **Ben** als **Justine** beginnen stevig te puberen. Tijd voor een eigen kamer, zodat die ruzies ophouden. Ondertussen zijn Ben en Justine beiden gestart in het secundair onderwijs: beiden mogen ze starten in de A-stroom. **Aaron** is regelmatig ziek, misschien zal een eigen kamer hem wat meer rust geven?

⊖ Er loopt een en ander fout met de aannemer die na zijn uren kwam werken in het huis. Hij komt zijn beloftes niet na, hij moet een paar keer een stukje herbeginnen. De verbouwing duurt alsmar langer en wordt alsmar duurder. **Aaron** is vaker ziek en blijft met hoge koorts thuis van school. Zou er iets meer aan de hand zijn? **Christa** blijft sukkelen met een depressie.

## 2024

⊕ Eindelijk: de langverwachte verhuis. Heel goed nieuws voor alle gezinsleden. Na lang zoeken blijkt dat **Aarons** nieren niet goed meer werken. **Christa** en **Ann** zijn heel opgelucht dat de behandeling kan starten: nierdialyse. **Christa** krijgt opnieuw zin om te gaan studeren. Ze kiest voor de opleiding medisch secretariaat.

⊖ **Aaron** is wel erg vaak ziek. **Christa** en **Ann** vinden het vreselijk dat ze pas zo laat hebben opgemerkt dat er iets aan de hand is met hem. Ze raadplegen heel wat dokters om uit te zoeken wat er precies gaande. De medische kosten stapelen zich op! **Justine** spijbelt regelmatig op school.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over de maximumfactuur.*

## 2025

⊕ Er komt een stevige premie voor duurzame renovaties. De familie Frank kan hierdoor investeren in zonnepanelen. Goed nieuws, dat brengt de verwarmingskost een stuk naar beneden! Het gezin krijgt **twee extra kansen**. **Justine** start in de humane wetenschappen, **Ben** in Grieks-Latijn.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over renovatiepremies.*

⊖ Het bouwproces is niet goed gegaan: er is te weinig geïsoleerd, waardoor het erg duur is om de woning te verwarmen. Warmte is nochtans heel belangrijk om de ziekte van **Aaron** onder controle te houden. **Ann** en **Christa** krijgen op een nacht een vreselijk telefoontje: **Justine** is opgenomen om haar maag te laten leegpompen. Ze heeft te veel alcohol gedronken in combinatie met een partydrug.

## 2026

⊕ **Christa** vindt deeltijds werk als medisch secretaresse bij een dokter vlakbij. Dat extra inkomen zorgt ervoor dat **Ann** opnieuw iets minder kan werken. **Ben** is heel blij met de extra aandacht. Hij begint zich vragen te stellen over zijn afkomst, **Ann** helpt hem om die vragen te beantwoorden. **Aaron** start met het middelbaar onderwijs op dezelfde school als **Ben** en **Justine**. Zij nemen hem een beetje onder hun hoede.

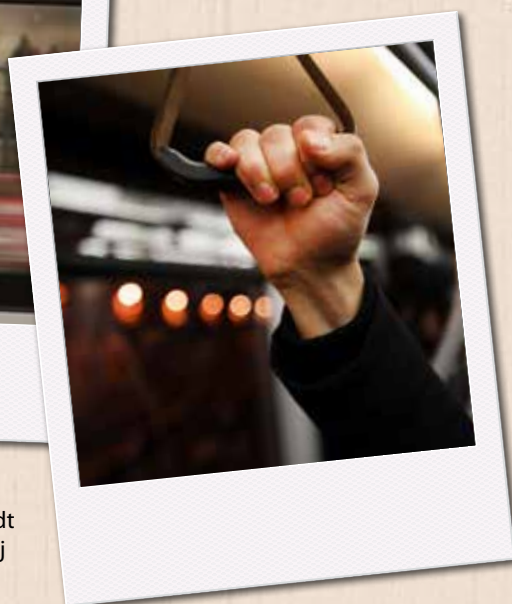
⊖ **Ben** wordt gepest op school wegens zijn huidskleur. **Aaron** krijgt een nierfalen. Hij moet op de spoedafdeling van het ziekenhuis opgenomen worden. Door de vele gezondheidsproblemen is hij niet regelmatig naar de les kunnen gaan. Hij moet een jaar overdoen.

## 2027

⊕ **Justine** gaat naar het jeugdhuis, waar ze enkele vrienden ontmoet die echt in haar geloven. Samen organiseren ze uitstappen en activiteiten voor de jeugd in de stad. **Justine** vindt dat heel leuk en heeft het gevoel dat ze echt wel wat kan betekenen voor anderen. **Ben** wordt leiding bij de **Chiro**. Hij vindt het fijn dat hij zo wordt opgenomen in de groep. **Aaron** volgt huiswerkbegeleiding bij een sociaal-culturele vereniging, om de schade te beperken.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over huiswerkbegeleiding.*

⊖ **Aaron** moet nog altijd wekelijks naar de nierdialyse. Nu zowel **Ann** als **Christa** werken, is het moeilijk om hem telkens naar zijn consultatie te brengen. Zowel **Ann** als **Christa** moeten vaak overuren kloppen of verlof vragen om alles geregeld te krijgen.



## 2028

⊕ De ziekte van **Aaron** stabiliseert. Hij kan opnieuw voltijds naar school. Al heeft hij wat achterstand, hij start in het derde jaar wetenschappen-wiskunde. **Justine** herpakt zich volledig op school. Ze beseft dat ze graag sociaal werk wil gaan studeren, dus zal ze haar laatste jaar succesvol moeten afronden!

⊖ **Ben** wil zijn biologische ouders leren kennen. De zoektocht vanuit België draait op niets uit. Hij wil naar Senegal maar Christa en Ann vertellen dat daar geen geld voor is. Ben is hier heel kwaad om.

## 2029

⊕ **Justine** start de opleiding sociaal werk. **Ben** gaat journalistiek studeren. Ann en Christa zijn heel trots op hun voorbeeldige studenten! **Christa** en **Ann** werken nog altijd allebei. **Ann** neemt weer meer uren op nu de zorg voor de kinderen minder zwaar wordt, zo kunnen ze sparen voor een reis naar Senegal. **Christa** start met yogalessen, op zoek naar meer innerlijke rust.

⊖ **Justine** stopt met studeren.

## 2030

⊕ **Ben** krijgt via de hogeschool een beurs om naar Senegal te gaan, op zoek naar zijn biologische ouders. Het hele gezin reist uiteindelijk mee en leert de biologische familie van Ben kennen. **Aaron** doet het heel goed op school. Als alles meezit, studeert hij volgend jaar af in wetenschappen-wiskunde.

⊖ **Aaron** hervalt en mist opnieuw een jaar school. Hij is zijn ziekte nu echt wel beu.

# FAMILIE VERWIMP

## 2016

⊕ **Olivier** startte in oktober 2015 zijn opleiding communicatiewetenschappen. Een positieve stap voor het bedrijf van **Dirk**: er worden aandelen gekocht waardoor er opnieuw geld is voor een investering die alleen maar positief kan zijn voor de toekomst.

⊖ **Olivier** beslist dat hij liever niet alle dagen pendelt, maar **Dirk** en **Christine** willen niet dat hij op kot gaat. Ze beslissen een studio te huren voor hem zodat hij niet wordt afgeleid door andere studenten. De studio kost wel elke maand veel geld: zo'n 700 euro per maand, alleen maar voor de huur.

## 2017

⊕ **Quinten** behaalt zijn diploma secundair onderwijs in de humane wetenschappen. Hij begint aan een bacheloropleiding in de rechten, zoals zijn ouders hem dat gevraagd hebben. **Dirk** laat renovatiewerken uitvoeren om energiezuiniger te kunnen leven. Hij heeft het geluk dat hij genoeg geld heeft om renovatiewerken te laten uitvoeren, waardoor ze minder energie zullen verbruiken, waardoor hun energiefactuur aanzienlijk zal verlagen.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over renovatiewerken.*

⊖ De kinderbijslag wordt anders verdeeld. Jullie krijgen minder geld hierdoor. **Diederik** heeft het moeilijk in zijn theoretische richting. Enkel de weinige praktijkvakken en geschiedenisvakken liggen hem. Hij moet een jaartje overdoen. **Christine** krijgt plots enorm veel last van haar CVS en kan een maand lang niet werken. Ze verliest hierdoor een klant en zal dus minder loon krijgen.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over kinderbijslag.*

## 2018

⊕ **Quinten** merkt dat leiding geven in de Chiro écht zijn ding is. Het leidinggeven op zondag, de vergaderingen, het organiseren van activiteiten: hij geniet van alles!

⊖ **Quinten** steekt wat te veel tijd in de Chiro en studeert te weinig. Hij doet de opleiding rechten helemaal niet graag. In de zomer heeft hij veel herexamens, waardoor hij niet mee op kamp kan.

## 2019

⊕ **Olivier** rondt zijn opleiding communicatiewetenschappen af met onderscheiding. Hij heeft zijn masterdiploma op zak. In overleg met zijn ouders stopt **Quinten** met zijn master in de rechten. Hij start de academische bachelor in de psychologie. **Diederik** studeert af in de richting Grieks-Latijn.

⊖ Er werd een fout gemaakt bij renovatiewerken aan het huis waardoor het gezin niet minder maar meer energie verbruikt. Hun energiefactuur stijgt. Tegelijk krijgt **Christine** meer en meer klachten en symptomen van haar ziekte. Ze laat opnieuw grote en dure medische onderzoeken uitvoeren.

## 2020

⊕ **Olivier** vindt een job in een klein reclamebureau. Zo kan hij zijn curriculum vitae wat interessanter maken en nog goed bijverdienen voor hij aan de slag gaat in het bedrijf van zijn vader. **Quinten** wordt groepsleider in de Chiro. **Diederik** kan aan de Koninklijke Academie de bachelor in de schilderkunst starten. Hij doet de opleiding enorm graag. **Christine** kiest er bewust voor om minder te werken om te voorkomen dat de gezondheidsproblemen erger worden. Ze steekt wat tijd in het huishouden en de ondersteuning van het bedrijf van **Dirk**.

⊖ Door de hoge kosten die het gezin in 2019 had door de ziekte van **Christine** kunnen ze de tuinman niet meer betalen. Die neemt ontslag en de tuin verwildert. Een van de bomen valt om en beschadigt het dak. Ook hier heeft het gezin kosten aan.

## 2021

⊕ **Olivier** gaat een lening aan en geeft al zijn spaarcenten uit zodat hij eindelijk die exclusieve wagen kan kopen waar hij al jaren van droomt. Terwijl hij aan zijn opleiding bezig is, maakt **Diederik** al veel nieuw werk: schilderijen en beelden. Zijn ouders steunen hem financieel zodat hij nieuw werk kan blijven maken.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over lenen.*

⊖ De schoonmaakhulp komt niet meer. **Christine** moet meer inspringen in het huishouden waardoor zij de druk voelt verhogen. Ze krijgt een burn-out.

## 2022

⊕ **Quinten** rondt zijn academische bachelor in de psychologie af met grote onderscheiding en begint aan de masteropleiding. **Christine** wordt erkend als chronisch zieke. Vanaf nu zullen de medicatiekosten en de medische onderzoeken en behandelingen tegen een hoger tarief worden terugbetaald.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over chronisch zieken.*

⊖ **Diederik** heeft nog geen enkel werk kunnen tentoonstellen of verkopen. Zijn ouders hebben enorm veel geld gestoken in zijn kunst en zijn heel wat geld kwijt. **Diederik** vindt het zelf niet leuk dat hij blijvende steun nodig heeft van zijn ouders. **Dirks** bedrijf kan momenteel geen geld vrijmaken om **Olivier** aan te nemen.

## 2023

⊕ **Diederik** voltooit zijn bachelor in de schilderkunst en start aan zijn master in de beeldende kunsten. **Olivier** werkt ondertussen voor een grote nationale zender. Hij vindt de liefde van zijn leven: Isabelle.

⊖ **Diederik** sluit zich meer en meer af van de buitenwereld. Hij concentreert zich zoveel op zijn werk dat hij nog weinig sociaal contact heeft. Zijn zelfwaarde is enorm afgenomen omdat hij nog altijd niks heeft kunnen verkopen. Hij raakt in een depressie.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](https://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over sociale uitsluiting.*

## 2024

⊕ **Quinten** behaalt zijn masterdiploma in de psychologie met grote onderscheiding. Hij neemt even een sabbatjaar terwijl hij naar werk zoekt. **Diederik** behaalt zijn master in de beeldende kunsten. Dankzij zijn masterproef krijgt hij de kans om zijn kunst tentoon te stellen en kan hij enkele werken verkopen voor een mooie prijs. Hij verwerft naambekendheid.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over een sabbatjaar.*

⊖ **Christine** en **Dirk** besluiten om te verhuizen naar een woning die kleiner is, met maar drie slaapkamers en een kleinere tuin.

## 2025

⊕ Er is een nieuwe renovatiepremie te verkrijgen voor wie wil investeren in duurzame, groene maatregelen. Daardoor kan het gezin zonnepanelen installeren. **Quinten** vindt werk. Hij gaat in de universiteit aan de slag als schoolpsycholoog. **Olivier** gaat samenwonen met Isabelle. **Diederik** leert op een van zijn tentoonstellingen Amélie kennen, een Franse balletdanseres. Ze worden smoorverliefd.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over renovaties.*

⊖ Tijdens zijn sabbatjaar geeft **Quinten** enorm veel geld uit. Hij koopt veel zaken op krediet en maakt schulden.

## 2026

⊕ Isabelle en **Olivier** trouwen. Olivier krijgt eindelijk die functie in het bedrijf van **Dirk** waar hij al zolang op gehoopt had. **Diederik** verhuist samen met Amélie naar Parijs. **Quinten** voelt zich geweldig goed in zijn nieuwe job.

⊖ De medische toestand van **Christine** wordt erger. Zij mag niet meer werken: niet meer in het architectenbureau waar ze werkte en niet meer in het bedrijf van haar man. Ze moet leven van een kleine ziekte-uitkering.

💡 *Op spoorzesindeklas.be vind je wat extra info over een ziekte-uitkering.*

## 2027

⊕ **Quinten** gaat alleen wonen in een klein studiootje, zodat hij dichterbij zijn werk woont. Het bedrijf van **Dirk** gaat in zee met een nieuwe partner. Zo zit het bedrijf in betere financiële papieren.

⊖ **Christine** en **Dirk** krijgen relatieproblemen door de stress die zij beiden ervaren op het werk. Ze geven veel geld uit aan een relatietherapeut.

## 2028

⊕ **Diederik** wordt in Parijs ontdekt door een kunsthuis. Hij wordt een gewaardeerd en erkend kunstenaar. Isabelle en **Olivier** worden de trotse ouders van een zoontje, Seppe.

⊖ **Quinten** wordt ontslagen op de school waar hij werkt. Hij moet op zoek naar ander werk en moet het nu doen met een werkloosheidsuitkering die veel lager is dan zijn loon.

## 2029

⊕ **Dirk** en **Christine** kopen een buitenverblijf in Toscane (Italië) waar ze af en toe kunnen uitblazen. De hele familie gaat er in de zomer twee weken logeren. Het samenzijn doet hen deugd. **Quinten** leert Florence kennen tijdens een studiedag.

⊖ **Diederik** wordt ervan beticht een schilderij nageschilderd te hebben zonder toestemming. Hij verliest de rechtszaak, moet een grote schadevergoeding betalen en zijn goede naam is beschadigd.

## 2030

⊕ **Quinten** start zijn eigen praktijk en bouwt gestaag cliënteel op. **Diederik** richt zijn eigen expositieruimte op en start met een sociaal-artistische organisatie.

⊖ Het partnerbedrijf van **Dirk** heeft een grote fout gemaakt in de boekhouding. Zonder dat Dirk het wist, is er geld witgewassen. Beide bedrijven gaan failliet.

# FAMILIE EL AMRANI

## 2016

⊕ **Farida, Aisha** en **Leila** volgen een jaar les in een onthaakklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) zodat ze snel Nederlands leren. **Farouk** solliciteert voor uiteenlopende jobs, waaronder een aantal als bio-ingenieur. **Aisha** gaat in de zomer mee op Chirokamp dankzij de actie 'ledereen mee op kamp'. Ze heeft enorm genoten van het Chirokamp en wordt meteen lid. Haar leeftijdsgenoten leren haar en haar cultuur van dichtbij kennen. Zij leert zo sneller Nederlands.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over OKAN.*

⊖ Het gezin moet heel wat papierwerk in orde maken, waar ze vaak niets van begrijpen. **Farouk** mag geen enkele keer op sollicitatiegesprek gaan. Zijn curriculum vitae (overzicht van opleiding, werkervaring en persoonlijke troeven) is niet sterk genoeg geschreven, en het was niet in het Nederlands maar in het Engels. Er waren telkens sterkere kandidaten. **Farouk** vermoedt echter dat ze hem niet willen aannemen wegens zijn andere etnisch-culturele achtergrond.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over discriminatie.*

## 2017

⊕ De kinderbijslag wordt anders verdeeld. Daardoor krijgt de familie nu meer geld. Vanaf nu moeten jullie maar **één opdracht** meer doen per keer. **Farouk** vindt interimwerk als verkoper. Niet zijn droomjob en het is een eind weg van waar ze wonen, maar het brengt wel geld in het laatje. **Farida** mag na een jaar OKAN-onderwijs starten aan het vijfde jaar verkoop. **Aisha** start haar opleiding toerisme in het derde jaar tso omdat haar ouders fotografie nog niet kunnen betalen. Ze hoopt nog altijd dat ze vanaf haar vijfde jaar fotografie kan studeren. **Leila** start haar eerste jaar in de A-stroom.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over kinderbijslag.*

⊖ **Farouk** moet telkens met het openbaar vervoer naar zijn werk. Hij komt enkele keren te laat op zijn werk door de slechte verbindingen. Zijn baas zal dit niet lang meer tolereren. **Leila** stelt moeilijk gedrag in de klas en haar punten zijn helemaal niet goed, ze moet een jaar overdoen. **Farida** heeft het moeilijk op school, haar Nederlands is nog niet zo goed als verwacht. Ze moet een jaar overdoen.

## 2018

⊕ Het gezin wordt op een wachtlijst geplaatst voor een sociale woning. Ze hopen dat ze snel een woning toegewezen krijgen. **Farouk** start een gratis VDAB-opleiding Nederlands zodat de VDAB hem daarna kan heroriënteren naar een beroep als bio-ingenieur. **Aisha** heeft goede punten behaald tijdens de voorbije schooljaren. Een vriend van haar ouders investeert in haar opleiding. Ze kan starten met het 5e jaar fotografie. **Leila** wordt uitgebreid onderzocht door het CLB. Ze stellen ADHD vast.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over sociale woningen.*

⊖ **Leila** pubert enorm op school en het gaat alsmear slechter met haar punten. Als het zo verder gaat, zal ze moeten 'zakken' naar de B-stroom. **Marima** zit altijd thuis en heeft weinig sociale contacten. Ze lijdt er erg onder dat haar kinderen het zo moeilijk hebben.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over sociale uitsluiting.*

## 2019

⊕ **Farida** behaalt haar studiegetuigschrift in de opleiding verkoop. Ze start hierna haar zevende jaar winkelbeheer en etalage. Nu het duidelijk is dat **Leila** ADHD heeft, is het makkelijker voor de GON-leerkracht op school om haar te begeleiden. Samen met de GON-leerkracht ontdekt Leila dat ze heel graag kookt en houdt van opdienen. Ze kiest om in het 3e jaar met de studierichting hotel te starten. **Aisha** wordt leidster bij de Chiro en ze overtuigt **Leila** om mee te gaan naar de Chiro.

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over GON-leerkrachten.*

⊖ De problemen in het huis worden alsmear erger. Er is schimmelvorming en tijdens de winter wordt het duidelijk dat het dak lekt. Hun huisbaas wil geen investeringen doen, waardoor **Farouk** zelf enkele kleine investeringen doet: vochtwerende verf en de dakpannen opnieuw leggen.

## 2020

⊕ **Farida** behaalt haar diploma secundair onderwijs na haar zevende jaar winkelbeheer en etalage. Ze start haar zoektocht naar werk. **Aisha** behaalt haar diploma secundair onderwijs in de fotografie. Omdat de school zo in haar gelooft, helpen ze haar verder om een studiebeurs te krijgen zodat ze de professionele bachelor fotografie kan starten. **Leila** groeit enorm in de hotelopleiding: ze blinkt uit in de keuken. Leila krijgt extra begeleiding om haar Nederlands te versterken. In de Chiro leert ze veel bij.

⊖ **Farouk** gaat een paar keer minder naar de Nederlandse lessen omdat het te druk is op het werk en thuis. Hij zal een aantal lessen volgend jaar moeten volgen. **Marima** is in de laatste vijf jaar nog amper buitengekomen. Zeker nu de kinderen wat ouder zijn en haar zorg niet meer voortdurend nodig hebben, is ze nog eenzamer.

## 2021

⊕ Er worden veel sociale woningen gebouwd, waardoor de wachttijd korter wordt. Het gezin mag intrekken in een sociale woning die groot genoeg is voor een gezin van vijf. Het gezin krijgt **twee extra kansen**. Ze hebben nu minder kopzorgen. De kinderen hebben elk hun eigen kamer, wat het allemaal wel aangenamer maakt. Vooral voor Farida, die ondertussen al 24 jaar is, is een eigen ruimte belangrijk. **Farida** vindt een job in een kledingwinkel in de stad. Maar hoe zal ze daar geraken?

💡 *Op [spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be) vind je wat extra info over mobiliteit en basisbereikbaarheid.*

⊖ **Leila** heeft het moeilijk om aandachtig te blijven in de theorielessen. Ze start met Rilatine, wat een heel dure bedoening is voor het gezin. **Farouk** moet blijven werken, in een job die hij alsmear meer haat. **Marima** spreekt nog altijd geen Nederlands. Ze mist Marokko enorm.



## 2022

⊕ **Farouk** krijgt zijn attest voor zijn opleiding Nederlands bij de VDAB. Een medewerkster bij de VDAB helpt hem om zijn diploma te laten erkennen, waardoor hij normaal gezien makkelijker aan een job moet geraken die bij zijn diploma past. **Farida** leert Yasin kennen, de zoon van een Marokkaans gezin met wie Farouk in de keuken werkt. Ze worden verliefd. Farouk is enorm enthousiast over de relatie. **Aisha** wordt verliefd: zij start een relatie met Michiel. **Marima** helpt Farouk in de keuken, zo leert ze Denise kennen, een medeleidster van Aisha. Ze gaat met Denise mee naar de kooklessen in het dorp. Hierdoor krijgt het gezin een **extra kans**.

⊖ De opleiding van **Aisha** kost meer geld dan verwacht: hierop was het gezin niet voorbereid.

## 2023

⊕ **Leila** rondt haar opleiding hotel af. Ze start een specialisatiejaar wereldgastronomie omdat ze haar kennis en ervaring in de keuken wil vergroten en graag invloeden van haar thuisland wil verwerken in haar gerechten. **Farida** en Yasin trouwen en het wordt een groot Marokkaans feest! Farida trekt meteen het huis uit en gaat samenwonen met Yasin. **Farouk** hervat onder begeleiding van de VDAB zijn zoektocht naar werk als bio-ingenieur en hij vindt een job. Denise helpt **Marima** om Nederlands te leren. Al bij al gaat dat snel vooruit.

⊖ De relatie tussen Michiel en **Aisha** wordt thuis niet goed onthaald. Hun verschillende etnisch-culturele achtergrond ligt enorm moeilijk. Er ontstaat een heftige ruzie. Haar Marokkaanse vrienden en vriendinnen steunen haar relatie niet. Door de problemen kan ze zich minder concentreren op haar werk. Ze moet een groot deel van de vakken voor haar professionele bachelor opnieuw doen.

## 2024

⊕ **Aisha** rondt haar professionele bachelor fotografie af. Ze wil graag een aantal fotoshoots doen voor kleine opdrachtgevers. **Marima** leert meer en meer mensen in het dorp kennen. Nu **Farouk** nieuw werk heeft, heeft hij zin en tijd om iets nieuws te doen. Zijn collega's hebben een fietsclub. Hij besluit om te leren fietsen. **Leila** rondt haar specialisatiejaar succesvol af, ze vindt werk in een grootkeuken.

⊖ **Farouk** komt te weten dat hij nog lang zal moeten werken om degelijke pensioenrechten op te bouwen. **Farida** wordt ontslagen in de kledingwinkel omdat ze er al meerdere malen te laat was doordat ze zo lang onderweg is naar haar werk. Gelukkig heeft Yasin wel werk en kunnen ze nog even van zijn loon leven.

💡 *Op p. 21 vind je wat extra info over pensioenrechten.*

## 2025

⊕ Er komt een renovatiepremie waardoor iedereen kan investeren in duurzame, groene maatregelen in huis. De sociale verhuurder doet investeringen waardoor de kwaliteit van de woning verbetert. Het gezin krijgt **twee extra kansen**. **Marima** heeft nu eindelijk een huis waar ze trots op kan zijn. Ze nodigt al haar vriendinnen uit voor een lekker Marokkaans diner.

💡 *Op p. 20 vind je wat extra info over renovatiepremies.*

⊖ **Aisha** vindt het moeilijk om werk te vinden in de fotografie. Ze steekt enorm veel geld in het opbouwen van haar portfolio, zonder dat dit iets oplevert.

## 2026

⊕ **Aisha** en Michiel hebben in de rustige periode een openhartig gesprek met hun ouders en vrienden. Uiteindelijk leggen Farouk en Marima zich neer bij de beslissing van Aisha: ze geven hun goedkeuring en zo kunnen **Aisha** en Michiel trouwen. Het wordt een klein, gezellig feest. **Leila** en **Marima** staan samen in de keuken, zodat bevalt hen! **Farida** doet een parttime in een winkel in de buurt.

⊖ **Aisha** doet haar job in de grootkeuken. Ze is enorm tevreden met haar werk. Ze vraagt zich af wanneer ze eindelijk een zaak kan starten. **Farouk** merkt dat het nieuwe elektronische ventilatiesysteem van hun woning wel veel energie opsloort. Hun energiefactuur stijgt aanzienlijk!

## 2027

⊕ **Aisha** en Michiel gaan samenwonen. Het fietsen bevalt **Farouk** heel goed. Hij sluit aan de bij de fietsclub van zijn collega's. Hij leert **Marima** fietsen zodat zij zich vlot kan verplaatsen naar haar vriendinnen.

⊖ Yasin vindt moeilijk werk in België. **Farida** en Yasin besluiten naar Marokko te verhuizen. Het gezin vindt het vreselijk.

## 2028

⊕ **Marima** wordt gevraagd om kookworkshops te geven aan de vrouwen in het dorp. Ze leeft er helemaal in op. Ze vindt haar nieuwe bezigheid nu de kinderen het huis uit zijn. **Leila** gaat als chef-kok aan de slag in een lokale bistro.

⊖ **Farida** is zwanger maar krijgt een miskraam. Ze is er het hart van in en weet niet meer hoe ze dit te boven zal komen. De hele familie is er kapot van.

## 2029

⊕ **Farouk** vindt helemaal zijn ding in het fietsen – hij denkt stilaan aan zijn pensioen. Hij richt een afdeling 60+ op in zijn fietsclub. **Aisha** richt haar eigen fotostudio in. Echt haar ding!

⊖ **Leila** wil absoluut graag een klein restaurant. Ze vindt het heel frustrerend dat haar mama een carrière aan het uitbouwen is in de kookwereld, terwijl zij nog altijd geen stap verder staat.

## 2030

⊕ **Marima** schrijft haar eigen Marokkaans kookboekje! Ze is een graag geziene dorpsgenote. **Leila** krijgt (mede hierdoor) een job in een klein restaurantje. **Farouk** gaat op pensioen, dankzij zijn fietsclub valt hij niet in een zwart gat.

⊖ De fotostudio van **Aisha** is toch niet zo rendabel als gehoopt. De studio sluit, Aisha gaat tegen haar zin in een winkel werken waar ze fotoestellen verkopen.

# MEER SPOOR ZES!

## MEER SPOOR ZES-SPELEN VOOR +12?

Op [chiro.be/jongerenspel](http://chiro.be/jongerenspel) vind je nog veel meer jongerenspelen die Spoor ZeS maakte in samenwerking met Welzijnszorg en Broederlijk Delen!



## MEER SPOOR ZES-MATERIALEN OVER DEZE WELZIJSZORGCAMPAGNE?



### TOEKOMST CENTRAAL

Het tekstboekje van Spoor ZeS voor de advent van 2015 biedt 64 pagina's met foto's, poëtische en bezinnende teksten, citaten, doordenkers en getuigenissen. Over wonen, mobiliteit, gezondheid & duurzaamheid, projecten die gesteund worden door Welzijnszorg, dromen die we hebben voor kinderen en de toekomst. Met gespreksmethodieken.

# FAMILIE JANSSENS

## 2016

⊕ **Rudy** kan via de VDAB een lerarenopleiding volgen, iets wat hij eigenlijk wel ziet zitten. **Kenneth** behaalt op school heel goede punten. **Deborah** mag voor een kleine vergoeding meelopen op een kleine modeshow.

⊖ **Deborah** heeft heel wat extra kleren en degelijke make-up nodig als ze een goede beurt wil maken in de modellenbureaus waar ze zich aanbiedt. Dat kost heel wat geld.

## 2017

⊕ **Kenneth** werkt zijn leercontract af als metselaar. Hij kan beginnen werken in het bouwbedrijf waar hij al de hele tijd aan de slag was. **Maria** krijgt huishulp. Dat is een hele hulp voor **Karin**, die het wel heel druk heeft.

⊖ **Deborah** moet haar portfolio updaten. Daar vraag je best een professionele modiefotograaf voor – erg duur. **Rudy** verkoopt zijn visgereedschap om de droom van zijn dochter te kunnen verwezenlijken.

💡 *Op p. 22 vind je wat extra info over sociale uitsluiting.*

## 2018

⊕ Op haar werk krijgt **Karin** de tip dat ze een mantelzorgpremie kan aanvragen voor haar moeder. Na wat papierwerk krijgt ze wat extra financiële ondersteuning. Dat is heel welkom, nu **Maria** door een val moeilijker te been is. **Deborah** behaalt haar diploma secundair onderwijs. Ze beslist om zich nu even volledig te concentreren op haar modellencarrière en nog niet verder te studeren.

💡 *Op p. 23 vind je wat extra info over een mantelzorgpremie.*

⊖ De familie Janssens verkoopt de auto van Rudy, ze hebben nog maar één auto nodig. Dat maakt het wel moeilijker voor **Rudy** om te solliciteren. Hij is afhankelijk van het werkschema van Karin.

## 2019

⊕ **Deborah** kan een fotoshoot doen voor een bekend tijdschrift. Dat is heel goed voor haar carrière: mooie foto's van een topfotograaf voor in haar portfolio, naambekendheid, enz. **Kenneth** krijgt opslag, waardoor hij wat kan sparen. Hij geeft een deel van zijn loon aan zijn moeder zodat de zorgkosten voor oma Maria betaald kunnen worden.

⊖ De val van **Maria** zorgt ervoor dat het nu echt wel nodig wordt om het huis te verbouwen. Bovendien brengt het heel wat extra kosten mee: kine, wondverzorging, noem maar op. **Deborah** koopt heel wat kleren op krediet, ze heeft dat nu eenmaal nodig! Daardoor komt het gezin op het einde van de maand voor verrassingen te staan wanneer de Visa-rekening aankomt.

💡 *Op p. 20 vind je wat extra info over een maximumfactuur.*

## 2020

⊕ De werkloosheidsuitkeringen worden algemeen opgetrokken. Dat maakt een groot verschil voor **Rudy** en dus voor het hele gezin. Het gezin moet vanaf nu nog maar **één opdracht** doen om een gokje te kunnen wagen op het kanspad. Het wordt mogelijk om haar slaapkamer aan te passen aan de noden van **Maria**. Dat was nodig! Op die manier is Maria niet meer de hele tijd in de living, waar Rudy vaak is, want dat was niet goed voor de sfeer in huis.

⊖ Oma **Maria** krijgt een beroerte waardoor de zorgnood toeneemt. Ze kan niet meer voor zichzelf zorgen en moet revalideren. **Karin** wil zo graag meer thuis zijn voor haar moeder, maar dat is financieel niet haalbaar! Ondertussen moet er wel verpleging aan huis komen, wat geld kost.

## 2021

⊕ **Kenneth** en **Ellen** trouwen. Iedereen is hier erg bij om, vooral Kenneth. Zo kan hij verhuizen, want hij is het geruzie tussen zijn vader en oma meer dan beu! **Maria** staat op de wachtlijst van een woonzorgcentrum. **Deborah** krijgt eindelijk een contract bij een modellenbureau. Ze is blij, want zo kan ze hopelijk af en toe eens kleren kopen die zij wil.

⊖ **Rudy** krijgt tijdens het solliciteren te horen dat hij misschien iets moet doen aan zijn gebit. Een leraar met rotte tanden is geen gezicht. Hij bekijkt wat het kost om nieuwe tanden te laten plaatsen. De conclusie: onbetaalbaar voor zijn gezin op dit moment!

💡 *Op p. 20 vind je wat extra info over tandzorg.*

## 2022

⊕ **Rudy** vindt werk: hij mag lessen mechanica geven in een technisch instituut. Een hele boost voor zijn zelfvertrouwen en voor het gezinsbudget! **Karin** kan zorgverlof aanvragen. De gezondheid van **Maria** gaat achteruit, dus dat is meer dan welkom! Karin kan zes maanden thuisblijven. **Kenneth** en Ellen verhuizen naar een kleine maar gezellige woning aan de rand van de stad.

⊖ De modellencarrière van **Deborah** loopt niet echt op wieltjes: ze moet zichzelf beter kunnen verkopen. Een neuscorrectie zou misschien wel helpen, maar daar is geen geld voor. Ze is nog altijd schulden aan het afbetalen van de aankopen op krediet die ze de laatste jaren deed.

## 2023

⊕ Nu **Rudy's** werk een vaste vorm krijgt, kan **Karin** eindelijk een beetje minder gaan werken. Ze geniet van de extra uren bij haar moeder. Het samenzijn doet enorm veel deugd en neemt wat spanning weg bij Karin. **Deborah** leert Niels kennen, ze is heel erg verliefd. Ze krijgt ook een aantal grote opdrachten als fotomodel. Die leveren haar toch al een mooi budget op, maar ze moet een deel afstaan aan haar ouders omdat ze nog bij hen inwoont. Alle beetjes helpen. **Kenneth** en Ellen krijgen een zontje: Korneel.

⊖ **Karin** vindt het heel zwaar om 24 uur per dag voor haar dementerende moeder te zorgen. Ze zou graag een aantal dagen in de week haar mama naar een dagopvang in een dagverzorgingscentrum brengen, maar dat kost wel heel veel geld. Voorlopig alleen te betalen voor de dagen dat Karin gaat werken.

💡 *Op p. 23 vind je wat extra info over een dagverzorgingscentrum.*

## 2024

☒ **Deborah** is zwanger. Het kindje is gewenst en zij en Niels zijn heel blij, maar dat betekent het einde van haar modellencarrière. Deborah heeft nog nooit verder nagedacht over wat ze nu wil gaan doen. **Kenneth** krijgt nog een zoon, Arthur. Hij en Ellen zijn blij dat hun gezin groter wordt.

☒ **Kenneth** laat nog maar heel weinig van zich horen. Hij is nog altijd niet gekomen van de sfeer in huis toen **Rudy** en **Maria** elke dag samen thuis waren. Hij wil niet dat zijn kinderen in die sfeer opgroeien en wil niet meer naar huis komen.

## 2025

☒ Er komt een stevige premie voor duurzame renovaties. De familie Stevens kan hierdoor de garage grondig isoleren en ombouwen tot een volwaardig verblijf voor Maria. Het gezin krijgt **twee extra kansen**. Door de goede isolatie heeft het gezin een pak minder verwarmingskosten. **Deborah** krijgt een dochter: Lucie. Ze gaat met Niels in een studio in de stad wonen.

💡 *Op p. 20 vind je wat extra info over renovatiepremies.*

☒ **Deborah** heeft een baby en geen job meer. Ze heeft geen idee wat ze wil gaan doen. Misschien in een kledingwinkel werken? Haar twijfels en onzekerheid hebben een heel slecht effect op haar relatie met Niels. Zal dat wel goed aflopen?

## 2026

☒ **Karin** vraagt aan **Kenneth** om mee te helpen met de renovatie van de garage. Hij gaat hierop in. Op die manier krijgt hij de kans om zijn ruzie met **Rudy** bij te leggen. De renovatie gaat vooruit, en maar goed ook want **Deborah** en Lucie komen weer thuis wonen nu Niels de relatie heeft beëindigd.

☒ **Maria's** gezondheid gaat nog verder achteruit. **Karin** begint meer en meer uit te kijken naar een degelijk en betaalbaar woonzorgcentrum maar het lijkt tevergeefs. Maria heeft nood aan een gesloten voorziening, maar die zijn erg duur.

💡 *Op p. 23 vind je wat extra info over woonzorgcentra.*

## 2027

☒ Ellen is ziek en moet het rustiger aan doen. Niets levensbedreigends, maar ze moet wel veel rusten. Het is onzeker of ze nog zal kunnen gaan werken en hoe lang de behandeling van Ellen zal aanslepen. **Kenneth** is er niet goed van. **Deborah** biedt aan om regelmatig op Korneel en Arthur te letten, zodat Ellen goed kan herstellen. Deborah krijgt meer zelfvertrouwen door op de kinderen te letten. **Rudy** en **Maria** zijn blij dat ze alle (achter)kleinkinderen op die manier vaker zien, terwijl **Karin** niet ziet hoe ze dit zal blijven klaarspelen.

☒ **Deborah** vindt het vreselijk om weer thuis te wonen, ze heeft geen privacy. Ze zorgt dat ze zo vaak mogelijk weg is en laat Lucie dan bij **Karin** achter. Karin wordt er helemaal gek van: ze moet altijd maar voor meer mensen zorgen, terwijl ze wilde afbouwen. Ze heeft helemaal geen tijd meer voor zichzelf!

## 2028

☒ Nu alle schulden afbetaald zijn, vindt **Rudy** het verantwoord om opnieuw te investeren in visgerief. Gaan vissen met zijn vrienden, dat heeft hij heel erg gemist! Nu hij meer uit het huis is, zijn er minder ruzies tussen hem en Maria, waardoor de sfeer wat draaglijker is.

☒ **Ellen** hervalt en is langdurig ziek. **Kenneth** besluit om minder te gaan werken zodat hij meer bij de jongens kan zijn. Een ziekte-uitkering aangevuld met een verminderd loon is wel iets heel anders dan wat ze gewoon waren. Ellen en Kenneth moeten hun levensstandaard grondig aanpassen!

💡 *Op p. 21 vind je wat extra info over ziekte-uitkering.*

## 2029

☒ **Maria** kan verhuizen naar het woonzorgcentrum. Zijzelf is erg blij en het is een hele verlichting voor het gezin. **Deborah** kan hierdoor in de verbouwde garage wonen, waar ze iets meer privacy heeft. Ze begint te dromen van een volwaardige job als verkoopster.

☒ **Karin** krijgt een zware infectie waardoor ze platte rust moet nemen. Daardoor kan ze de zorg voor haar moeder lange tijd niet opnemen en moet Deborah bijspringen in de zorg voor Maria. **Deborah** krijgt een depressie.

## 2030

☒ **Karin** gaat op haar 65e welverdiend met pensioen. Ze kan eindelijk tijd maken voor haar eigen hobby's: ze sluit zich aan bij de lokale vrouwenverenigingen en start met kooklessen te volgen. **Deborah** vindt werk in een kledingwinkel. Ze doet het heel erg graag. De dokters vinden een manier om Ellens ziekte te beheersen. Ze mag nog altijd niet gaan werken, maar is wel sterk genoeg om het huishouden en de zorg voor de kinderen op zich te nemen. **Kenneth** gaat weer voltijds werken en **Deborah** moet minder op Arthur en Korneel passen, waardoor zij meer kan gaan werken.

☒ Het woonzorgcentrum is toch duurder dan verwacht. **Maria** moet weer thuis komen wonen. **Karin** vervalt in een zware ruzie met Rudy. Ze vindt het niet kunnen dat hij zijn hobby kan uitoefenen, terwijl zij maar alle dagen thuis moet zitten en de zorg voor iedereen opneemt.

# ADRESSENLIJST

## SPOOR ZES

### **Spoor ZeS**

Kipdorp 30  
2000 Antwerpen  
03-231 07 95

[spoorzes@chiro.be](mailto:spoorzes@chiro.be)  
[chiro.be/spoorzes](http://chiro.be/spoorzes)  
[spoorzesindeklas.be](http://spoorzesindeklas.be)

### **Nationaal secretariaat**

Huidevettersstraat 165  
1000 Brussel  
02-502 55 75

[info@welzijnszorg.be](mailto:info@welzijnszorg.be)  
[welzijnszorg.be](http://welzijnszorg.be)

### **Regionaal secretariaat Antwerpen**

Rolwagenstraat 73  
2018 Antwerpen  
03-217 24 90

[antwerpen@welzijnszorg.be](mailto:antwerpen@welzijnszorg.be)

### **Regionaal secretariaat Brussel**

Huidevettersstraat 165  
1000 Brussel  
02-213 04 73

[brussel@welzijnszorg.be](mailto:brussel@welzijnszorg.be)

### **Regionaal secretariaat Limburg**

Tulpinstraat 75  
3500 Hasselt  
011-24 90 20

[hasselt@welzijnszorg.be](mailto:hasselt@welzijnszorg.be)

### **Regionaal secretariaat Oost-Vlaanderen**

Sint-Salvatorstraat 30  
9000 Gent  
09-269 23 40

[gent@welzijnszorg.be](mailto:gent@welzijnszorg.be)

### **Regionaal secretariaat Vlaams-Brabant en Mechelen**

Varkensstraat 6  
2800 Mechelen  
015-29 84 58

[mechelen@welzijnszorg.be](mailto:mechelen@welzijnszorg.be)

### **Regionaal secretariaat West-Vlaanderen**

Sint-Jorisstraat 13  
8800 Roeselare  
051-26 08 08

[roeselare@welzijnszorg.be](mailto:roeselare@welzijnszorg.be)

# DENK NIET ALS EEN INDIVIDU, WE MOETEN DENKEN ALS MENS.

*uit de film 'Interstellar',  
over de mensheid op zoek naar een nieuwe woonst  
nu de aarde onbewoonbaar dreigt te worden.*

UIT: 'Toekomst centraal', tekstenboekje Spoor ZeS advent 2015. Meer info op [chiro.be/tekstenboekje](http://chiro.be/tekstenboekje).